

การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Adaptation of “Khon Mueang Nai” in Surat Thani Province

ณัฐกานต์ งามประดิษฐ์
Nattakan Ngampradit

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Arts in Human and Social Development
Prince of Songkla University

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ผู้เขียน นางสาวณัฐกานต์ งามประดิษฐ์
 สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสันต์ วงศ์วรรณ)

.....ประธานกรรมการ
 (ดร.พรไทย ศิริสาธิตกิจ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์จूरรัตน์ บัวแก้ว)

.....
 (ดร.อุทิศ สังข์รัตน์)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีสุพร ปิยรัตน์วงศ์)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสันต์ วงศ์วรรณ)

.....กรรมการ
 (ดร.อุทิศ สังข์รัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสันต์ วงศ์วรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(ดร.อุทิศ สังขรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ.....

(นางสาวณัฐกานต์ งามประดิษฐ์)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวณัฐกานต์ งามประดิษฐ์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ผู้เขียน นางสาวณัฐกานต์ งามประดิษฐ์
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและบันทึกภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 28 คนประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาและพระสงฆ์วัดบ้านใหม่พัฒนา ผู้นำชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ ถอดรหัส ตีความและสร้างข้อสรุป นำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

จากผลการศึกษาพบว่า คนเมืองในมีวิถีชีวิตการทำงานน้ำตาละพร้าว ถือปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษและเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น อีกทั้งยังมีการปรับตัว 3 ด้านดังนี้ 1) การปรับตัวทางด้านสังคม คนเมืองในมีปฏิสัมพันธ์กับคนภาคใต้ดั้งเดิมในบริบทสังคมพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ 2) การปรับตัวด้านวัฒนธรรม คนเมืองในมีการเรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนภาคใต้ เช่น 2.1) ด้านภาษา คนเมืองในเรียนรู้และฝึกพูดคุยนภาษาถิ่นใต้ เพราะ ภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน 2.2) ด้านอาหาร มีการปรับเปลี่ยนลักษณะของอาหารโดยนิยมใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาประกอบอาหาร 2.3) ด้านประเพณี คนเมืองในเรียนรู้และรับเอาวัฒนธรรมภาคใต้ อีกทั้งยังนำเอาประเพณีภาคกลางมาถ่ายทอดให้กับคนภาคใต้ดั้งเดิม จึงทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว 2.4) ด้านศิลปกรรม คนเมืองในนำเอาศิลปกรรมของภาคกลางมาโดยเฉพาะศิลปสกุลช่างเพชรบุรีใช้บูรณาการโบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนาด้วยการแกะสลักปูนปั้นจากหินทรายแดง 3) การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ มีการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักเพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนพืชผลผลิตให้เข้ากับสภาพภูมิอากาศทางภาคใต้ อีกทั้งยังมีการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรสืบเนื่องมาจากพื้นที่ชุมชนเป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัวเมืองทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Thesis Title	Adaptation of “Khon Mueang Nai” in Surat Thani Province
Author	Miss Nattakan Ngampradit
Major Program	Human and Social Development
Acaemic Year	2015

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the way of life and adaption of Khon Mueang Nai in Suratthani Province. This research uses the qualitative research method and has to collect the data with in-depth interviews, Participatory observation and recording field data from a group of 28 people. People and the monk in the Wat Ban Mai Pattana Community and leader of Wat Ban Mai Pattana Community. The data was analyzed by classification decipher, interpret and generate conclusions. And present information with descriptive analysis.

The study finds Urban lifestyle in the coconut. Performed since fathers are unique and distinctive. There are three aspects of adaptation: 1) social adaptation. In collaboration with urban Aboriginal people in the southern area of the social community through a new development activities, 2) cultural adaptation. City in the culture of the South, such as 2.1) English urban learn and practice talking southern dialect because the language is used to communicate daily 2.2) cuisine is modifying characteristics. the use of raw materials available locally bring a 2.3), the urban tradition in learning and adopting the Southern culture. It also brought a tradition central to convey to the traditional South. Thus resulting blend cultures together seamlessly 2.4) brings the arts in urban art of the region, especially the art of Phetchaburi. Use an integrated development with new homes, churches, temples, carved from red sandstone stucco. 3). The adaption in the economy. Agriculture is the main occupation has only modified plants to produce climate in the south. They have careers outside agriculture due to the community's downtown area, the expansion of the economy of the province.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงขึ้นได้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ นับว่าเป็นการเดินทางที่แสนพิเศษที่สำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตของผู้วิจัย ในการเดินทางที่ต้องผจญภัยมีทั้งน้ำตา รอยยิ้มและเสียงหัวเราะที่ปะปนกันไป แต่สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในระหว่างการเดินทางแสนพิเศษครั้งนี้ คือ ดร.อุทิศ สังขรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คอยเป็นเข็มทิศชี้แนะแนวทาง ดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน เสียสละเวลาและให้กำลังใจมาโดยตลอดและไม่ทิ้งลูกศิษย์คนนี้ “อาจารย์ไม่ทิ้งลูกสาวของอาจารย์” เป็นคำพูดที่มักจะได้ยินเป็นเสมอแสดงให้เห็นถึงความรัก ความเมตตาที่อาจารย์มีให้ลูกศิษย์คนนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสันต์ วงศ์วรรณ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.พรไทย ศิริสาธิตกิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ จุรีรัตน์ บัวแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุพร ปิยรัตน์วงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงท่านอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม ที่คอยอบรมชี้แนะแนวทาง ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ “คนเมืองโน” ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ คอยมอบรอยยิ้มและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทุกครั้งและผู้วิจัยได้ลงภาคสนาม

ขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ พมส. 10 ทุกคนสำหรับมิตรภาพที่ดี คอยเป็นกำลังใจ ดูแลช่วยเหลือมอบรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกัน สร้างความทรงจำดี ๆ มาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ตาลและพี่มะเหมี่ยว พมส. 9 ที่คอยดูแลและเป็นธุระมาโดยตลอดตั้งแต่ผู้วิจัยเข้ามาเรียนจนสำเร็จการศึกษา และขอบคุณเก๋ นันทพัชร ฐานิวัฒน์นันทน์ เพื่อนที่ชวนกันมาร่วมฝ่าฟันอุปสรรคเดินทางครั้งนี้ตั้งแต่ต้นจนจบ

สิ่งสำคัญที่สุดในการเดินทางแสนพิเศษครั้งนี้ คือ กำลังใจจากครอบครัว ขอกราบขอบพระคุณเสาหลักของลูก คุณพ่อสาธิต งามประดิษฐ์ คุณแม่จีระภา งามประดิษฐ์ และน้องชาย ศักรินทร์ งามประดิษฐ์ ที่เป็นผู้สนับสนุนหลักมอบความอบอุ่นที่เป็นได้ทั้งพ่อแม่ เพื่อน พี่น้อง ในเวลาเดียวกันคอยให้กำลังใจเป็นตัวอย่างและแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสำเร็จอีกก้าวหนึ่งในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยมีเครื่องมือติดตัวไปตลอดชีวิต

ณัฐกานต์ งามประดิษฐ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
รายการผลงานที่ตีพิมพ์.....	(13)
เนื้อหา	
บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
การทบทวนวรรณกรรม	6
บริบทพื้นที่การศึกษา.....	6
ทฤษฎีการย้ายถิ่น.....	9
แนวคิดการปรับตัว.....	14
แนวคิดวิถีชีวิต.....	17
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	24
วิธีดำเนินการวิจัย	26
พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย.....	26
ผู้ให้ข้อมูล.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล.....	27
เนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการวิจัย.....	29
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	72
บุคลากร.....	76
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก บทความในที่ประชุมวิชาการ.....	79
ภาคผนวก ข บทความตีพิมพ์ในวารสาร.....	88
ประวัติผู้วิจัย.....	105

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงภาพถ่ายดาวเทียมแผนที่ตั้งชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา	7
2	แผนผังภาพกำหนดพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	8
3	แสดงภาพกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	25
4	ผู้วิจัยสัมภาษณ์นายถวิล เดชจินดา.....	30
5	บริเวณสวนผลไม้ของนางสมจิตร แจ่มแจ้ง.....	32
6	โรงเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวของคนเมืองใน.....	33
7	ต้นตาลมะพร้าวของสวนนายเปี้ยก.....	34
8	วิธีการทำน้ำตาลมะพร้าวของคนเมืองใน.....	35
9	วิธีการปั่นน้ำตาลมะพร้าวให้แห้ง.....	35
10	น้ำตาลมะพร้าวก่อนบรรจุลงถุงเพื่อเตรียมขาย.....	36
11	การมีส่วนร่วมในงานช่วยเหลือเพื่อนบ้านในงานบวช.....	39
12	ความสัมพันธ์ของคนเมืองในมีส่วนร่วมจากการช่วยงานที่วัดบ้านใหม่พัฒนา.....	40
13	แผงขายขนมหวานป่าราตรี หงส์ทอง.....	43
14	การทำบุญเนื่องในวันออกพรรษาของวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	45
15	การทำบุญชาวบ้านในวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	47
16	พิธีการทำขวัญนาคของหมอเรียมในงานบวช.....	49
17	ส่วนด้านหน้าของโบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนาโดยศิลปินสกุลช่างเพชรบุรี.....	53
18	แสดงโบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	54
19	แสดงโบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	54
20	พระครูศิตะ ธรรมวาที เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนาปัจจุบัน.....	56
21	ชิ้นส่วนเรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาในอดีต.....	57
22	เรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาที่ใช้ร่วมขบวนแห่เรือพระ.....	57
23	เรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาที่ใช้ร่วมขบวนแห่เรือพระ.....	58
24	เทวดาแบบภาคกลางประกอบตกแต่งของเรือพระ.....	58

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
25	รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดเรือพระของวัดบ้านใหม่พัฒนา.....	59
26	บริเวณสวนผลไม้ของนายสมพรและนางเล็ก.....	61
27	บริเวณสวนมะพร้าวของนายสมพรและนางเล็ก.....	62
28	สวนปาล์มของนายณัฐพงษ์ นิลเกลิอน.....	64

รายงานบทความเพื่อตีพิมพ์และการประชุมวิชาการ

Ngampradit, N., Sangkharat, U. (2015). Social Adaptation of Khon Mueang Nai People in Suratthani. In “The 11th International Conference on Humanities and Social Sciences (IC-HUSO 2015) November 26-27, 2015 Khon Kaen University. (p.42). Songkhla: Faculty of Liberals Arts, Prince of Songkhla University

ณัฐกานต์ งามประดิษฐ์ อุทิศ สังขรัตน์. (2559). การปรับตัวทางวัฒนธรรมและระเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. การตอบรับการได้รับบทความเพื่อสู่ขั้นตอนในการพิจารณาของ กองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HR intelligence มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 23 มิถุนายน 2559

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การย้ายถิ่นฐานเป็นผลจากการตัดสินใจอย่างหลากหลายแ่งมุมของบุคคลในการโยกย้ายจากสถานที่หนึ่งสู่อีกสถานที่หนึ่งเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น หลายครั้งการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานเกิดจากปัจจัยหลายประการซึ่งดำรงอยู่ในถิ่นต้นทางและจุดหมายปลายทาง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย รวมถึงสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนตัว การตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นพักอาศัยเป็นการชั่วคราวรวมเข้ากับสังคมท้องถิ่นเป็นการถาวร หรือจะกลับคืนสู่ถิ่นต้นทางนั้น เปลี่ยนแปลงไปตามการแปรผันของปัจจัย เหล่านี้ (ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นฐานแห่งเอเชียศึกษา, 2556 น.1 [ออนไลน์]) การย้ายถิ่นฐานจึงเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจประการหนึ่งทางประชากร ในฐานะของการเปลี่ยนแปลงและการกระจายตัวของประชากรเป็นกลไกอย่างหนึ่งที่ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในพื้นที่ปลายทางใหม่หรือลดลงในพื้นที่ต้นทางเดิมทำให้โครงสร้างอายุและเพศมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานเป็นเรื่องปกติที่สามารถเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลาอีกทั้งเป็นสาเหตุหลักของการเติบโตประชากรเขตเมืองมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานเพื่อเข้ามาประกอบอาชีพ โดยมีแรงผลักดันหลายด้าน เช่น ความยากจน การว่างงาน และการแสวงหางานทำเพื่อรายได้ที่ดีกว่า ซึ่งการย้ายถิ่นฐานอาจเป็นการย้ายถิ่นฐานแบบชั่วคราวเพื่อทำงานทำตามฤดูกาลหรือย้ายถิ่นฐานแบบถาวร ในอดีตประเทศไทยมีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง เพราะปัญหาสภาพทาง เกษตรกรรม มีการขาดแคลนน้ำ ดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก มีปัญหาความบกพร่องของตลาด ราคาพืชผลไม่ดีเกิดภาวะหนี้สินในภาคเกษตรกรรม จึงเกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก (กฤษณา บัวเข้มทอง.2547, น.4) ในการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ทั้งหมดเหล่านี้เกิดจากความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดและเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การปรับตัวยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาสังคมใหม่มนุษย์ในระดับบุคคลหรือระดับสังคม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและสันติสุขเป็นเป้าหมายสูงสุดในสังคมมนุษย์

การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น ในกลุ่มของคนทั่วไปที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานมีเชื้อชาติหรือถิ่นฐานเดียวกันเมื่อไปอยู่ในประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วเขาจะไปรวมตัวกัน อาศัยอยู่ในที่เดียวกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ทำมาหากินและใช้ชีวิต ในกลุ่มคนพวกนี้จะมีบางพวกที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง แม้ว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปก็คงไว้ซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย ภาษา สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการปรับตัวแบบวัฒนธรรมนิยม (Ethnocentrism) แต่ก็จะมีคนบางส่วนที่สามารถปรับตัวเข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สามารถเรียนรู้จนเกิดการยอมรับวัฒนธรรมใหม่

แต่ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีติดตัวมาก็ยังคงอยู่สามารถแสดงออกมาได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ถือเป็น การผสมผสานทางวัฒนธรรมคุณลักษณะดังกล่าวเป็นการปรับตัวในรูปแบบที่เรียกว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ยอมรับสิ่งใหม่ แต่ยังคงรากเหง้าเดิม” ส่วนกลุ่มคนอีกประเภทหนึ่งก็คือพวกที่ปรับตัวแล้วกลายเป็น ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ไม่คงเหลือซึ่งของเดิม เป็นการผสมผสานกลืนกลายทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้น สมบูรณ์แบบเมื่อไม่สามารถทำการแยกคนออกจากกลุ่มได้ เรียกรูปแบบนี้ว่า การกลืนกลายทาง วัฒนธรรม (Assimilation) จะพบในกลุ่มของรุ่นลูกรุ่นหลานเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบม สั่งสอนการเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสาเหตุที่สำคัญ (ผกาพรรณ จันทร์เพิ่ม, 2556 [ออนไลน์])

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ภาคใต้ตอนบน มีอาณาเขตติดต่อ ด้าน ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร และอ่าวไทย ด้านทิศใต้ ติดกับจังหวัดกระบี่และจังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและอ่าวไทย ด้านทิศตะวันตก ติด กับจังหวัดพังงา (กระทรวงท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556) ที่กว้างใหญ่โดยมีสภาพภูมิประเทศที่ หลากหลายทั้งที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขา รวมทั้งที่ราบชายฝั่ง เหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมถึงในบริเวณอ่าวไทย ทั้งบริเวณที่เป็นทะเล และเป็นเกาะ เกาะในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์มีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เกาะขนาดใหญ่เป็นที่รู้จัก เช่น เกาะสมุย เกาะพะงันและหมู่เกาะอ่างทอง นอกจากนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานีนับเป็นศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคใต้ตอนบนมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก จึงทำให้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจหลากหลายกลุ่มหลังไหลอพยพย้ายถิ่น ฐานเข้ามา เช่น กลุ่มคนจีนที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศจีน มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอ เมืองอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำตาปี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใน ปัจจุบันเรียกว่าตลาดบ้านดอนและ “ลาวโซ่ง” อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ ธานี คือ คนไทยกลุ่มหนึ่งที่สืบเชื้อสายมาจากไทดำ การที่เรียกว่า “ลาวโซ่ง” เกิดขึ้นภายหลังการ อพยพย้ายถิ่นเข้ามาประเทศไทยได้โดยการกวาดต้อนมาจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย (สมิตร ปี ตีพัฒน์ และ เสมอชัย พูลสุวรรณ. 2542, น.191) ในขณะเดียวกัน “คนเมืองใน” ก็เป็นอีกกลุ่มคนที่ อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาสู่พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

“คนเมืองใน” เป็นคำที่ใช้เรียกคนที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคกลางได้แก่ จังหวัด นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี เนื่องจากคนเมืองในเหล่านี้มีความต้องการหาแหล่งทำมาหากินใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากที่ดินทำกินในถิ่นฐานเดิมเริ่มแออัด ประกอบกับฝนฟ้าไม่ตกตามฤดูกาล บางปีฝนแล้ง บางปีน้ำท่วม ข้าวกล้าในนาไม่ได้ผล จึงพากันโยกย้ายครอบครัวลงทางใต้เข้ามาสู่จังหวัด สุราษฎร์ธานี เริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2500 คนเมืองในตั้งชุมชนกระจายอยู่หลายแห่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ บ้านใต้โค้ง อำเภอท่าข้าม และบ้านไผ่พระ ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะพื้นที่บ้านไผ่พระเป็นที่ราบลุ่ม ฝนตกไม่สม่ำเสมอ บางปีแล้ง แต่บางปีน้ำท่วมหนัก และในพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่ไค้คงอาศัยอยู่ไม่มากนัก ต่อมาปีพ.ศ. 2510 คนเมืองไผ่ได้อพยพย้ายถิ่นฐานจำนวนกลุ่มหนึ่ง 6-7 ครัวเรือนเข้ามาสู่พื้นที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (กฤษณะ ทองแก้ว, 2552 น.5) ซึ่งพื้นที่ชุมชนแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่ากรังรวมทั้งวัดโบราณในอดีต คนภาคใต้ดั้งเดิมอาศัยอยู่จำนวนน้อย อีกทั้งยังมีลำคลองที่สำคัญสองสายคือ คลองข้างเกิดจากคลองที่ให้ข้างลากไม้ออกจากป่า เพื่อขายให้กับผู้ที่มารับซื้อจนกลายเป็นร่องน้ำและขยายลึกลงไปจนเป็นลำคลองในเวลาต่อมา ชาวบ้านจึงเรียกว่า "คลองข้าง" ส่วนคลองทับบก เนื่องจากลำคลองแห่งนี้ไหลผ่านที่ดอน (ภาษาภาคใต้ "บก" คือ ที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง) เป็นที่ที่ชาวบ้านนำไม้ที่ตัดแล้วมากองทับกันไว้เป็นจำนวนมากจึงเรียกว่า "คลองทับบก" จากที่คนส่วนใหญ่มีอาชีพตัดไม้โดยนำไม้ที่ตัดมาแปรรูปสร้างบ้านพักอาศัย เรียกว่า "ไม้ใหม่" และเรียกขานหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านใหม่" เนื่องจากไม่มีเป็นจำนวนมาก จึงนำมาสร้างวัดเรียกว่า "วัดบ้านใหม่" และในปีพ.ศ. 2524 พระครูนิวัตร อมโร เจ้าอาวาสคนแรกเข้ามาบุกเบิกโดยมีคนภาคใต้ดั้งเดิมและคนเมืองไผ่เข้ามาช่วยกันการพัฒนาวัดบ้านใหม่ ในการปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างโบสถ์หลังใหม่มีลักษณะเป็นปูนปั้นหินทรายแดง ด้วยฝีมือช่างที่มีความรู้ศิลปะทางภาคกลาง ชาวบ้านในชุมชนจึงตั้งชื่อวัดขึ้นมาใหม่ว่า "วัดบ้านใหม่พัฒนา" ทำให้โบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนามีสวยงามแปลกตากว่าวัดที่เห็นทั่วไปในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ศูนย์กลางทางวัฒนธรรม, 2555 [ออนไลน์])

ปัจจุบันเห็นได้ว่าคนเมืองไผ่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากคนภาคใต้ในพื้นที่อื่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยรู้สึกสนใจที่จะศึกษาถึงประเด็นของวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนเมืองไผ่ว่าสามารถจะสะท้อนถึงความแตกต่างไปจากวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างไร เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาคนเมืองไผ่มีการปรับตัวอย่างไร

คำถามการวิจัย

คนเมืองไผ่ในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามีวิถีชีวิตและการปรับตัวทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของ "คนเมืองไผ่" ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของ "คนเมืองไผ่" ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางต่อยอดของแผนพัฒนาชุมชนและเป็นข้อมูลส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. หน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นนำข้อมูลที่ได้ไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ
3. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจที่จะศึกษาการปรับตัวของ “คนเมืองใน” ในพื้นที่อื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อมูลของคนในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากพื้นที่ศึกษาในชุมชนดังกล่าว เป็นชุมชนที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยของคนเมืองในเป็นจำนวนมาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาวิถีชีวิตและการปรับตัวที่เกิดขึ้นของคนเมืองใน ชุมชนบ้านใหม่พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยศึกษาในด้านหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

- 2.1 การปรับตัวของคนเมืองในด้านสังคม ศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านใหม่พัฒนาและวิถีชีวิตการปรับตัวทางสังคมของคนเมืองในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- 2.2 การปรับตัวของคนเมืองในด้านวัฒนธรรม ศึกษาวิถีชีวิตของคนเมืองในที่มีการผสมผสานระหว่างประเพณี และวัฒนธรรมของคนภาคใต้ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านใหม่พัฒนา

- 2.3 การปรับตัวของคนเมืองในด้านเศรษฐกิจ ศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริมของคนเมืองใน ชุมชนบ้านใหม่พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตระยะเวลาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 3.1 การศึกษาข้อมูลด้านระยะเวลาของเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่ศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 ที่คนเมืองในย้ายถิ่นฐานเข้ามาในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาจนถึงปี พ.ศ. 2558

- 3.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2558 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นการเข้าใจความหมายของคำและข้อความที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายเฉพาะของศัพท์บางคำไว้ดังนี้

การปรับตัว หมายถึง การที่คนเมืองในได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนวิถีการผลิต วิถีการดำเนินชีวิต ให้เข้ากับสภาพพื้นที่สิ่งแวดล้อม และคนในชุมชนท้องถิ่นภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม โดยคนเมืองในสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับคนเมืองในและคนท้องถิ่นเดิมในชุมชนได้ โดยปรับปรุงไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ทั้งสามารถผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมเดิมจากภาคกลางกับวัฒนธรรมที่มาจากใหม่จนสามารถดำรงชีวิตในชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข

วิถีชีวิต หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเมืองใน รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ตั้งแต่มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาจนถึงปัจจุบัน

“คนเมืองใน” คือ กลุ่มคนภาคกลางที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 เป็นต้นมา

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

1. บริบทพื้นที่การศึกษา
2. ทฤษฎีการย้ายถิ่น
3. แนวคิดการปรับตัว
4. แนวคิดวิถีชีวิต
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บริบทพื้นที่การศึกษา

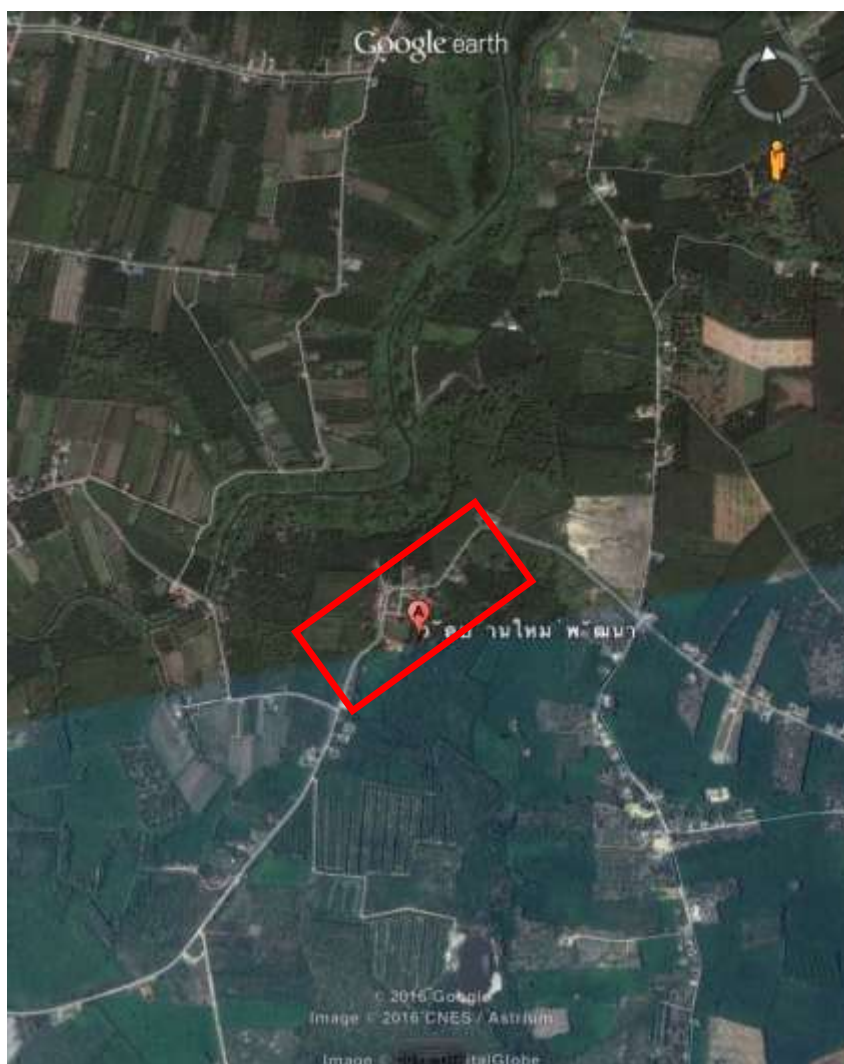
1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

การนำเสนอข้อมูลพื้นที่ของหมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 6 ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีถนนสายบ้านใหม่พัฒนาเป็นถนนสายหลักและมีถนนสายรองต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดอาณาเขต ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

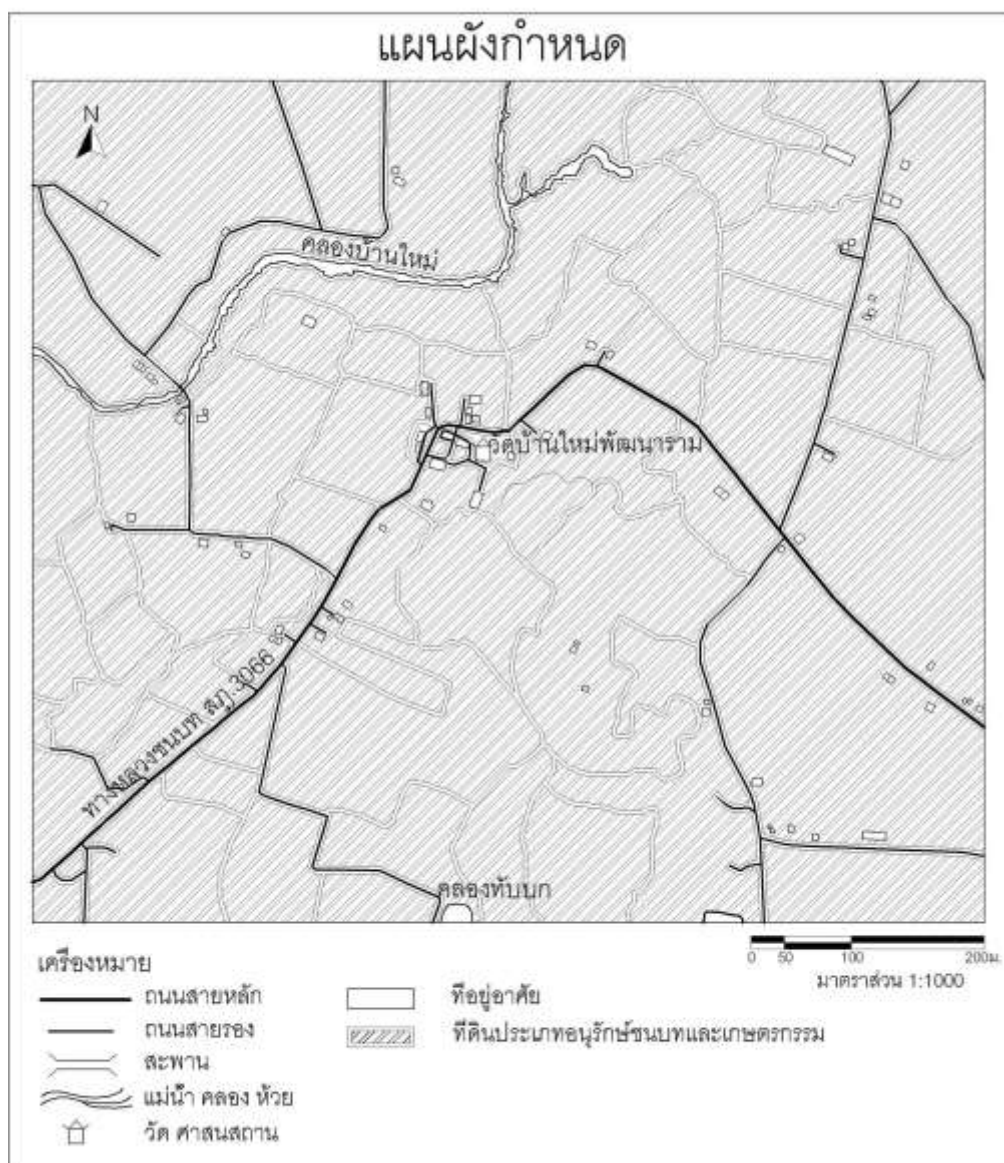
ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่ที่ 5 บ้านสมหวัง ตำบลวัดประดู่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับหมู่ที่ 2 บ้านท่าอู่ ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับหมู่ที่ 5 บ้านพังจิก ตำบลบ่อกรัง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับหมู่ที่ 8 บ้านคลองเรือ ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ลักษณะภูมิศาสตร์ของชุมชน

สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนมีความอุดมสมบูรณ์ แหล่งน้ำลำคลองธรรมชาติภายในชุมชน 2 สายสำคัญคือ ลำคลองข้างและคลองทับ ที่หล่อเลี้ยงคนในชุมชนตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน พื้นที่ภายในชุมชนจึงเหมาะแก่การเกษตรกรรม ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น ฝรั่ง แก้วมังกร มะพร้าว เป็นต้น (เทศบาลตำบลวัดประดู่, 2556)

ภาพที่ 1 แสดงภาพถ่ายดาวเทียมแผนที่ตั้งชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา
ที่มา: <https://www.google.co.th/maps/search/ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา>,
สืบค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2558

ภาพที่ 2 แผนผังกำหนดพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

ที่มา: ภาพวาดโดยผู้วิจัย, วันที่ 15 พฤษภาคม 2558

จากภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2 แสดงแผนที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา อธิบายได้ว่า พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา แม้ว่าจะเป็นชุมชนที่ไม่ได้ห่างไกลจากตัวเมือง และเป็นชุมชนที่รองรับการขยายตัวของเมืองในเขตพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้มีเส้นทาง

การคมนาคมที่ตัดผ่านสัญจรได้อย่างสะดวก ทั้งนี้จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ของคนเมืองในที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทฤษฎีว่าด้วยการย้ายถิ่น (Theory of Migration)

ทฤษฎีการย้ายถิ่นเริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และได้กำหนดขึ้นเป็นหลักสากล โดยมีนักปราชญ์คือ Raven Stein ผู้เริ่มต้นการย้ายถิ่นกล่าวไว้ มนุษย์ย้ายถิ่นต้องการทำตัวเองให้ดีขึ้นทางวัตถุ ต่อมาเมื่อปีค.ศ. 1966 Everett S.Lee เป็นผู้นำทฤษฎีของ Raven Stein มาพัฒนาต่อภายใต้หัวข้อ “ทฤษฎีการย้ายถิ่น” (Theory of Migration)

Everett S.Lee (1966, p.47) ผู้เสนอทฤษฎีว่าด้วยการย้ายถิ่น ซึ่งพัฒนามาจากการสังเกตปรากฏการณ์ด้านการย้ายถิ่นและได้วิวัฒนาการกลายมาเป็นแนวคิด โดยต่อมาได้เสนอเป็นทฤษฎีของการย้ายถิ่นที่ปรากฏในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งต้นทาง

การย้ายถิ่นเริ่มต้นที่จุดซึ่งเป็นพื้นที่ต้นทางของกระบวนการย้ายถิ่น หมายถึง การที่บุคคลย้ายออกหรือยอมจากที่พักอาศัยเป็นประจำ เนื่องจากอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ต้นทางซึ่งอาจประกอบด้วย ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดหรือยึดบุคคลไว้ ปัจจัยที่ผลักดันซึ่งถือเสมือนเป็นปัจจัยลบ (-) ที่ทำให้คนรู้สึกที่ไม่ประสงค์จะอยู่ในที่เดิม แต่ในขณะเดียวกันปัจจัยดึงดูดหรือสิ่งที่ยึดบุคคลไว้เป็นเสมือนปัจจัยบวก (+) เป็นสิ่งที่คอยยึดเหนี่ยวให้บุคคลประสงค์จะอยู่ในถิ่นเดิมหรือไม่ยอมละทิ้งที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ปัจจัยดึงดูดและผลักดันแล้วอิทธิพลในพื้นที่ต้นทางยังรวมถึงปัจจัยที่มีสถานะเป็นกลาง ปัจจัยที่มีค่าเท่ากับ ศูนย์ (0) คือ ไม่ผลักดันหรือดึงดูดซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในขณะนั้นอย่างไร สำหรับในพื้นที่ต้นทางซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันจะกำหนดให้บุคคลตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ปัจจัยดึงดูดรวมทั้งความชอบในที่อยู่อาศัย การที่มีครอบครัวที่ดี ความสะดวกสบายในการทำมาหากิน การมีที่ดิน การมีบ้านอาศัย การทำไร่ทำนาได้ผลดี สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมสบายดี มีความยุติธรรม มีรายได้ดีและสิ่งบริการทางสังคมดี เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจและผู้ปกครองที่ดี ในขณะเดียวกันพื้นที่ต้นทางก็มีปัจจัยผลักดัน เช่น ความล้มเหลวในการทำมาหากิน การมีที่ดิน การมีบ้านอาศัย การทำไร่ทำนาได้ผลดี สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมสบายดี มีความยุติธรรม มีรายได้ดีและมีสิ่งบริการทางสังคมดี เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจและผู้ปกครองที่ดี ในขณะเดียวกันพื้นที่ต้นทางก็มีปัจจัยผลักดัน เช่น ความล้มเหลวในการทำมาหากิน การมีครอบครัวแตกสลาย การหย่าร้าง โจรผู้ร้าย ชุกชุม ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ปกครองไม่มีความยุติธรรม ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีบ้าน

อาศัย และสภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ตลอดจนขาดการบริการต่างๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งผลักดันที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่น และสำหรับปัจจัยที่เป็นกลางก็อาจเป็นปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดก็ได้ แต่ในช่วงเวลาหนึ่งหรือต่อบุคคลหนึ่งอาจไม่เป็นทั้งดึงดูดหรือผลักดัน

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ปลายทาง

จุดหมายของการย้ายถิ่น คือ พื้นที่ปลายทาง ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ 3 กลุ่มปัจจัยด้วยเช่นกัน คือ ปัจจัยต่อต้านและปัจจัยดึงดูด และปัจจัยที่เป็นกลางๆ ปัจจัยที่ดึงดูดในพื้นที่ปลายทางประกอบด้วยปัจจัยค่าแรง โอกาสทำงานมีมาก มีสถานศึกษาดี มีสถานบริการหลากหลาย มีสีสันของอาคารบ้านเรือนงดงาม สามารถหาบ้านพักอาศัยได้ หรือมีความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น สำหรับปัจจัยต่อต้านหรือผลักดันก็อาจรวมลักษณะความยากจน มีโจรผู้ร้ายมาก คนในสังคมไม่มีน้ำใจ สภาวะแวดล้อมเสื่อม อากาศร้อน รดตติและที่ดินและบ้านมีราคาแพงเกินกว่าจะหามาเป็นเจ้าของ ผู้ย้ายถิ่นจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ในพื้นที่ปลายทางประกอบการตัดสินใจที่จะดำเนินการย้ายถิ่น แต่อย่างไรก็ตามการตัดสินใจย้ายถิ่นก็ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลจะพิจารณาปัจจัยสำคัญอื่นๆ ด้วย เช่น อุปสรรคต่อการย้ายถิ่นมีอะไรบ้าง อุปสรรคเหล่านั้นมีมากและมีน้ำหนักมากน้อยอย่างไรด้วย

3. ปัจจัยหรืออุปสรรคที่อยู่ระหว่างพื้นที่ต้นทางและพื้นที่

ความสำเร็จของการย้ายถิ่นขึ้นอยู่กับน้ำหนักของอุปสรรคในระหว่างพื้นที่ต้นทางกับพื้นที่ปลายทาง อุปสรรคนี้อาจหมายถึง อุปสรรคในกระบวนการของการเดินทางอันได้แก่ ค่าใช้จ่ายระยะเวลาและขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องผ่านจากพื้นที่ต้นทางไปสู่พื้นที่ปลายทาง ถ้าอุปสรรคไม่หนักหนาหรือมีน้อยก็จะช่วยให้การตัดสินใจได้ง่าย เช่น ค่าเดินทางไม่สูง ใช้เงินจำนวนน้อย จำนวนวันในการเดินทางเป็นวันหรือสัปดาห์ และรวมถึงขั้นตอนกฎหมายในการเดินทาง เช่น ต้องขออนุญาตจากราชการก่อน การขออนุญาตในการย้ายเข้า และรวมถึงความสะดวกในการเดินทางระหว่างพื้นที่เดิมกับพื้นที่ใหม่ ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยกำหนดการย้ายถิ่น

4. ปัจจัยลักษณะของผู้ย้ายถิ่น

ความสำคัญของการย้ายถิ่นยังขึ้นอยู่กับตัวบุคคลผู้ประสงค์ต้องการย้ายถิ่นเป็นสำคัญ การตัดสินใจย้ายถิ่นขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคลที่จะย้ายถิ่นเองเป็นตัวกำหนดด้วย นอกจากปัจจัยสำคัญ 3 องค์ประกอบที่กล่าวมาแล้ว ลักษณะของบุคคลจะทำให้การเข้าใจกระบวนการย้ายถิ่นมากยิ่งขึ้น เพราะคุณค่าหรือปัจจัยใดมีค่าเป็นบวก (+) หรือ ลบ (-) หรือ เป็นกลาง (0) เป็นการตีความหรือการให้ความหมายของบุคคลผู้ย้ายถิ่นเองเป็นสำคัญ บุคคลผู้ย้ายถิ่นมีลักษณะอย่างไรจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจย้ายถิ่นและการดำเนินการย้ายถิ่นลักษณะของบุคคลจะเป็นผู้กำหนดคุณค่าของปัจจัยต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ปลายทางและพื้นที่ต้นทาง ความแตกต่างของบุคคลไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอายุ เพศ การศึกษา และอาชีพ แม้แต่

ประสบการณ์ชีวิตก็จะเป็นสิ่งที่จะบอกถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นและกำหนดคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าต่อปัจจัยทั้งในพื้นที่ต้นทาง ปลายทางและอุปสรรคระหว่างทางทั้งสองจุด

2.1 แนวคิดการย้ายถิ่น

“การย้ายถิ่น” หรือ Migration เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความต้องการอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงและมีการย้ายถิ่นมาตั้งแต่โบราณกาล มีการเดินทาง ยกทัพสู้รบต่างๆ ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยและเข้ายึดครองพื้นที่ที่จับจองเป็นเจ้าของ (ศิริรัตน์ ธานีรณานนท์, 2542 น.1) การย้ายถิ่นฐานเป็นลักษณะการใช้เวลาที่ยาวนานพอสมควร เพราะการย้ายถิ่นไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสมบูรณ์ในตัวของมันเองในระยะเวลาอันสั้น หากเรากล่าวถึง การย้ายถิ่นในทางวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับด้านประชากรศาสตร์ที่ค่อนข้างกว้างและมีความหลากหลาย อีกทั้งยังมีความสำคัญเช่นเดียวกันกับการเกิดและการตาย แต่การเกิดและการตายนั้นมีเพียงแค่ครั้งเดียวในช่วงชีวิตของมนุษย์ ในขณะที่การย้ายถิ่นสามารถเกิดขึ้นได้หลายครั้งเช่นเดียวกันในช่วงชีวิตของมนุษย์ โดยทั่วไปเมื่อเรากล่าวถึง “การย้ายถิ่น” (Migration) เป็นมุมมองที่ใครหลาย ๆ คนมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาแต่ความเป็นจริงที่ไม่ธรรมดา คำนี้เป็นคำที่คุ้นเคยกับมนุษย์ ซึ่งในปัจจุบันเราจะพบเห็นการย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป เช่น การย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย หรือแม้กระทั่งแรงงานไทยที่ย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศ เนื่องจากมีปัจจัยที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจที่เติบโตกว่าพื้นที่ต้นทางเดิมจึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นไปสู่พื้นที่ปลายทางใหม่

Everett S. Lee (1966 p.47-57) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการย้ายถิ่นอย่างกว้างขวาง และได้ให้ความหมายการย้ายถิ่นไว้ว่า คือ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยถาวรและกึ่งถาวร โดยไม่มีข้อจำกัดอันใดเกี่ยวกับระยะทางของการเคลื่อนย้ายหรือเกี่ยวกับลักษณะของความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ ในการเคลื่อนย้ายนั้น จะไม่หาความแตกต่างระหว่างการย้ายถิ่นภายในหรือภายนอกประเทศ

ในทัศนะของ Harris and Sabot (1982 อ้างถึงใน อำนวย นิลวิไล, 2543) ได้ให้ความหมายของการย้ายถิ่น (Migration) ว่าเป็นการตัดสินใจในการเคลื่อนย้ายของประชากรเชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Move) ในการแสวงหาการทำงานทำโดยการตัดสินใจย้ายถิ่นที่สมเหตุสมผลนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ย้ายถิ่นคาดว่าผลที่จะได้รับจากการย้ายถิ่น (Expected Gains) จะเกิดขึ้นมากกว่าต้นทุนที่ต้องเสียไป (Expected Costs) ในทางประชากรศาสตร์นั้น การย้ายถิ่น (Migration) บางกรณีสามารถใช้คำว่า “การเคลื่อนย้าย” (Mobility) หรือ “การอพยพ” แทนคำว่า “การย้ายถิ่น” ซึ่งในทางประชากรศาสตร์หมายความว่าในหลายลักษณะดังนี้

1. การย้ายหรือการเปลี่ยนที่พำนักอาศัยภายในจังหวัดเดียวกัน ถือเป็นการย้ายถิ่นภายในจังหวัด (Intra-province Movement) การย้ายถิ่นในกรณีนี้จะไม่มีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรของจังหวัดหรือของประเทศเลยแต่ผลกระทบจะเกิดขึ้นเพียงในระดับอำเภอหรือตำบลเท่านั้น

2. การย้ายหรือการเปลี่ยนที่พำนักอาศัยจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งจัดเป็นการย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด (Inter-province Movement) การย้ายถิ่นในกรณีนี้จะมีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรของจังหวัดหรือของประเทศนั้นๆ

3. การย้ายถิ่นจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง เป็นรูปแบบของการย้ายถิ่นข้ามประเทศที่มักเรียกกันว่าเป็น “การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ” (International Migration) ลักษณะของการย้ายถิ่นแบบนี้จะมีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรทั้งประเทศที่ย้ายออกและประเทศที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าหรือประเทศปลายทางการย้ายถิ่นเข้าหรือออกจากต่างประเทศนี้รวมแล้ว เรียกว่า (Immigration) และตัวผู้ที่ย้ายถิ่นเข้าเรียกว่า (Immigrants) ส่วนผู้ที่ย้ายถิ่นออกเรียกว่า (Emigrants)

การให้ความสำคัญของการย้ายถิ่น (Migration) โดยทั่วไปการย้ายถิ่นถูกให้ความหมายไปทางพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม “ทำไมต้องย้ายถิ่น” เนื่องจากการย้ายถิ่นเป็นความต้องการของมนุษย์เป็นพื้นฐานที่มีแรงจูงใจในด้านปัจจัยของเศรษฐกิจเป็นหลักและเกิดขึ้นได้หลายครั้งตามเหตุผลและความสามารถของมนุษย์ที่ย้ายถิ่นสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำเร็จ จันทรสุวรรณ (2551, น.35) นักภูมิศาสตร์ได้ให้ความหมายการย้ายถิ่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่นเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของประชากร ซึ่งเกิดจากเหตุผลต่างๆ ทั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จากการศึกษาของเพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ (2539) ซึ่งกล่าวว่า การย้ายถิ่นฐานเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ขอบเขตพื้นที่ต้นทางและปลายทาง ซึ่งมักจะมีสาเหตุมาจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่อาศัยเดิมไปสู่ที่อยู่อาศัยใหม่ ซึ่งออกจะเป็นการยากถ้าจะแยกความแตกต่างระหว่างผู้ย้ายถิ่นฐาน (Migrant) กับผู้เยี่ยมเยือน (Visitor) เช่น นักท่องเที่ยว แต่ข้อแตกต่างที่ไม่ได้อยู่ในที่เดิมหรือระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่ใหม่ ซึ่งหลักการนี้อาจจะกำหนดโดยใช้หลักการทางกฎหมายของแต่ละประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการย้ายถิ่นเป็นการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มที่มีความต้องการการย้ายถิ่นที่แตกต่างกันไป จากสถานที่เดิมแห่งหนึ่งไปยังสถานที่ใหม่แห่งหนึ่ง กระบวนการเคลื่อนย้ายของประชากรในลักษณะของการย้ายถิ่นที่อยู่จากพื้นที่หนึ่งซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของตนแต่ดั้งเดิมไปอยู่ในอีกพื้นที่หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการย้ายถิ่นที่อยู่อย่างถาวรหรือเป็นเพียงช่วง (พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน, 2552)

จากความหมายต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นของการศึกษาคำว่า “การย้ายถิ่น” (Migration) พอจะสรุปได้ว่า การย้ายถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อเป็นการค้นหาพื้นที่ปลายทางใหม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความอยู่รอดปลอดภัย ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันทางใดทางหนึ่ง เช่น ความสัมพันธ์เครือญาติ เพื่อนบ้าน เป็นต้น

2.2 ประเภทของการย้ายถิ่น

ทฤษฎีการย้ายถิ่นของ Lee (อ้างถึงใน ศุภวัฒน์ พลายน้อย และ เนาวรัตน์ พลายน้อย , 2551) เป็นแนวคิดรวมๆ โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่นำมาสู่การย้ายถิ่นฐาน ประเภทของการย้ายถิ่นได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การย้ายถิ่นภายในประเทศ (Internal Migration) เป็นการย้ายถิ่นภายในอาณาเขตประเทศ และการย้ายถิ่นระหว่างอาณาเขตระดับย่อย ซึ่งอาณาเขตระดับย่อย อาจจะเป็น ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับภาค ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นที่มีโอกาสในเชิงเศรษฐกิจสูงกว่า การย้ายถิ่นภายในประเทศทำได้ง่ายกว่าการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะไม่มีอุปสรรคด้านกฎหมาย ขวางอยู่ ไม่มีอุปสรรคด้านภาษา อากาศหรือวัฒนธรรมก็ไม่ต่างกันมากนัก ความยากลำบากในการย้ายถิ่นหรือค่าใช้จ่ายต่อการย้ายถิ่นก็น้อยกว่า นอกจากนี้ การย้ายถิ่นภายในประเทศเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ และบ่อยครั้งก็เป็นการย้ายถิ่นเพียงชั่วคราวมากกว่าการที่จะอยู่อย่างถาวร (นิพนธ์ เทพวัลย์, 2523 น.238)

2. การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International Migration) เป็นการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ จากประเทศหนึ่งไปยังประเทศอื่นเป็นการย้ายข้ามประเทศซึ่งอาจจะเป็นการย้ายไปอยู่อย่างถาวรหรือแบบชั่วคราว นอกจากนี้การย้ายถิ่นระหว่างประเทศอาจจะเป็นการย้ายถิ่นเฉพาะบุคคล คือ เฉพาะผู้ย้ายถิ่น หรือบางกรณีก็เป็นการย้ายถิ่นครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศใหม่

2.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่น

ทัศนะของนักทฤษฎีทางการย้ายถิ่นจะให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของพื้นที่ต้นทางเดิมและพื้นที่ปลายทางใหม่ เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่น โดยแบ่งได้หลายปัจจัยดังนี้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ Raven stein (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ ธาณิธรมานนท์ 2542, น.34) ได้กล่าวถึงความสำคัญทางปัจจัยเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานในการที่มนุษย์ย้ายถิ่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพิจารณาเรื่องปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด มีสาเหตุที่ทำให้มีการ

ย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นอย่างมากสภาวะทางเกษตรกรรมเรื่องที่ดิน เป็นสาเหตุสำคัญการที่เกษตรกรรมไม่มีที่ดินทำกินน้อยเกินไปที่จะพอมีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำอาชีพในเมือง ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานที่ตอบแทนสูงกว่า อีกทั้งสภาวะระบบอุตสาหกรรมในเมืองมีสาเหตุดึงดูดที่สำคัญทางเศรษฐกิจต่อการย้ายถิ่น ทำให้คนชนบทมีการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีค่าตอบแทนที่สม่าเสมอแหวะสูงกว่าการทำอาชีพเกษตรกรรม

ปัจจัยทางสังคม เป็นทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูดมีหลายประการ เช่น การศึกษา โอกาสการเลื่อนขั้นยกระดับคุณภาพชีวิตในสังคม สภาพภาพครอบครัว ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตความแตกต่างของชนบทกับเมือง ก็เป็นปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูดอย่างหนึ่ง เพื่อแสวงหาความหลากหลายในวิถีชีวิต สังคมเมืองที่มีความตื่นตัวที่มากกว่าชนบท นอกจากนี้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการย้ายถิ่นได้ เช่น ความแตกต่างทางศาสนาหรือวัฒนธรรม อาจเป็นปัจจัยหนึ่งผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นออกไปของคนกลุ่มหนึ่งหรืออาจเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนที่มีความเชื่อเดียวกันให้เข้ามาอยู่ด้วยกัน

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดการย้ายถิ่นสรุปได้ว่า การย้ายถิ่นฐานนั้นมีปัจจัยที่สอดคล้องกันโดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้ 3 ด้านหลักๆ ดังนี้ ทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพราะการย้ายถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายของมนุษย์แต่ละบุคคลที่มีความต้องการแตกต่างกันไปเพื่อให้มีประโยชน์กับตัวเองให้มากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุในการย้ายถิ่นของคนเมืองในได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะลักษณะของแต่ละบุคคลที่มีปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าตนเองจะทำการย้ายถิ่นหรือไม่ หากพื้นที่ต้นทางเดิมมีปัจจัยเงื่อนไขผลักดันออกจากพื้นที่นั้นรวมไปถึงปัจจัยดึงดูดจากพื้นที่ปลายทาง อาทิเช่น สภาพเศรษฐกิจที่เติบโตและที่ดีกว่าในพื้นที่ต้นทางเดิม อีกทั้งยังให้ความสำคัญของการย้ายถิ่นแต่ละประเภท เช่น การย้ายถิ่นฐานภายในประเทศ จะเห็นได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้ จะนำแนวคิดการย้ายถิ่นมาใช้วิเคราะห์หาปัจจัยสาเหตุการย้ายถิ่นของคนเมืองในและผลที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่น เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบของคนเมืองในต่อไป

แนวคิดการปรับตัว

1. ความหมายการปรับตัวทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

Malm & Jamison (อ้างถึงใน นิภา นิธยาน, 2530 น.32) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง วิธีการที่คนเราปรับตัวให้เป็นที่ไปตามความต้องการของตัวเองในสภาพแวดล้อม ซึ่งบางครั้งส่งเสริมบางขีดขวาง และบางครั้งสร้างความทุกข์ทรมานแก่เรา กระบวนการปรับตัวนี้ เกิดขึ้นจาก

ความจริงที่มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความสามารถใช่วิธีการแบบต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้นๆ ในสภาวะสิ่งแวดล้อมที่ปกติธรรมดา หรือมีอุปสรรคขัดขวางต่าง ๆ กันไป

แนวคิดการปรับตัวในเรื่องของการปรับตัวทางสังคม จะเห็นได้ว่า ยุคโลกาภิวัตน์ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในชีวิตประจำวันของมนุษย์นั้นจำเป็นต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อเผชิญปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปการปรับตัวนิยมใช้ความหมายของการปรับเปลี่ยนหรือการเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่ง เพื่อให้ความสัมพันธ์ลงตัวทั้งทางด้านชีวภาพ และการปรับตัวทางด้านสังคมวัฒนธรรมซึ่งเป็นการสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวและแหล่งที่อยู่อาศัย โดยทั่วไปพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงเพื่อจัดระบบความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกันกับการปรับสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เข้ากับสภาพของมนุษย์ (อมรา พงศาพิชญ์ 2549, น.16) ซึ่งสอดคล้องกับ กลุ่มนักคิดสังคมวิทยา ที่ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยใช้แนวคิดเรื่องความทันสมัยเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์กระบวนการก้าวไปสู่ความทันสมัยถูกนำมาใช้ในความหมายการเติบโตของเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม การเจริญเติบโตเป็นเมือง ความทันสมัยมักใช้กันในความหมายที่เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพสังคมประเพณีไปสู่ความก้าวหน้าโดยระบบเศรษฐกิจ การสื่อสาร การคมนาคมและมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความเชื่อ (นภาพรณ หะวานนท์ 2543, น.19)

Trope (1995 อ้างถึงใน อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2532) การปรับตัวทางสังคม ได้แก่ การที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีต้องมีลักษณะดังนี้ คือ ต้องมีปทัสถานทางสังคม (Social Standards) หมายถึง การที่บุคคลมีความเคารพในสิทธิของผู้อื่นเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้จะเข้าถึงความถูกต้องของสังคมและอีกนัยหนึ่งต้องมีทักษะทางสังคม (Social Skill) หมายถึง การที่บุคคลมีการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและคนแปลกหน้าเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น และมีความสนใจปัญหาต่าง ๆ และสนใจกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตอบสนองทางสังคม (Social Tendencies) หมายถึง การที่บุคคลมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม และนอกจากนี้เราต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ากับเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชนของตนเอง เข้าสมาคมกับคนแปลกหน้าได้ มีความพอใจในกฎเกณฑ์ และสวัสดิภาพของชุมชน สอดคล้องกับบุุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540 อ้างถึงใน พรไทย ศิริสาธิตกิจ, 2557 น.38) ได้เสนอตัวแบบของการปรับตัวของชุมชนที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งว่า มีเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ชุมชนต้องมีความเป็นปึกแผ่นในทางกายภาพ ภูมิธรรม สมาชิกของชุมชนมีศักยภาพที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาชุมชน รวมทั้งมีอุดมการณ์ ค่านิยมร่วมกัน ทำให้สมาชิกรู้สึกตัวว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน 2) ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ในระดับสูง โดยมีทุน แรงงาน ทรัพยากร เพื่อยังชีพพื้นฐานของตนเอง 3) ชุมชนสามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเองส่วนใหญ่ โดยอาศัยอำนาจ ความรู้และ

องค์กรทางสังคมในชุมชนเป็นกลไกแก้ไขปัญหา และ 4) ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้และสร้างภูมิปัญญาของตนเอง

ในส่วนของ พรศิริ พงษ์อร่าม (2554, น.25-26) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่เพียงแต่การปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางกายภาพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางด้านสังคม และพื้นที่ทางความคิด อันได้แก่ การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ระเบียบแบบแผนของคนในชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

พระยาอนุমানราชธน (2515) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัฒนธรรม สรุปสาระสำคัญได้ว่า “มนุษย์เมื่อมาอยู่รวมกันต้องมีวัฒนธรรม เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนจะสมบูรณ์ในวัฒนธรรมโดยไม่ต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ได้วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิต เป็นคำตอบของมนุษย์คิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการเป็นพื้นฐานด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจ ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ใช้ควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ด้วยกัน และเพื่อใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ วัฒนธรรม ประกอบด้วย วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (Material Culture) และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial Culture) แบบแผนวัฒนธรรมของคนทุกสังคมต้องประกอบด้วยลักษณะทั้งสองนี้รวมกัน ปรากฏอยู่ในรูปของภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม ระเบียบสังคม กฎหมาย ศิลปะ สถาปัตยกรรม เครื่องมือใช้สอย ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญญา ความรู้ และความประพฤติ ไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจหรือการเมือง วัฒนธรรมไม่ได้หมายถึงสิ่งที่เจริญออกมาเพื่อประโยชน์ของตัวมันเองเพียงด้านเดียว แต่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์และความเจริญออกมา (พิทยา สายหู อ้างถึงใน อุทิศ สังขรัตน์, 2558 น.36-37) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตในเรื่องต่างๆของกลุ่มสังคมหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าทำให้แตกต่างจากกลุ่มสังคมอื่น คือ วัฒนธรรมของกลุ่มนั้น เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มเดียวกันย่อมทำอะไร ๆ ในแบบเดียวกัน วัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนเครื่องหมาย หรือตราประจำกลุ่มที่คนอื่นเห็นแล้วรู้ได้ทันที เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เหมือนกันสำหรับคนในกลุ่มนั้น

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2538) ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมว่า เป็นองค์รวมของวิถีคิด คุณค่า และอุดมการณ์สังคมมนุษย์สร้างสรรค์และสั่งสมขึ้นมา ในความพยายามที่จะแสดงออกถึงจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ และการปรับตัวกับระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและธรรมชาติ ภายใต้เงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกัน ตามนัยนี้วัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนพลังที่อยู่เบื้องหลังศิลปะและวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์ ซึ่งความหลากหลายและซับซ้อน แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็มีพลังเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการผลิตใหม่ของคน เพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขและบริบทสภาพแวดล้อม

อภิญา เพื่อฟูสกุล (2543, น.31) วัฒนธรรมในการพัฒนาสังคมมนุษย์ บางที่เรา อาจเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมได้ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์สังคม สัตว์หลายชนิดมีความสร้าง บ้านของมันเป็นเมืองเพื่อจัดระเบียบความสัมพันธ์ของพวกมันในเมืองนั้นๆ เช่น มดหรือผึ้ง แต่ความสามารถของสัตว์เหล่านั้นถูกโปรแกรมและกำหนดโดยลักษณะทางพันธุกรรมในยีนส์เช่นกัน แต่มนุษย์มีกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่สามารถปรับเปลี่ยนและปรับปรุงสภาวะ แวดล้อมของตนจนเอาชนะข้อจำกัดทางกายภาพหลายๆอย่างได้ เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ แต่มนุษย์ใช้กลไกของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมมาช่วยในกระบวนการปรับตัว (Adaptation) ทั้งนี้ในการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับสภาวะด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวการสำคัญ ในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมนี้นานาทัศนะที่แตกต่างกันไปตามความเข้าใจว่าธรรมชาติของสังคมเป็นอย่างไร ดังนั้น ตาม ทัศนะนี้วัฒนธรรมซึ่งหมายถึงการถ่ายทอดการเรียนรู้จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งก็จะมีบทบาทสำคัญใน กระบวนการปรับตัว (Adaptation) สังคมใดมีกลไกการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและระบบ นิเวศน์ได้ดีก็จะนำไปสู่การพัฒนาที่ก้าวหน้าขึ้น

ดังนั้น เมื่อเรากล่าวถึงการปรับตัว สามารถพิจารณาองหาความสำคัญของการ ปรับตัวระหว่างบุคคลในสังคมนั้น พบว่า เมื่อมนุษย์เกิดการเผชิญสิ่งต่างๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง สภาพสิ่งแวดล้อมไม่ว่าทางด้าน สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์เกิดปฏิกิริยาตอบโต้กับ สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงขึ้น มีการปรับตัวที่เกิดจากความต้องการของตัวเองที่เกิดการท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อความอยู่รอดของสังคมมนุษย์ สามารถแยก การปรับตัวของมนุษย์ได้เป็น 3 ด้านหลักๆ ดังนี้ การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวด้านวัฒนธรรม การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ ล้วนแล้วมีความสำคัญที่สอดคล้องกันในทิศทางที่ดีขึ้นเพื่อความอยู่รอดของ สังคมมนุษย์

แนวคิดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชีวิต

1. ความหมายของวิถีชีวิต

ในสังคมมนุษย์อยู่ท่ามกลางสภาพสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีกระบวนการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ เพื่อรักษาความสมดุลทั้งเชิง พฤติกรรมและจิตสำนึก ที่เรียกว่า “วิถีชีวิต” (Way of life) หรือแผนการดำเนินชีวิต (Design for living) ของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายของ วิถีชีวิตทางด้าน มานุษยวิทยาในเชิงวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542, น.1075) ได้ให้ความหมายของวิถีชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิต เช่น วิถีชีวิตชาวบ้าน วิถีชีวิตชาวนา

รพีพรรณ สุวรรณโชติ (2521, น.65) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือแบบการดำรงชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของชนชาติแต่ละชาติที่แตกต่างกัน ทำให้เราสามารถจำแนกวัฒนธรรมออกเป็นวัฒนธรรมเฉพาะได้ เช่น วิถีชีวิตคนอเมริกันแตกต่างจากวิถีชีวิตของคนไทยอย่างไร เป็นต้น เช่นเดียวกับ ยุพินพรรณ ศิริธนูกุล (2541) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตหรือแบบในการดำเนินชีวิตของคนแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละสังคม วิถีชีวิตของมนุษย์มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมทุกแง่มุมของชีวิต

ณรงค์ เส็งประชา (2538, น.58) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ ความรู้ ความเชื่อ และวิถีชีวิตในการกระทำทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้มีส่วนร่วมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม และได้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง วิธีการกระทำนั้น เป็นต้น การทำงาน การกินอยู่ การนอนหลับ หรืออื่นๆ ยังกล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต หรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

งามพิศ สัตย์สงวน (2543, น.25) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของมนุษย์ วัฒนธรรม คือ แบบผสมผสานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมต่างๆ นั้น เป็นผลมาจากการมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไป วิถีชีวิตของมนุษย์ในที่นี้ หมายถึง มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร วัฒนธรรมส่วนต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เช่น ระบบครอบครัว ระบบเครือญาติ ระบบความเชื่อหรือนับถือศาสนาอะไร มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และการขัดเกลาอบรมกันอย่างไร มีประเพณีปฏิบัติ และพิธีกรรมอะไรบ้าง และมีชีวิตประจำวันอย่างไร เป็นต้น

ฉวีวรรณ สุวรรณภา (อ้างถึงใน มณฑิรา ตาเมือง, 2554) วัฒนธรรม หมายถึง มรดกทางสังคมที่ได้ตกทอดมาเป็นสมบัติของมนุษย์ในสมัยปัจจุบัน และนำมาใช้ในการครองชีวิตเป็นแบบแผนแห่ง การครองชีวิต หรือ Design of Living ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีในการปฏิบัติ รวมทั้งการจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยได้วิวัฒนาการสืบทอดกันมาอย่างมีแบบแผน

จากการทบทวนวรรณกรรม ความหมายของ “วิถีชีวิต” ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญวิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล เป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เป็นการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกาย ทักษะคติ ค่านิยม มุมมองของแต่ละบุคคล ดังนั้น การดำเนินชีวิตของบุคคลและกลุ่มคนนั้น จึงมีความหมายในการสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ประกอบกับอัตลักษณ์ของบุคคลหรือกลุ่มคนในแต่ละสังคม เช่น กลุ่มคนใต้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

รามคำแหง เราจะเห็นได้ว่า ในบริเวณดังกล่าวเป็นชุมชนที่มีนักศึกษาโดยเฉพาะคนภาคใต้อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันมีการสร้างสัญลักษณ์โดยผ่านร้านอาหารต่างๆ และร้านข้าวแกงปักษ์ใต้นั้นสื่อให้เห็นว่าบริเวณนั้นมีกลุ่มคนใต้อาศัยอยู่จำนวนมากอีกทั้งเมื่อกลุ่มคนใต้เหล่านั้นเจอหน้าพบปะพูดคุยจะสื่อสารกันเป็นภาษาถิ่นใต้ แม้ว่ากลุ่มคนใต้เหล่านั้นมีการย้ายถิ่นจากภาคใต้ไปอยู่ในที่แห่งใหม่ก็ตามเขาก็ยังมีวิธีการดำเนินชีวิตปกติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ที่บ่งบอกตัวตนถึงความเป็นคนใต้

2. ลักษณะทางวัฒนธรรม

อำนวยการ พิรุณสาร (2546 อ้างถึงใน น้ำทิพย์ ภูธนชัย, 2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสรุปลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมมีอยู่ 6 ประการ

1. วัฒนธรรมความคิดร่วม (Shared Ideas) และค่านิยมทางสังคม (Social Values) มองวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยในการดำรงชีวิตและมนุษย์ต้องการยอมรับจากสังคม จึงต้องประพฤติตนให้สอดคล้องกับสิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมเห็นดีเห็นงามด้วย
2. วัฒนธรรมเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์ (Pattern of Learned) วัฒนธรรมพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมักจะพบในรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่เป็นผลมาจากการอบรมสั่งสอนและฝึกปฏิบัติ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง เช่น การรับประทานอาหาร การทักทายกัน ทั้งหมดนี้เกิดจากการเรียนรู้ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เริ่มตั้งแต่เกิดไปจนตาย และมีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง
3. วัฒนธรรมเป็นเรื่องของการกำหนดและใช้สัญลักษณ์ (Symbol) มองพฤติกรรมของมนุษย์มีต้นกำเนิดมาจากการใช้สัญลักษณ์ แม้แต่ชีวิตประจำวันก็เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินตรา สัญลักษณ์ไฟจราจร สัญลักษณ์ทางศาสนา สัญลักษณ์ทางภาษา เป็นต้น
4. วัฒนธรรมเป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา เพราะวัฒนธรรมทำหน้าที่สนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สั่งสมประสบการณ์ในการหาอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวางกฎเกณฑ์การดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผน ทำให้มนุษย์ในสังคมทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ วัฒนธรรมยังช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เป็นพื้นฐานให้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและความเจริญก้าวหน้าเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์
5. วัฒนธรรม คือ การกำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งลักษณะการนิยามความหมายของชีวิตอาจจะอยู่ในรูปแบบของศาสนา พิธีกรรม เมื่อมนุษย์ได้กำหนดความหมายดังกล่าวแล้ว ย่อมกลายมาเป็นการสร้างแนวคิดพื้นฐานของระบบสังคมขึ้นมา

6. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนได้

(Culture is change and adaptive) เชื่อกันว่าวัฒนธรรมมีรากฐานมาจากการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และจากการที่วัฒนธรรมเกิดจากการที่วัฒนธรรมเกิดจากแนวความคิดของมนุษย์เอง ทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ไม่คงที่และไม่ตายตัวมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของมนุษย์ในแต่ละช่วงเวลา

3. ทฤษฎีการผสมผสานทางวัฒนธรรม

กอร์ดอน Gorn, 1964 p.62 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2552 น.174) ได้กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับความกลมกลืนทางวัฒนธรรมนั้น นักสังคมวิทยาจากมหาวิทยาลัยชิคาโก คือ Rebert E.Park & Ernest W.Burgess ได้ให้นิยามว่า คือ “กระบวนการแทรกแซงระหว่างกันและการเชื่อมเข้าหากันของวัฒนธรรม ซึ่งทำให้บุคคลและกลุ่มชนมีความต้องการความจำ ความเข้าใจและทัศนคติของบุคคลและกลุ่มชนอื่น และด้วยการมีส่วนร่วมในด้านประสบการณ์และประวัติศาสตร์อันเดียวกัน ได้นำบุคคลและกลุ่มชนเหล่านั้นไปสู่วิถีชีวิตทางวัฒนธรรมร่วมกัน”

Rebert E. Park & Ernest W. Burgers (อ้างถึงใน โสภภาพ ดวงดี, 2552) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันจากมหาวิทยาลัยชิคาโกมีแนวคิดตรงกันว่า “การผสมผสานทางวัฒนธรรม คือ กระบวนการแทรกซึมและการเข้ากัน (Interpenetration and Fusion) ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยผ่านการติดต่อระหว่างบุคคลและกลุ่มชน กระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ทัศนคติ (Attitude) ของบุคคลและกลุ่มชนอื่น การมีส่วนร่วมในประสบการณ์และประวัติศาสตร์อันเดียวกัน จะนำบุคคลและกลุ่มชนไปสู่การผสมผสานชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน (A Common Cultural Life) คือ การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรม มีส่วนเป็นเจ้าของนั้นร่วมกันถือเป็น “การผสมผสานทางวัฒนธรรม”

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการผสมผสานทางวัฒนธรรม หมายถึง การเชื่อมต่อ และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมแต่ละฝ่ายขึ้นกลายมาเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ยอมรับใช้ร่วมกัน การผสมผสานทางวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อทางวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการที่ปัจเจกชนหรือกลุ่มคนต่างๆ รับเอาวัฒนธรรมอื่นๆ มาเป็นของตน

อมรา พงศาพิชญ์ (2541) กล่าวว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการบูรณาการของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ปรากฏว่ามีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

1. The Melting Pot หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ จะสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองไปในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปและจะผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมใหญ่
2. Culture Pluralism หมายถึง การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคมนั้น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของนักวิชาการกลุ่มต่างๆ มีความเชื่อที่ตรงกันว่า การผสมผสานเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดจากกลุ่มคนสองกลุ่มที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาเป็นตัวเชื่อมโยงการปฏิสัมพันธ์กัน และเป็นที่ยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน คนเมืองในที่ย้ายถิ่นมีการผสมผสานหรือนำวัฒนธรรมเดิมมาผสมผสานวัฒนธรรมใหม่อย่างไร และผลที่เกิดจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมของสองวัฒนธรรม ระหว่างวัฒนธรรมภาคใต้และวัฒนธรรมภาคกลางเป็นอย่างไร เพื่อที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและตอบคำถามในการวิจัยต่อไป

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการย้ายถิ่น

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐาน พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ขวัญชนก สัตถฐาน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการย้ายถิ่นของหญิงอาชีพนวดแผนไทยในชนบทอีสาน” จากผลการศึกษาพบว่ากระบวนการย้ายถิ่นของหญิงอาชีพนวดแผนไทยเป็นกระบวนการย้ายถิ่นที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจย้ายถิ่นเข้าไปทำงานในพื้นที่ปลายทางกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ 1.ด้านเศรษฐกิจ ทั้งระดับบุคคลและครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีการออม และชำระหนี้สิน อีกทั้งยังสามารถไปเที่ยวต่างประเทศได้ 2. ด้านสังคม วัฒนธรรม พบว่า หญิงอาชีพนวดแผนไทยมีความห่างเหินกับคนในครอบครัวและชุมชน ลูกของหญิงอาชีพนวดแผนไทยขาดความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก 3.ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า คนในครอบครัวยังใช้ที่ดินในการทำเกษตร โดยเฉพาะการทำนาซึ่งหญิงอาชีพนวดแผนไทยส่งเงินกลับมาให้ครอบครัวเพื่อเป็นทุนในการทำนาทุกปี

ศุมาริน จินตนากรณ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานไทยไปประเทศสาธารณรัฐเกาหลี” พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล ได้แก่ อายุ ภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว รายได้ก่อนเดินทางต่อเดือน และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และสาเหตุในการตัดสินใจกับการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่ไปประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีรายได้ที่สูงขึ้น มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น และสามารถมีเงินเก็บเพื่อมาลงทุน และต้องการประสบการณ์ทักษะในการทำงานการ

ธานี อิม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาในเรื่อง สาเหตุและผลกระทบของการย้ายถิ่นต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวในหมู่บ้าน ตรอยเปียง ทะนาวด์ จังหวัดกอมปอท ประเทศกัมพูชา” พบว่า ความยากจนและความว่างงานคือแรงผลักดันโอกาสอาชีพ และการมีรายได้เป็น

แรงจูงใจให้คนในชุมชนอพยพย้ายถิ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปคือ ความยากจนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนในชุมชนเพื่อหาเงินและมีรายได้ ในการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ผู้ตอบสนองการศึกษาครั้งนี้ไม่ต้องการให้สมาชิกในครอบครัวอพยพย้ายถิ่น หากมีงานและรายได้พอเพียงในหมู่บ้าน

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น พบว่า ในการย้ายถิ่นฐานนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงมาจากระบบเศรษฐกิจที่เป็นตัวการกระตุ้นที่สำคัญให้มนุษย์เกิดการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยจากพื้นที่ต้นทาง ไปสู่พื้นที่ปลายทางที่มีระบบเศรษฐกิจที่ดีกว่า ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวมีฐานะที่ดีขึ้น แต่ในทิศทางกลับกันการย้ายถิ่นก็มีผลกระทบเกิดขึ้นเนื่องจากในการย้ายถิ่นฐานบางครั้งไม่ได้ย้ายไปทั้งครอบครัว เป็นเพียงการย้ายถิ่นฐานเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัวหรือเสาหลักของครอบครัว ทำให้เกิดความห่างเหินกับครอบครัวและคนในชุมชน ซึ่งให้เห็นถึงผลวิจัยเพียงแค่ด้านหนึ่งเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อกรย้ายถิ่นอย่างไรบ้าง ซึ่งนำไปสู่การหาคำตอบต่อไปในงานวิจัยชิ้นนี้

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการปรับตัวและแนวคิดวิถีชีวิต

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว โดยพบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

การศึกษาของเจริญ ศิริวงศ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ” ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านเมาะหลวงมีการอพยพมาจากสาเหตุการขยายเหมืองลิกไนต์แม่เมาะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตในพื้นที่เดิมมาอยู่ที่แห่งใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างด้านบริบทและที่ตั้งของชุมชนและวิถีชีวิตการประกอบอาชีพของคนในชุมชนในพื้นที่อพยพเกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรม คนในชุมชนจากประกอบอาชีพเกษตรกรรมไปเป็นอาชีพอุตสาหกรรมและบริการ ทำให้ในชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันแบบเครือญาติมาเป็นปัจเจกบุคคล ทำให้ต้องเกิดการพึ่งพาอาศัยในชุมชนลดน้อยลงไป สภาพพื้นที่ของชุมชนทำให้เกิดการปรับตัวระยะเวลาและความหวังต่อผลดีและผลเสียของการปรับตัว

การศึกษาของพิธิ ปานศรี (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “จากผืนนาสู่ผืนผ้า: การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นชาวอีสาน” ผลการวิจัยพบว่า แรงงานย้ายถิ่นชาวอีสานส่วนมากสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมปลายทางได้ในระดับปานกลางถึงมาก ทั้ง 6 ด้าน คือ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ การปรับตัวเข้ากับสังคม การปรับตัวเข้ากับที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวกับสภาพงานที่ทำการปรับตัวทางด้านสภาพจิตใจ และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภูมิหลังของแรงงานย้ายถิ่นชาวอีสานมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเป็นส่วนใหญ่

คงมีตัวแปรทางด้านประสบการณ์ในการย้ายถิ่นเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นชาวอีสาน

การศึกษาของไฉยา ก้อนแก้ว (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมในด้านการแสดงของวงโปงลางสะออน” การปรับตัวทางวัฒนธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ของวงโปงลางสะออน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการผสมผสานวัฒนธรรมและด้านการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของวงโปงลางสะออนเป็นวงดนตรีแบบผสมผสานดนตรีพื้นบ้านอีสานกับการแสดงในรูปแบบละครเวทีสากล มีความคิดแบบใหม่ในการนำดนตรีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสมัยใหม่และยังสอดแทรกมุขตลกให้เกิดความสนุกสนานจนทำให้โปงลางสะออนเป็นที่สืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้าน

การศึกษาของวิลาศ โภธิสาร (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางสังคมของชาวกูยในบริบทพหุวัฒนธรรมเขตอีสานใต้” การตั้งถิ่นฐานของชาวกูยมีลักษณะแตกต่างกัน ตามสภาพสิ่งแวดล้อมมิติทางประวัติศาสตร์ ความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์กูยที่อาศัยอยู่หนาแน่นในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และจังหวัดอุบลราชธานี ชาวกูยมีอาชีพที่สำคัญคือ การทำนา ทำไร่ ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ และจับปลา คุณลักษณะสำคัญของชาวกูย คือ การเรียนรู้เพื่อการปรับตัวทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเขมรถิ่นไทยและไทยอีสานด้วยวิธีการแต่งงาน ชาวกูยมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาควบคู่กับการนับถือผีบรรพบุรุษ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการปรับตัวตามสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมของชาวกูย ความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นที่มาของคุณธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความผูกพันสังคม-วัฒนธรรมให้เข้มแข็ง ดังนั้นการปรับตัวทางวัฒนธรรมจึงเป็นความหมายใหม่ และตัวกำหนดความสำเร็จเพื่อการดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

การศึกษาของทรงสิริ วิชิรานนท์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “พลวัตการปรับตัวของประเพณีทำบุญทอดกฐิน” การทำบุญทอดกฐินเป็นประเพณีทางพุทธศาสนาที่มีหลักฐานปรากฏในพระไตรปิฎกซึ่งเป็นคำภีร์ที่สำคัญที่สุดในศาสนาพุทธ จึงเป็นที่ยอมรับและมีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใส นำเชื่อถือ และมีความสำคัญยิ่งนัก ในช่วงเวลา 1 เดือน ตั้งแต่ แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึง แรม 15 ค่ำ เดือน 12 รูปแบบกฐินเป็นผ้าที่บรมศาสดาพระพุทธเจ้าอนุญาตให้ภิกษุสามารถมีผ้าได้เกิน 3 ผืน จึงถือเป็นผ้าพิเศษที่ต้องถวายในช่วงเวลาที่กำหนด ในปัจจุบันกฐินมี 3 ประเภท คือ กฐินราชหรือพระกฐินต้น กฐินหลวง และกฐินราษฎร์ หรือที่รู้จักในนามกฐินสามัคคี อีกทั้งยังเป็นประเพณีที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับวัด ปัจจุบันมีการจัดท้าวักฐินโดยนำความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนการทำบุญร่วมกันเป็นวัตถุประสงค์หลัก และการได้เที่ยวเป็นวัตถุประสงค์รอง พลวัตของการทอดกฐินพบว่ามีเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนโดยพิธีจะรวบรัดขึ้น อีกทั้งยังมีการมอบวัตถุมงคลแก่ผู้ร่วมงาน

การศึกษาของเกรียงศักดิ์ คงมนต์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “คนแต่แรก: วิถีชีวิตและการปรับตัวจากที่มีจากการกลายเป็นเมืองของชุมชนทุ่งรี” พบว่า ชุมชนทุ่งรีเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาคอหงส์ ก่อนตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชุมชนเป็นป่ารกทึบมีต้นไม้หลากหลายชนิด ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ส่งผลให้คนแต่แรกของชุมชนทุ่งรีอยู่กันแบบพึ่งพาธรรมชาติ หลังจากที่มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่งผลให้ชุมชนทุ่งรีมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในการใช้ประโยชน์ที่ดินจากภาคเกษตรกรรมไปเป็นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กรรม เช่น หอพัก บ้านเช่า ตึกแถวทำให้คนแต่แรกค่อยๆ เปลี่ยนแปลงจากวิถีชีวิตเรียบง่ายพึ่งพาธรรมชาติ ได้กลายเป็นชุมชนเมืองทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ แต่ยังมีคนแต่แรกอีกส่วนหนึ่งยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเดิมไว้หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

การศึกษาของอภิชาติ สุวรรณรัตน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “แรงงานลาวข้ามแดน: วิถีชีวิตและการปรับตัว” การกลายเป็นแรงงานลาวข้ามแดนนั้นมีขั้นตอนวิธีการข้ามแดน 2 แบบ คือ การข้ามแดนแบบถูกกฎหมายโดยผ่านนายหน้า และการข้ามแดนแบบผิดกฎหมาย เป็นอีกวิธีหนึ่งที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย เมื่อแรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดสงขลา เหล่าแรงงานลาวข้ามแดนเหล่านี้ต้องมีการปรับตัวในรูปแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ใหม่ โดยการปรับตัวจะแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ แต่การปรับตัวด้านสังคมจะยากที่สุด แรงงานลาวข้ามแดนจะต้องพยายามเรียนรู้และปรับตัวในด้านภาษาเพื่อที่จะใช้สื่อสารให้เข้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในพื้นที่ใหม่

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการปรับตัวและแนวคิดวิถีชีวิต จะเห็นได้ว่า ในการปรับตัวของมนุษย์ภายใต้บริบทพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลให้มนุษย์มีความอยู่รอดอย่างปลอดภัย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงภาพวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างกันไปในพื้นที่บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มนุษย์อาศัยอยู่

กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

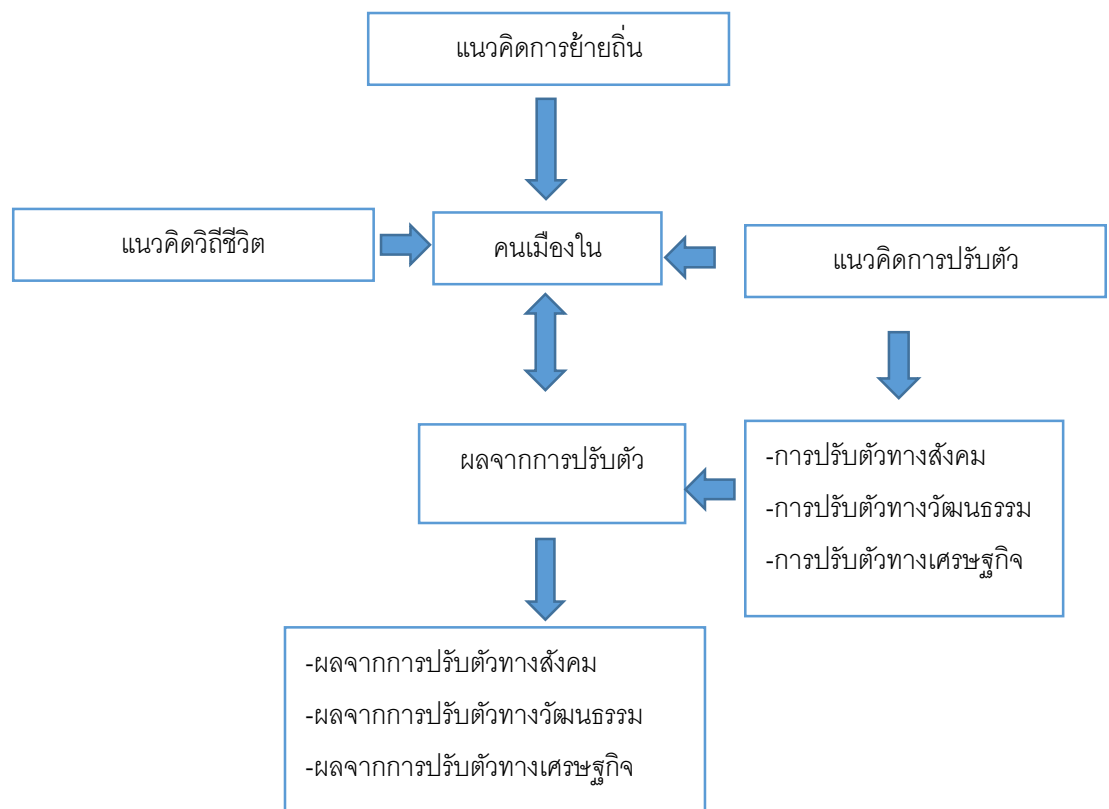
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลัก 2 แนวคิด คือ แนวคิดการย้ายถิ่น และ ทฤษฎีการปรับตัว มีเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยงานครั้งนี้

แนวคิดการย้ายถิ่น ในการนำแนวคิดการย้ายถิ่นมาศึกษา เกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่น อีกทั้งยังศึกษาเกี่ยวกระบวนการย้ายถิ่น ขั้นตอนการย้ายถิ่น ความเป็นมาอย่างไร เพื่อที่จะศึกษาหาคำตอบของการย้ายถิ่นของคนเมืองในจากพื้นที่ต้นทางสู่พื้นที่ปลายทาง

แนวคิดการปรับตัว ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดการปรับตัว มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นของการปรับตัวแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ๆ คือ การปรับตัวทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

แนวคิดวิถีชีวิต ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดวิถีชีวิต มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นของการดำเนินวิถีชีวิตเป็นอย่างไร เพื่อที่จะศึกษาหาคำตอบการดำเนินชีวิตของคนเมืองใน ในบริบทสังคมที่อาศัยอยู่

โดยผู้วิจัยนำแนวคิดข้างต้นที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ข้อมูลในภาคสนาม และเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้สรุปตามภาพประกอบที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 ภาพแสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวของ“คนเมืองใน”จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้เน้นระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และให้ความสำคัญของการเก็บข้อมูลในภาคสนาม โดยมีเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

การเลือกพื้นที่ในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาส่วนใหญ่ชาวบ้านเป็นคนภาคกลางที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก และมีการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของภาคใต้ รวมทั้งการประกอบอาชีพที่มีความแตกต่างกับคนภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ถึงการปรับตัวทางด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะได้ข้อมูลและผลการศึกษสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

ผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับตัวของ“คนเมืองใน”จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)** จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งเป็นผู้ที่อพยพมาจากภาคกลางมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพ โดยจำกัดช่วงอายุและไม่จำกัดเพศ ตั้งแต่อายุ 50-80 ปี จำนวน 12 คน อายุ 40-49 ปี จำนวน 7 คน อายุ 25-39 ปี จำนวน 3 คน และ พระสงฆ์ในวัดบ้านใหม่พัฒนาจำนวน 1
2. **ผู้ให้ข้อมูลรอง (informants)** ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกเทศบาลมนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องการปรับตัวและวิถีชีวิต กิจกรรมของคนในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาในชีวิตประจำวัน โดยใช้เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ สมุดบันทึกภาคสนาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร จากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมถึงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแนวคำถามเป็นเพียงแนวที่ผู้วิจัยสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นคำถามที่ไม่มีกฏเกณฑ์ตายตัว ส่วนใหญ่เป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ
2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participatory observation) ผู้วิจัยได้มีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมผ่านการดำรงชีวิตประจำวันในแต่ละวันของคนเมืองใน
3. การบันทึกภาคสนามเป็นการจดบันทึกและการบันทึกเสียงและรูปภาพกิจกรรมต่างที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตประจำวันกับผู้ให้ข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ ถอดรหัส ตีความและใช้ทฤษฎี แนวคิด ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชื่อมโยงการปรับตัวของคนเมืองในที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลักๆ คือ ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

โดยการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรอง เพื่อความถูกต้องตรงประเด็นของข้อมูลมากที่สุด ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Validity and credibility) โดยผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) ของ Denizen (1970 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2547 น.129) คือ การแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน ขณะที่เก็บข้อมูลภาคสนามและวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม จะวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมๆ กัน โดยการตรวจสอบข้อมูลตามแหล่งบุคคล สถานที่ และระยะเวลา ซึ่งในการตรวจสอบด้านบุคคลตรวจสอบโดยวิธีการสัมภาษณ์ บุคคลแต่ละบุคคล โดยจะทำการตรวจสอบบุคคลต่างกันได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ การตรวจสอบด้านสถานที่ เป็นการสัมภาษณ์บุคคลเดียวกัน แต่ต่างสถานที่กัน จากนั้นก็จะตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ในสถานที่ที่แตกต่างกัน และในการตรวจสอบด้านระยะเวลาก็จะเป็นการตรวจสอบ โดยการตรวจสอบจากการสัมภาษณ์บุคคลคน

เดียวกันแต่สัมภาษณ์ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำมาตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันจากบุคคลคนเดียวกันเป็นข้อมูลที่ได้เหมือนเดิมหรือไม่หลังจากนั้นผู้วิจัยก็จะนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลแล้วมาเรียบเรียงเพื่อที่จะทำการนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

เนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป

1. บทนำ เป็นการนำเสนอถึงความจำเป็นมาและความสนใจในหัวข้อวิจัยถึงเรื่องการปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในบริบทของพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนคำถามงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและนิยามศัพท์เฉพาะ

2. การทบทวนวรรณกรรมเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการย้ายถิ่น ทฤษฎีการปรับตัว แนวคิดวิถีชีวิต และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลจากงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการปรับตัว

3. วิธีการดำเนินงานวิจัยเป็นการกล่าวถึงวิธีที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

4. ผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกเป็นการนำเสนอถึงวิถีชีวิตของคนเมืองใน โดยเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 ที่คนเมืองในย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนภาคใต้ดั้งเดิมอย่างไร ประเด็นที่สอง เป็นเรื่องของการปรับตัว โดยผู้วิจัยแบ่งการปรับตัวของคนเมืองใน 3 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบให้ประเด็นที่สำคัญ และมาอภิปรายผลที่แสดงถึงวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนเมืองในตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 ถึงปัจจุบัน

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะโดยรวมของบริบทสังคมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และมุ่งศึกษาตามวัตถุประสงค์เป็นหลัก คือ วิถีชีวิตของคนเมืองในและการปรับตัวของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือ อธิบายสภาพบริบทสังคม ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ในฐานะของพื้นที่ที่ทางกายภาพรวมถึงเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มคน ซึ่งเป็นที่ตั้งของความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนภาคใต้ดั้งเดิมและกลุ่มคนเมืองในที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอบริบทพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์และวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนเมืองในและกลุ่มภาคใต้ดั้งเดิม เพื่อให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอบริบทพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิถีชีวิตของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. การปรับตัวของคนเมืองใน
 - 2.1 การปรับตัวทางสังคม
 - 2.2 การปรับตัวทางวัฒนธรรม
 - 2.3 การปรับตัวทางเศรษฐกิจ

พื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ชุมชนที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคน 2 กลุ่ม ระหว่างคนภาคใต้ดั้งเดิมและกลุ่มคนเมืองในที่มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว ต่างก็มีวัฒนธรรมที่ติดตัวมาตั้งแต่บรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการผสมผสานทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนเมืองในเหล่านี้ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นเรื่องราวในบริบทสังคมที่มีความสัมพันธ์ผูกโยงกับวิถีชีวิตประจำวันทั่วไปของคนเมืองใน ในพื้นที่ดังกล่าว

วิถีชีวิตของคนเมืองในจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จากอดีตสู่ปัจจุบันของพื้นที่วัดบ้านใหม่พัฒนาซึ่งเคยเป็นป่ากร้างและมีคนภาคใต้ดั้งเดิมอาศัยอยู่จำนวนน้อย ต่อมาเมื่อมีคนเมืองในในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาย้ายถิ่นฐานมาจากพื้นที่ภาคกลาง จากจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรีและจังหวัดเพชรบุรี โดยการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในช่วงแรกเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 โดยกลุ่มคนเมืองในกลุ่มแรก ๆ มีเพียง

6-7 ครัวเรือน เนื่องจากในพื้นที่ภาคกลางเป็นพื้นที่ต้นทางเดิมมีที่ดินไม่อุดมสมบูรณ์แห้งแล้ง บางปี น้ำท่วมบ้าง และบางคนมีที่ดินในการทำมาหากินไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเป็นพื้นที่มีสภาพเป็นป่ากร้างมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยลำคลอง 2 สายสำคัญของชุมชน สามารถหล่อเลี้ยงชีวิตพวกเขาเหล่านั้นได้อย่างไม่ขาดสาย คนเมืองในจึงเข้ามาทำการบุกเบิกถางป่ากร้างในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เพื่อจับจองพื้นที่เป็นของตนเอง สร้างที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำการเกษตรในการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เช่น ชมพู่ ฝรั่ง มะพร้าว เป็นต้น มาจนถึงปัจจุบันนี้ ตาถวิลก็เป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ จากคำบอกเล่าที่ว่า

“...คนใต้ที่อยู่ที่นี่เขารับเราได้แล้ว เขาเห็นว่าเรามาดีไม่ได้มาร้ายก็เลยดีกันแรก ๆ เราเข้ามาก็มาช่วยกันคนละไม้คนละมือถางป่ากร้าง จับจองที่ดินกันคนละนิดคนละหน่อยพอได้มีที่สร้างบ้านและปลูกผลไม้เป็นอาชีพ สมัยก่อนที่บริเวณนี้ไม่มีโฉนดที่ดินอะไรเลยจับจองกันเปล่า ๆ ตาเป็นผู้ออกโฉนดที่ดินบริเวณนี้และตำบลใกล้เคียง พอเราเริ่มอยู่ตัวเราก็กลับบ้านไปชวนญาติพี่น้องมาอยู่ที่นี่ พี่น้องก็สนใจก็ย้ายตาม ๆ กันมาเรื่อย ๆ สมัยนั้นพอเริ่มมาญาติพี่น้องเราทางนั้นเริ่มย้ายเข้ามาอยู่ที่นี่เราก็ตีใจ...”

(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 4 ตุลาคม 2558)

ภาพที่ 4 ผู้วิจัยสัมภาษณ์นายถวิล ผู้ซึ่งอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาในยุคแรก
ที่มา: ถ่ายภาพโดยนายสาธิต งามประดิษฐ์ วันที่ 4 ตุลาคม 2558

จากการพูดคุยกับตาถวิล เดชจินดา ทำให้ผู้วิจัยมองย้อนกลับไปในอดีตซึ่งทำให้เห็นถึงลักษณะของคนเมืองในยุคแรก ๆ ที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาบุกเบิกพื้นที่ในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา และจับจองพื้นที่เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพที่ติดตัวมาจากต้นทางเดิม มีการขออนุญาตโฉนดที่ดินกับกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้น นับว่าคนเมืองในกลุ่มแรกที่เข้ามาสู่พื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีการวางแผนสร้างสังคมใหม่เพื่อพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นทุนทางสังคมนับตั้งแต่นั้นมา ส่งผลให้คนเมืองในหล่งไหลเข้ามาอาศัยอยู่จากรุ่นสู่รุ่นจนกระทั่งเป็นที่ยอมรับของคนภาคใต้ดั้งเดิม สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของยายบุญมี ได้เล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตคนเมืองในสะท้อนให้เห็นตั้งแต่อดีตว่า

“...ตอนยายย้ายมาที่นี่แต่ก่อนปลูกส้มเขียวหวาน ทำน้ำตาลมะพร้าวบางที (ครึ่ง) เดียวนี้ลูกหลานมันก็ปลูกมะพร้าวทำน้ำตาล สมัยก่อนกว่ายายจะไปถึงตลาดบ้านดอน ถนนก็ไม่มีต้องเดินไปขึ้นเรือที่ท่าบ้านแม่ยายทุมอย่างเดียว เดียวนี้ดีแล้วมีถนนหนทางสะดวก แต่ก่อนถวิลเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ทางแต่ก่อนจับจองกัน ที่บ้านยายตรงนี้แกเซ็นออกโฉนดให้ ถวิลกับยายเขาเป็นญาติลูกพี่น้องน้องกัน...”

(บุญมี นิตยอำนวยผล, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2558)

ทั้งนี้คนเมืองในที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาหลังจากรุ่นแรกช่วงเวลาปีพ.ศ. 2518 - 2530 นับว่าเป็นกลุ่มคนเมืองในรุ่นที่สองซึ่งย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในการย้ายถิ่นฐาน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ สอดคล้องกับคำบอกเล่าของยายสมจิตรเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...ยายมาอยู่ที่นี่ประมาณปี18 (พ.ศ.2518) ลูกคนที่ 2 เกิดที่นี่แรกๆ ยายก็มาขอซื้อที่ดิน 10 ไร่ พอได้ปลูกผลไม้ชมพูทูลเกล้ากับส้มเขียวหวาน ปลูกผักปลูกหญ้าตั้งแต่แรก จะเอาผักไปขายต้องเดินทางไกล เดียวนี้ลูกสาวเขาปลูกฝรั่งมะพร้าว ทำน้ำตาลมะพร้าว เอาไปส่งที่ตลาดขับรถแปดเดียวถึง...”

(สมจิตร แจ่มแจ้, สัมภาษณ์วันที่ 5 ตุลาคม 2558)

นอกจากอาชีพเกษตรกรกรรมแล้ว คนเมืองในยังมีอาชีพรองที่สำคัญซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของพวกเขาเหล่านั้น คือ การทำน้ำตาลโตนดซึ่งเป็นทุนเดิมของคนเมืองในนับว่าเป็นภูมิปัญญาและมีคุณค่าสำหรับคนเมืองในเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...นำมาอยู่ที่นี่ตั้งแต่ปี 2530 ลูกสาวเกิดปี 33 (พ.ศ. 2533) มาอยู่ที่นี่ก็ปลูกชมพู ฝรั่ง แก้วมังกร มะพร้าว ส่งแม่ค้าตลาดโพธิ์หวายบางที่ (ครั้ง) ก็ไปขายเองที่ศาลเจ้า (ตลาดศาลเจ้า) ส่วนมะพร้าวเราก็จ้างคนเก็บมะพร้าวแต่จะเคี้ยวทำน้ำตาลเองที่บ้านนี้แหละ”

(ศิริวรรณ ทวีซังข์, สัมภาษณ์วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 5 บริเวณสวนผลไม้ของนางสมจิตร แจ่มแจ้ง ซึ่งนำวิธีการและเทคนิคการปลูกผลไม้จากภาคกลางมาใช้ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 5 ตุลาคม 2558

เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อทำการพูดคุยกับคนเมืองในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ทำให้ทราบว่าในยุคแรกพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาจากที่เคยเป็นปารกร้างที่ดินถูกแปรสภาพให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนเมืองในในรุ่นแรกมีความเป็นอยู่เรียบง่าย พึ่งพาธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุมชน จึงเป็นทุนทางทรัพยากรอย่างหนึ่งจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตดั้งเดิมก็ยังคงสืบทอดปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้ คือ การทำน้ำตาลโตนด จนกระทั่งคนเมืองในได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้มีการปรับเปลี่ยนจากการทำน้ำตาลโตนดเป็นการทำน้ำตาล

มะพร้าวแทน เพราะมะพร้าวเป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศทางภาคใต้ โดยการทำน้ำตาลมะพร้าวนั้น คนเมืองไทรได้นำความรู้จากภูมิปัญญาดั้งเดิมในการก่อสร้างปล้องควั่นเตาถ่านที่ใช้ในการเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวโดยใช้อิฐแดงประมาณ 2,600-2,700 ก้อน ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ลุงมาอยู่ที่นี้หลายสิบปีประมาณปีพ.ศ. 2520 ตัดสินใจมาอยู่ที่นี่ก็ซื้อที่ดินสมัยนั้นไม่กี่ร้อยบาท เดี๋ยวนี้แพงหูฉีกมาอยู่ที่นี่ก็ปลูกชมพู่ ส้มเขียวหวาน มะพร้าวเพราะไม่ต้องดูแลมันเยอะ พ่อที่ว่าทำน้ำตาลขาย ทำโรงเคี้ยวน้ำตาล ก่ออิฐแดงเป็นปล้องขึ้นไปสูงใช้อิฐประมาณ 2,500-2,600 ก้อน เพื่อสร้างปล้องควั่นเตาถ่าน...”

(เจ็ด, สัมภาษณ์วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 6 โรงเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวของคนเมืองไทร ซึ่งนำรูปแบบมาจากจังหวัดเพชรบุรี

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

เช่นเดียวกันกับคำบอกเล่าของลุงเปี้ยกที่ได้อธิบายเรื่องราวการปรับเปลี่ยนวิธีการทำน้ำตาลโตนดของคนเมืองไทรเป็นการทำน้ำตาลมะพร้าวในปัจจุบัน

“...แต่ก่อนที่บ้านเดิมฉันสมัยพ่อแม่เราเขาทำน้ำตาลมานานแล้ว ที่นั่นจะทำน้ำตาลโตนดตามคันทนา แต่ที่นี้พอเราอยู่ที่นี่ต้องเปลี่ยนจากปลูกโตนดทำน้ำตาลโตนด เปลี่ยนเป็นปลูกมะพร้าวทำน้ำตาลมะพร้าว...”

(เปี้ยก, สัมภาษณ์วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 7 ต้นตาลมะพร้าวของนายเปี้ยกในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาซึ่งปรับเปลี่ยนมาจากการทำน้ำตาลโตนดในพื้นที่ภูมิลำเนาเดิม

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

สะท้อนให้เห็นขั้นตอนการน้ำตาลมะพร้าวของคนเมืองใน โดยเริ่มต้นจากการโน้มวงแล้วปาดวงมะพร้าวในช่วงเวลาเช้าตรู่ เนื่องจากเป็นเวลาที่น้ำตาลออกเป็นปริมาณมาก ในอดีตบรรพบุรุษของพวกเขาได้นำกระบอกไม้ไผ่มาลวกแล้วรมควันทำให้มีกลิ่นหอมก่อนที่จะเอามารองน้ำตาล จากนั้นจะใส่กากไม้พะยอมหรือกากไม้มะขามเทศในกระบอกไม้ไผ่ แต่ไม้พะยอมและไม้มะขามเทศหายากในพื้นที่ภาคใต้ คนเมืองในจึงใช้กากไม้เคี่ยมทดแทน เพื่อป้องกันการบูดของน้ำตาล หลังจากที่เก็บน้ำตาลเสร็จแล้วจะนำน้ำตาลที่ได้มาต้มในกระทะใบบัว จากนั้นนำผ้าขาวมารองเอากากไม้ออกและเคี่ยวไปเรื่อย ๆ จนเดือด แล้วนำมาผ่านกระบวนการปั่นแห้ง แบ่งตัดเป็นก้อนเพื่อเตรียมส่งขายให้แม่ค้าในตลาด เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนเมืองในในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

ปัจจุบันคนเมืองในไม่นิยมใช้กระบอกไม้ไผ่มารองน้ำตาลมะพร้าวเหมือนในอดีต เนื่องจากไม้ไผ่หายาก จึงเปลี่ยนมาใช้กลลอนรองน้ำตาลมะพร้าวแทน จะเห็นได้ว่าคนเมืองในมีการปรับเปลี่ยนวัสดุให้เข้ากับสภาพปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 8 วิธีการทำน้ำตาลมะพร้าวของคนเมืองในซึ่งใช้ในกรรมวิธีแบบเดียวกับจังหวัดเพชรบุรี
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 9 วิธีการปั่นน้ำตาลมะพร้าวให้แห้ง
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 10 น้ำตาลมะพร้าวก่อนบรรจุลงถุงเพื่อเตรียมขาย
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

จากคำสัมภาษณ์ของคนเมืองใน ทำให้ผู้วิจัยสะท้อนเห็นถึงวิถีชีวิตของคนเมืองใน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เริ่มจากมีความมุ่งมั่นในการบุกเบิกพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างรากฐานและเรียนรู้เพื่อพัฒนาและการดำรงชีวิตของตนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ใหม่ ส่งผลให้คนเมืองในรุ่นหลังมีความภาคภูมิใจคนรุ่นแรกผู้ได้บุกเบิกพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ พวกเขาจึงได้พัฒนาพื้นที่สืบต่อจากคนรุ่นแรกอย่างต่อเนื่อง และมีวิถีชีวิตที่สำคัญอย่างเห็นได้ชัดเจน อีกทั้งยังมีความแตกต่างไปจากชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างไรก็ตามคนเมืองในยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมและถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจากรุ่นหนึ่งมาสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน นับว่าเป็นอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวของคนเมืองในมาอย่างยาวนาน ทำให้คนเมืองในมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าพื้นที่ต้นทางเดิม

การปรับตัวของคนเมืองในจากอดีตสู่ปัจจุบัน

การปรับตัวของคนเมืองในจากอดีตสู่ปัจจุบัน ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามาจากการชักชวนของญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านละแวกใกล้เคียงในพื้นที่ต้นทางเดิม ต่อมาเมื่อมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว นับว่าเป็นการพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาของบริบทสังคมใหม่ที่คนเมืองในได้อาศัยอยู่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตั้งแต่ในยุคแรกๆที่เริ่มมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในพื้นที่ คนเมืองในเหล่านั้นได้แสดงออกผ่านการดำเนินชีวิต

ในลักษณะต่าง ๆ เป็นการปรับตัวเข้าสู่บริบทสังคมใหม่ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการปรับตัวของคนเมืองในออกเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือ การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวด้านวัฒนธรรม และการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ

การปรับตัวทางด้านสังคม

คนเมืองในหลังจากย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พวกเขาจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมของสังคมใหม่ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและพบปะพูดคุยกันในระยะหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าคนเมืองในเหล่านั้นมีกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในด้วยกัน

หากมองย้อนอดีต เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในด้วยกัน จะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ที่ยาวนาน พวกเขาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาตั้งแต่ในพื้นที่ภูมิลำเนาเดิมจนมาย้ายถิ่นฐานมายังชุมชนบ้านใหม่พัฒนา แม้ว่าปัจจุบันคนเมืองในจะย้ายถิ่นฐานมานานแล้ว แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์ฉันเครือญาติและเป็นเพื่อนบ้านที่ดีเหมือนเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การทักทาย การไปมาหาสู่ จึงก่อให้เกิดการปรับตัวเข้าหากันได้อย่างดี เพื่อให้เข้ากับสภาพบริบทสังคมใหม่ของคนเมืองในในชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้รับฟังเรื่องเล่าจาก ตาถวิล เดชจินดา ที่ว่า

“...ตอนอยู่ภาคกลางเราก็ชวนญาติพี่น้องเพื่อนบ้านมาอยู่ที่นี่ มาบ้างไม่มาบ้าง แต่พอเราเริ่มอยู่ตัว เราก็กลับบ้านไปชวนญาติพี่น้องมาใหม่ พี่น้องก็สนใจก็ย้ายตาม ๆ กันมาเรื่อย ๆ มีอะไรช่วยกันคนละไม้คนละมืออยู่กันฉันพี่น้องไม่มีทะเลาะกัน...”

(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 4 ตุลาคม 2558)

คำบอกเล่าของตาถวิล สะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นว่า คนเมืองในเมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาต่างคนต่างก็มีการปรับตัวเข้าหากัน แม้ว่าบางคนที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต้นทางเดิมแต่ไม่ได้สนิทสนมกัน เมื่อพวกเขาย้ายถิ่นฐานความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในด้วยกันได้ยกระดับขึ้นในรูปแบบที่เปรียบเสมือนเครือญาติ เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของป้าจุกที่ได้อธิบายเรื่องราวการปรับตัวทางสังคมของคนเมืองในตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้ว่า

“...สมัยก่อนอยู่ที่เพชรบุรีเขาชวนกันมาหาที่ดินทำไร่ทำสวนกัน แต่ก่อนมาอยู่ที่นี่ใหม่ ๆ บางคนฉันรู้จัก บางคนไม่รู้จัก ไหน ๆ แล้วเราคบกันเดียวกันเรามาอยู่ที่เดียวกันแล้วก็ทำความรู้จักกันนานไปก็มีความผูกพันกันกันดี...”

(จุก, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและพบปะพูดคุยกันในระยะหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า คนเมืองในมีการเรียนรู้และมีการปฏิสัมพันธ์กับคนเมืองในด้วยกัน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ดี มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในกับคนภาคใต้ในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ในอดีตคนเมืองในต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากการไม่ยอมรับพวกเขาของคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชน มีการทำร้ายคนเมืองในหลายลักษณะ เช่น การขู่เข็ญด้วยอำนาจ การทำร้ายร่างกาย การลักขโมยสิ่งของต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งสำหรับคนเมืองในรุ่นแรกที่เข้ามาบุกเบิกพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ ขณะที่นั่งพูดคุยที่บ้านของตาถวิล คุณตาได้เล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ของคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมว่า

“...เรามาอยู่ที่นี่แรก ๆ คนใต้เขาไม่ค่อยยอมรับเรารู้สึกเท่าไร ยิ่งเราบ้างทำร้ายเราบ้างหลายสิ่งหลายอย่าง แต่เราก็มุ่งมั่นพิสูจน์ให้เขาเห็นว่าเรามาดี ไม่ได้มาร้าย เราย้ายมาบุกเบิกที่ดินละแวกนี้เพื่อสร้างบ้าน ทำสวนไร่ผลไม้ แต่เราก็ก้อย ๆ ทำความรู้จักกับคนใต้ เราสร้างความเชื่อใจเป็นมิตรต่อกันกับเขาเลยอยู่ได้มาจนถึงทุกวันนี้”

(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 4 ตุลาคม 2558)

เช่นเดียวกันกับคำบอกเล่าจากป้าจุก ที่ได้อธิบายเรื่องราวความสัมพันธ์ในอดีตของคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาว่า

“...ฉันมาอยู่ที่นี่แรก ๆ คนใต้เขาหาเราเป็นคนไม่มีพวก เขาไม่ค่อยยอมรับเรารู้สึกเท่าไร แต่พออยู่ไปสักพักก็ปรับตัวเข้าหากันได้ดี คนใต้เขาก็ดี ถ้าบ้านเขามีงานเราก็กไปช่วยเขา บ้านเรามีงานเขาก็มาช่วย...”

(จุก, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 11 การมีส่วนร่วมในงานช่วยเหลือเพื่อนบ้านในงานบวช ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ที่มา: ถ่ายโดยนายอภิชัย ส่งศรี วันที่ 7 พฤศจิกายน 2558

สะท้อนให้เห็นถึงอดีตเส้นทางการเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา คนเมืองในมีความสัมพันธ์กับคนภาคใต้ดั้งเดิม สำหรับชีวิตคนเมืองในอดีตไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ เต็มไปขวากหนาม จนกระทั่งคนเมืองในรุ่นแรกได้พิสูจน์ให้คนภาคใต้ดั้งเดิมเห็นถึงความมุ่งมั่น ความบริสุทธิ์ใจและพยายามสร้างความเชื่อใจตั้งแต่ในอดีต นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันคนภาคใต้ดั้งเดิมเกิดการยอมรับคนเมืองใน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวเข้าหากัน ต่างฝ่ายต่างยอมรับซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล สิ่งเหล่านี้มีการปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจนกลายเป็นแบบอย่างการถ่ายทอดทางระบบความคิดให้กับคนในชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น จนทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนพวกพ้องเดียวกัน ในบริบทสังคมพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาจนถึงปัจจุบันนี้ ที่ว่า

“...น้ำเกิดที่ราชบุรีแต่มาโตที่สุราษฎร์ฯ พ่อแม่เป็นคนกลางทางนั่น น้ำเองใครถามว่าคนที่ไหนก็บอกว่าคนสุราษฎร์ฯ บางที (บางครั้ง) คิดว่าตัวเองเป็นคนใต้ กับคนใต้เองเราอยู่กันเหมือนพี่น้อง บ้านไหนมีงานแต่ง งานบวช งานศพ เขามีงานเราไปช่วย เรามีงานเขาก็มาช่วย อย่างอาทิตย์ที่แล้วบ้านน้องสาวตาเปี้ยกมีงานขึ้นบ้านใหม่เราก็ไปช่วยเขามา ถ้าเราไม่ไปงานเพื่อน เวลาบ้านเรามีงานเพื่อนก็ไม่มางานเรา...”

(กนิษฐา เกลี้ยงเกล้า, สัมภาษณ์วันที่ 26 ตุลาคม 2558)

ภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ของคนเมืองในกับคนภาคใต้ดั้งเดิมที่มาร่วมช่วยงานของวัดบ้านใหม่พัฒนา
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558

เมื่อผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อร่วมสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ สะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีการสร้างความสัมพันธ์โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น งานแต่งงาน งานบวช หรืองานศพ ฯลฯ เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่กลมเกลียวมาจวบจนถึงทุกวันนี้

นับตั้งแต่อดีตที่คนเมืองในได้ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พวกเขาได้มีการปรับตัวทางสังคมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนเมืองในด้วยกันและคนภาคใต้ดั้งเดิม เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพที่ดี ซึ่งทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเขาได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากคนในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม

การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมของคนเมืองในหลังจากย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาพวกเขาในยุคแรกตั้งแต่ปีพ.ศ. 2510 มาจนถึงปัจจุบันนี้ คนเมืองในได้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของภาคใต้ อีกทั้งยังนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีของภาคกลางมาถ่ายทอดให้กับคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ได้เรียนรู้และเกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างลงตัวเป็นลักษณะโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด สามารถแบ่งลักษณะการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม ได้ดังนี้

1. การปรับตัวด้านภาษา

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีแต่ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและมิติทางช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาภาษาจะทำให้เราเข้าใจวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี หลังจากที่คนเมืองในย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาพวกเขาจำเป็นต้องมีการปรับตัวในด้านภาษาให้เข้ากับบริบทพื้นที่ภาคใต้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...เวลาคนใต้เขาแหลง (พูด) กับเรา ๆ ฟังออก แต่ว่าเรา (แหลง) ใต้มันแหลง (พูด) ไม่ได้ไม่รู้หรือ (ไม่รู้เป็นอะไร) เหมือนกันสงสัยลิ้นเรามาไม่ไป (หัวเราะ) แต่ส่วนใหญ่เราใช้คำใต้ทั้งหมด...”

(จุก, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

จากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับป้าจุก คนเมืองในรุ่นแรกที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา สะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นว่าสำเนียงของการพูดคุยมีความเป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับน้ำวทยา ที่ได้กล่าวว่า

“...น้ำมาอยู่ที่นี่แรก ๆ มาอยู่ก็ต้องปรับตัวหลายอย่าง เหมือนคนใต้เขาพูดเร็วโอเรามาอยู่ใหม่ ๆ ก็ฟังไม่รู้เรื่อง นานไปก็ชินฟังออกพูดได้แต่ก็เน้อ ๆ บ้างเล็กน้อย (หัวเราะ) เรามาอยู่ที่นี่เราก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ของเรา เขาแหลงไร (พูดอะไร) มาเราก็ฟังออกหมด เราก็แหลงใต้ (พูดภาษาใต้) บางที (บางครั้ง) สำเนียงเราเน้อบ้างแต่ดีกว่าเราไม่หัดเลย...”

(วทยา นุชอนงค์, สัมภาษณ์วันที่ 2 ธันวาคม 2558)

เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่ได้พบปะพูดคุยกับคนเมืองในเป็นระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า เมื่อคนเมืองในย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ที่ พวกเขาได้รับเอาวัฒนธรรมด้านภาษาถิ่นใต้ ผ่านกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ แม้ว่าการพูดคุยของบางคนอาจมีสำเนียงเน้อ ๆ ทางภาคกลางบ้าง แต่คำที่ใช้พูดคุยสื่อสารในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่เป็นคำภาษาถิ่นใต้ ส่วนบางคนการพูดคุยมีสำเนียงเป็นภาษาถิ่นใต้อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมในด้านภาษาที่เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การปรับตัวด้านอาหาร

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ดังนั้นอาหารจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งแต่ละสังคมมีความหลากหลายทางด้านอาหารแตกต่างกันออกไป โดยเริ่มตั้งแต่วัตถุดิบธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารหรือปรุงแต่งรสชาติ เช่น ในพื้นที่ภาคใต้สะดวกเป็นพืชที่มีชื่อเสียงมาก สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อคนเมืองในย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีบริบทสังคมแตกต่างไปจากพื้นที่ภูมิลำเนาเดิม จากการเข้าไปมีส่วนร่วมพบปะพูดคุยกันในระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการอาหารร่วมกับครอบครัวน้ำทิพย์ และน้ำทิพย์ได้บอกกับผู้วิจัยว่า

“...ที่บ้านทำกับข้าวกินเองนาน ๆ จะซื้อแกงถุง เพราะแกงถุงบางที่ (ครึ่ง) มันบางไม่เผ็ดบ้าง ไม่ถูกปากเรา ยิ่งช่วงนี้หน้าสะดวกกินแทบทุกมื้อ อย่างวันนี้เมื่อเช้าผัดเคย (กะปิ) กุ้งกับสะดวก เมื่อเช้าเข้าสวนมาเห็นยอดพรว้าว (ยอดมะพร้าวอ่อน) ในสวนเลยเอามาแกงส้มปลากะพง (แกงเหลือง)...”

(กนิษฐา เกลียงเกล้า, สัมภาษณ์วันที่ 16 กรกฎาคม 2558)

ในขณะที่ผู้วิจัยได้ร่วมรับประทานอาหารที่บ้านน้ำทิพย์ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าลักษณะของอาหารที่บ้านน้ำทิพย์มีรสชาติเผ็ดจัดจ้านรวมไปถึงวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบท้องถิ่น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงการปรับตัวด้านการประกอบอาหารให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และในทางตรงกันข้ามยังมีคนเมืองในบางส่วนที่ยังคงประกอบอาหารตามวิถีดั้งเดิมซึ่งไม่มีการปรับตัวหรือปรับตัวเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับยายสมจิตรที่บอกว่า

“...ยายเองไม่ชอบกินเผ็ด พื้นเพเราเป็นคนภาคกลาง ทางนั้นเขาไม่ค่อยกินเผ็ดเน้นหวานมากกว่า ไม่ควาจะอาหารควาหรืออาหารหวาน ทางนั้นก็เลยขึ้นชื่อเรื่องขนมหวานทั้งหลาย แต่ที่บ้านนี้กับข้าวที่บ้านลูกสาวทำปน ๆ ไปบ้างไม่เผ็ดไม่หวานเกินไปแบบพอดี...”

(สมจิตร แจ่มแจ้ง, สัมภาษณ์วันที่ 5 ตุลาคม 2558)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยสะท้อนเห็นอีกมุมมองหนึ่งของคนเมืองในบางคนยังคงรักษาวัฒนธรรมด้านอาหารไว้ เช่น ด้านรสชาติและวิธีการประกอบอาหารไม่ว่าจะเป็นอาหารควาหรืออาหารหวาน สอดคล้องกับป้าราตรีที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยว่า

“...บ้านป่ากินเผ็ดทั้งบ้านนิ ลูกตอ (สะตอ) ลูกเนียง ชอบแรง (ชอบมาก) ที่บ้านทำกับข้าวใช้เครื่องแกงใต้ ขมิ้น เคย (ใส่กะปิ) ใส่หมตมันหรอยดี (มันอร้อยดี) เหมือนคนใต้เขานี้แหละ แต่ถ้าเป็นขนมหวานที่ป่าทำขาย ต้นตำหรับทางนั้นเลยที่ขึ้นชื่อมาก ๆ...”

(ราตรี หงส์ทอง, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

จากการลงพื้นที่ศึกษาผู้วิจัยได้รับประทานอาหารทั้งคาวและหวานของฝีมือคนเมืองในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา จึงทำให้ผู้วิจัยทราบว่า คนเมืองในบางส่วนมีการปรับเปลี่ยนรสชาติของอาหารให้มีความเข้มข้นและมีรสเผ็ดจัดจ้านเหมือนคนภาคใต้ดั้งเดิม แม้ว่าคนเมืองในจะปรับรสชาติอาหารให้เข้ากับบริบทพื้นที่ภาคใต้ แต่บางส่วนก็ยังคงรักษารสชาติที่เป็นต้นตำหรับเดิมไว้ เช่น ขนมหวาน ที่มีรสชาติดหวานกว่าที่อื่น โดยเฉพาะคนเมืองในที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเพชรบุรี อย่างไรก็ตามการปรับตัวทางวัฒนธรรมด้านอาหารก็ไม่ได้มีการกลืนกลายวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ขาดหายไป เพราะเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 13 ขนมหวานของป่าราตรี หงส์ทอง ซึ่งมีส่วนผสมของน้ำตาลมะพร้าวที่ผลิตได้เองของคนในชุมชนแทนน้ำตาลโตนดของภาคกลาง
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558

3. การปรับตัวด้านประเพณี

สภาพของพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่เต็มไปด้วยกลุ่มคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมภายในชุมชน ผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธต่างยึดมั่นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะประเพณีที่เกี่ยวข้องตามหลักพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อความเป็นสิริมงคลในชีวิต ในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ต่างก็มีการถ่ายทอดประเพณีระหว่างประเพณีภาคกลางและประเพณีภาคใต้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประเพณีชักพระ

ประเพณีชักพระ หรือที่คนภาคใต้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ประเพณีลากพระ” เป็นประเพณีที่ทำบุญของชาวภาคใต้ที่ถือปฏิบัติกันในช่วงวันออกพรรษา ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยก่อนถึงวันออกพรรษาหรือที่คนภาคใต้เรียกว่า “การคุมพระ” คือ จะมีการตีโพนเพื่อเตือนให้ชาวบ้านได้ทราบว่าจะมีการลากเรือพระ เพื่อปลุกใจชาวบ้านให้กระตือรือร้นร่วมกันลากเรือพระในช่วงเวลาการคุมพระชาวบ้านช่วยกันเตรียมเรือพระให้เสร็จสิ้นก่อนวันออกพรรษา ในอดีตพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามีวัดโบราณถูกทิ้งร้างไว้ ในปีพ.ศ. 2510 ในยุคแรกเมื่อถึงวันออกพรรษาคนเมืองในต้องออกไปทำบุญที่วัดใกล้ ๆ ชุมชนด้วยการเดินทางเท้าหรือนั่งเรือไปขึ้นท่าตรงหน้าวัดเขาท่าเพชรหรือวัดสมหวัง ต่อมาในปีพ.ศ. 2524 พระครูนิวตริย อดโร เจ้าอาวาสรูปแรกเข้ามาบุกเบิกวัดบ้านใหม่พัฒนาได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน โดยมีนายถวิล เดชจินดา เป็นแกนนำในการพัฒนาวัดให้ดีขึ้น แต่เนื่องจากพระครูนิวตริยได้มรณภาพลง ต่อมาในปีพ.ศ. 2530 พระครูศิทธรรมวาทิ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสท่านได้สืบสานการพัฒนาต่อเนื่อง นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันวัดบ้านใหม่พัฒนาได้รับความร่วมมือในการสร้างเรือพระและลากเรือพระออกจากวัดเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกันทำบุญ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยมีโอกาสนั่งฟังพูดคุยกับตาถวิลได้เล่าว่า

“...งานชักพระ ทางภาคกลางนั้นจะไม่มีประเพณีเหล่านี้แต่จะเป็นตักบาตรเทโว แตกต่างจากทางภาคใต้ เรานับถือศาสนาพุทธเราก็ยึดถือตามหลักพระพุทธศาสนา มาอยู่ที่นี้วันออกพรรษาเราก็ทำตามคนใต้เขา สมัยก่อนเราไปทำบุญเรือพระทั้งบนบกและในน้ำ คนใต้เขามีการลากเรือพระทางบกและทางน้ำ เราเห็นวัดอื่นมีเราก็ได้ชวนกันสร้างเรือพระวัดบ้านเรามาจนถึงทุกวันนี้...”

(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2558)

จากเรื่องเล่าของตาถวิลสะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นว่า คนเมืองในนอกจากการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีถือปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา มีการเรียนรู้และทำให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับประเพณีท้องถิ่นทางภาคใต้ดั้งเดิม สอดคล้องกับน้ำอ้อยที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังขณะนั่งอยู่ที่วัดบ้านใหม่พัฒนาว่า

“...เป็นคนชอบทำบุญ วันพระหรือวันพระใหญ่ต่าง ๆ มาไม่ขาดสาย มาอยู่ที่นี้ใหม่ ๆ เห็นประเพณีชักพระคนใต้ไม่เหมือนที่บ้านเดิมเรา อย่างวัดบ้านเราคนเมืองในกับคนใต้เข้าก็ช่วยกันลากเรือพระไปที่เขาจัดงานริมน้ำทุกปี...”
(อ้อย, สัมภาษณ์วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558)

เช่นเดียวกันกับคำบอกเล่าของ พระครูศิตะ ธรรมวาที เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนา ได้เล่าให้ผู้วิจัยทราบถึงเรื่องราวของประเพณีชักพระที่เกิดขึ้นภายในชุมชนวัดบ้านใหม่ที่ว่า

“...ตาหลวงเป็นคนเมืองในมาเป็นเจ้าอาวาสต่อจากตาหลวงวัตร แต่ก่อนวัดบ้านใหม่ไม่มีเรือพระ พอจะถึงเดือน 11 ชาวบ้านช่วยกันคนละไม้คนละมือสร้างเรือพระจากเรื่องราวตามหลักพระพุทธศาสนาจนเสร็จแล้วก็ร่วมกันลากเรือพระไปริมน้ำตาปี...”
(พระครูศิตะ ธรรมวาที, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 14 การทำบุญเนื่องในวันออกพรรษาของชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เป็นความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและคนนอกชุมชน

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

จะเห็นได้ว่า อดีตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเมืองใน รวมไปถึงพระสงฆ์เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนา มีความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ยึดถือปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา โดยคนเมืองในแต่เดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภูมิลำเนาเดิมในวันออกพรรษาทางภาคกลางจะประเพณีตักบาตรเทโวเป็นประเพณีที่สำคัญของคนภาคกลางเมื่อคนเมืองในมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ ส่วนในพื้นที่ภาคใต้โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเพณีที่สำคัญในวันออกพรรษา คือ ประเพณีชักพระ โดยคนภาคใต้ถือปฏิบัติมาอย่างช้านานตามหลักพระพุทธศาสนา สะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นถึง คนเมืองในมีการปรับตัวรับเอาวัฒนธรรมประเพณีชักพระที่เป็นประเพณีท้องถิ่นภาคใต้มาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต ถือว่าเป็นการร่วมทำบุญเพื่อความ เป็นสิริมงคลให้กับชีวิตและครอบครัว

3.2 ประเพณีสารทเดือนสิบ

ประเพณีสารทเดือนสิบเป็นอีกประเพณีหนึ่งที่สำคัญสำหรับคนภาคใต้ มีความเชื่อว่าบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วได้กลับมาเยี่ยมลูกหลานญาติพี่น้องที่บ้านในโลกมนุษย์ ซึ่งจะตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 และมีการส่งบรรพบุรุษกลับวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ในโอกาสนี้ลูกหลานจึงนำอาหารไปวัดถือว่าเป็นการทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้ว สอดคล้องกับการบอกเล่าของป้าราตรีได้เล่าว่า

“...ประเพณีรับส่งตายายคนใต้เขาทำยังไงเราก็ทำอย่างนั้น มาอยู่ที่นี้เราต้องทำตามเขาต้องปรับตัวให้เข้ากับเขา เราก็เอาข้าวเอาแกงใส่ขัน (ปิ่นโต) ขนมที่เขาใช้รับส่งตายายก็เอาไปวัดกัน (ด้วย) ถือว่าเราได้ทำบุญอุทิศให้บรรพบุรุษเราด้วย”

(ราตรี หงส์ทอง, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

แม้ว่าคนเมืองในที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พวกเขาต่างก็เห็นถึงความสำคัญของประเพณีสารทเดือนสิบที่เป็นประเพณีดั้งเดิมของภาคใต้ เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวเพื่อให้กับบริบทสังคมที่อาศัยอยู่

“...ยายมาอยู่ที่นี้ใหม่ ๆ แต่ก่อนเราไม่รู้จักว่าวิธีการทำบุญเดือนสิบของคนใต้เป็นยังไง อยู่นานไปสังเกตมันก็ไม่ต่างอะไรกับสารทไทยทางภาคกลางบ้านเรา ทำบุญให้กับปู่ย่า ตายายของเรา เอาข้าวปลาอาหารใส่ขัน (ปิ่นโต) แต่ขนม

ไม่เหมือนกันทางใต้นี้สารพัดอย่าง ทั้งหนม (ขนม) พอง ลา เจาะหู แต่ทางภาค
กลางเขากวนกระยาสารทุกอย่างเดียว...”

(สมจิตร แจ่มแจ๋ง, สัมภาษณ์วันที่ 21 ตุลาคม 2558)

ภาพที่ 15 การทำบุญของชาวบ้านในวัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งมีทั้งคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมแสดง
ให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558

จากคำบอกเล่าของยายสมจิตรที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟัง สะท้อนให้เห็นว่าคนเมืองในที่
อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ในพื้นที่ทางภาคกลางจะเรียกว่า วันสารทไทย มีจุดประสงค์
เดียวกัน คือ การทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อความเป็นสิริมงคล
แก่ชีวิตที่ได้ระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษ นอกจากนี้คนเมืองในป่าศรีเป็นคนภาคใต้ดั้งเดิมบุคคลหนึ่ง
ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...คนเมืองในชาติ เขามาอยู่ตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่เรา งานราชงานหลวง
งานบุญเขาไม่เคยขาดเลย เหมือนเราเป็นคนใต้พื้นนี้ (แบบนี้) โหม้เขา (พวกเขา)
เป็นคนกลาง เขาไปวัดทำบุญเดือนสิบเหมือนเราเขาก็ดับขัน (จัดปิ่นโต) ข้าวแกง
ขนมพองลา ต้ม ครบเครื่องเหมือนเรานี้แหละ”

(ศรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2558)

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมประเพณีวันสารทเดือนสิบที่เกิดขึ้นในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีงามของกลุ่มคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิม ซึ่งเกิดการ แลกเปลี่ยนความรู้และปรับตัวให้เข้ากับสภาพบริบทสังคมในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว สามารถสะท้อนให้ เห็นถึง การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมผ่านประเพณีโดยไม่มีกรกลืนกลายวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ หายไปจากชุมชน

3.3 ประเพณีการทำขวัญนาค

ประเพณีการทำขวัญนาค เป็นประเพณีทางภาคกลางในบริเวณจังหวัด นครปฐม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์สำหรับลูกผู้ชายก่อนที่จะเข้า อุปสมบทบวชเป็นพระสงฆ์ หรือที่เรียกอีกชื่อว่า “เจ้านาค” ทั้งนี้การทำขวัญนาคจะมีครุหมอ ผู้เชี่ยวชาญหรือที่เรียกอีกชื่อว่า “หมอทำขวัญนาค” จะต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น นอกจากนี้ยังจะต้องเป็น ผู้ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น โดยหมอทำขวัญนาคจะต้องทำพิธีไหว้ครุหมอก่อน เมื่อไหว้ ครุหมอเสร็จจึงสิ้นลง จากนั้นจึงแห่บทธกลอนสอนเจ้านาคตามลำดับ เนื้อหาสาระของบทธกลอนบรรยาย เกี่ยวกับการระลึกถึงบุญคุณของบิดามารดา ขณะที่แห่บทธกลอนจะต้องมีดนตรีในการควบคุมจังหวะ หลังจากหมอทำขวัญนาคแห่บทธกลอนเสร็จ ถือว่าประเพณีการทำขวัญนาคเป็นอันเสร็จสิ้น จากการที่ ผู้วิจัยนั่งพูดคุยกับลุงเรียมท่านได้เล่าถึงการทำขวัญนาคให้ผู้วิจัยว่า

“...การทำขวัญนาคเป็นประเพณีทางภาคกลาง ลุงเป็นหมอขวัญสืบทอด มาจากรุ่นพ่อแม่ต่อ ๆ มาเรื่อย ๆ ต้องรับพานไหว้ครุมาไว้ที่เราก่อน แต่ก่อนมา อยู่ที่นี้ทำขวัญให้กับคนเมืองในด้วยกัน แต่เดี๋ยวนี้คนใต้ไม่ว่าแถวบ้านเราหรือที่ อื่น เขาก็ทำกันแล้ว ลุงก็ไปทำขวัญให้เขา...”

(เรียม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2558)

เช่นเดียวกันกับลุงบุญชูที่เป็นหมอทำขวัญนาค ผู้สืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษ ครั้นที่พ่อของหมอบุญชูเสียชีวิตลง หมอบุญชูได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยผ่านการรับพานไหว้ ครุจากบรรพบุรุษ ที่ได้เล่าว่า

“...ผมรับพานมาจากบรรพบุรุษครุหมอทำขวัญ พอขึ้นเดือน 6 หรือเดือน 9 ไหว้ครุที่บ้าน แต่ก่อนคนใต้เขาเห็นเราทำขวัญ เขาสงสัยพอเราอธิบายให้เขา ฟัง ผมจำได้งานบวชลูกยายนางงานแรกที่เป็นคนใต้มีการทำขวัญนาค...”

(บุญชู, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม 2558)

จากการที่ผู้วิจัยได้ฟังเรื่องเล่าจากลุงเรียมและลุงบุญชู เป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นหมอบำ
 ขวัญนึก ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ประเพณีการทำขวัญนาคเป็นประเพณีทางภาคกลางที่ถือปฏิบัติมาอย่าง
 ยาวนาน แม้ว่าคนเมืองในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาจะมีความแตกต่างจากพื้นที่
 ภูมิลำเนาเดิม แต่พวกเขาก็ยังคงอนุรักษ์ประเพณีแบบดั้งเดิมเอาไว้ไม่ให้หายสาบสูญ อีกทั้งยังได้
 ถ่ายทอดประเพณีให้กับคนภาคใต้ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในและนอกพื้นที่ชุมชน

เมื่อผู้วิจัยได้มีโอกาสร่วมงานบวชลูกชายของป้าราตรี ผู้วิจัยได้สังเกตภายในงานบวช
 จะเห็นได้ว่า ในงานบวชของคนเมืองในมีความแตกต่างจากคนภาคใต้ดั้งเดิม กล่าวคือ คนเมืองในมีการ
 ทำขวัญนาค ซึ่งเป็นประเพณีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในบรรยากาศของงาน
 มีความเป็นกันเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถึงเวลาทำขวัญนาค หมอบำขวัญนาค เจ้านาค และบิดา
 มารดาของเจ้านาคนั่งอยู่เวทีที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ขณะที่พิธีการกำลังเริ่มขึ้นเจ้านาคมีการขอขมา
 บิดามารดา จากนั้นจะหมุนตักบิดามารดา หมอบำขวัญนาคจะแห่ล่บทกลอนที่มีเนื้อหาระลึกบุญคุณ
 บิดามารดาไปจนจบ สอดคล้องกับป้าราตรี ที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังหลังจากการทำขวัญนาคเสร็จสิ้นว่า

“...ป้าดีใจอย่างแรง (อย่างมาก) ลุงดีในเหมือนพูดไม่ออกเลย มีลูกชาย
 บวชทั้งสองคนได้ทำขวัญให้ครบทั้งสองเลย ตอนหมอบำร้องด้วยความดีใจ
 บอกไม่ถูก อีกอย่างการทำขวัญนาคมีมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ป้าทำครบทุกอย่างทั้ง
 บายศรีทั้งเครื่องบวช ถือว่าเป็นบุญของเราที่ได้เกาะชายผ้าเหลืองลูก...”

(ราตรี หงส์ทอง, สวัสดิ์ หงส์ทอง, สัมภาษณ์วันที่ 1 ธันวาคม 2558)

ภาพที่ 16 พิธีการทำขวัญนาคของหมอบเรียมในงานบวชภายในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งมีการทำ
 พิธีแบบเดียวกับภาคกลาง

ที่มา: ถ่ายภาพโดยนายจีต สวนเดือนฉาย วันที่ 12 มิถุนายน 2558

จากเรื่องเล่าของป้าราตรีและลุงสวัสดิ์ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความรู้สึกปลื้มใจของการทำขวัญนาคลูกชายตน ซึ่งประเพณีดังกล่าวเป็นความเชื่อของคนภาคกลางที่ถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามคนเมืองในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ได้นำเอาประเพณีดังกล่าวที่ติดตัวมาถ่ายทอดให้คนภาคใต้ดั้งเดิมได้เรียนรู้และเกิดความเชื่อ ความศรัทธา ประเพณีการทำขวัญนา สอดคล้องกับเรื่องเล่าของแม่บายศรีที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...แม่นี้แหละเป็นคนทำบายศรี บายศรีนี้จะแตกต่างกันไป แล้วแต่งงานของแต่ละพิธีเหมือนการทำขวัญนาต้องใช้บายศรีพวงนา เพราะถือว่ามี ความอุดมสมบูรณ์ปกป้องรักษาเรา...”

(แม่บายศรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2558)

เช่นเดียวกันกับ คุณแม่ของผู้วิจัยที่เห็นถึงความสำคัญการทำขวัญนา และเป็นผู้ที่ได้รับเอากการทำขวัญนามาเป็นส่วนหนึ่งในการบวชพระของลูกชายตนที่ว่า

“...เราเป็นคนใต้เราเห็นคนเมืองในเขาทำแล้วดูมีความหมายดีเลยตอนนั้นจะบวชลูกชายปรึกษาคนเมืองในเขาว่าถ้าเราทำขวัญนาแล้วต้องทำอะไร เขาแนะนำเรามา ตั้งแต่หาหม้อทำขวัญ คนทำบายศรี...”

(จีระภา งามประดิษฐ์, สัมภาษณ์วันที่ 20 มิถุนายน 2558)

ปัจจุบันประเพณีการทำขวัญนาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามีการอนุรักษ์ประเพณีไว้และยังสามารถพบเห็นได้อยู่บ่อยครั้งตามงานบวชต่าง ๆ ภายในและภายนอกพื้นที่ชุมชน จะเห็นได้ว่าคนเมืองในมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เป็นตัวกลางในการอยู่ร่วมกันของบริบทสังคมมาจนถึงปัจจุบัน

3.4 การยกเสาฉัตร

พิธีกรรมการยกเสาฉัตรเป็นพิธีที่คนเมืองในเชื่อเป็นพิธีกรรมที่เป็นสิริมงคลต่าง ๆ ซึ่งในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนานั้น มีการสืบทอดและถือปฏิบัติการยกเสาฉัตรมาตั้งแต่อดีตจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการยกเสาฉัตรจะมีความสอดคล้องกับ ประเพณีการทำขวัญนา คนเมืองในมีความเชื่อว่าการทำขวัญนาจะต้องมีการยกเสาฉัตรไว้บริเวณหน้าบ้าน โดยเสาฉัตรจะตั้งในทางทิศเหนือหรือทิศตะวันออกบริเวณและขนาดของพื้นที่ อีกทั้งยังมีการไหว้บวงสรวงครูบาอาจารย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยเครื่องอาหารคาวหวานตามหลักศาสนาพราหมณ์ เช่น ดอกไม้ กล้วย

เทียน หมู ไก่ ข้าวสวย น้ำ และขนมมงคล 9 อย่างตามลักษณะทั่วไป ทั้งนี้คนเมืองในเชื่อว่าเพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้านาคและคนในครอบครัวรวมถึงผู้ที่มาร่วมงาน การยกเสาฉัตรคนเมืองในมีการดูฤกษ์ยามตามที่โหราพยากรณ์หรือพระสงฆ์เป็นผู้ดูฤกษ์ยามให้จะต้องเป็นวันสุกดิบ และการยกเสาฉัตรจะต้องยกก่อนวันปลงศพนาค อุปกรณ์ที่ใช้ในการยกเสาฉัตร ไม้ไผ่ลำต้นไม่คดงอสูงประมาณ 3-5 เมตร ขึ้นไปหรือดูตามความเหมาะสมไว้ใช้เป็นเสาฉัตร ตกแต่งเสาฉัตรด้วยการเย็บผ้าติดกับลวดเป็นวงกลม ผ้าที่ใช้จะเป็นลายไทยหรือผ้าลูกไม้ตามแบบฉบับโบราณติดรอบเสาฉัตรเป็น 7 ชั้น หรือ 9 ชั้นตามความเชื่อผ้าแต่ละชั้นมีสีที่แตกต่างกันไป เมื่อตกแต่งเสาฉัตรเสร็จเรียบร้อย จะมีการยกเสาฉัตรขึ้นถือว่าเป็นอันเสร็จสิ้นในขั้นตอนของพิธีการยกเสาฉัตรและการถอนเสาฉัตรจะทำหลังจากงานเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ถ้าหากว่าเสาฉัตรที่ได้ยกเสร็จแล้ว มีการล้มลงมาก่อนหรือล้มลงระหว่างการดำเนินงานคนเมืองในมีความเชื่อว่าจะเป็สิ่งที่ยังบอกถึงกลางสังหรณ์ที่จะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีเกิดขึ้นกับเจ้านาคหรือคนในครอบครัว เป็นต้น

ด้วยสาเหตุที่เชื่อว่าการยกเสาฉัตรเป็นความเชื่อที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้น คนเมืองในที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาต่างได้ร่วมสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ ดังคำบอกเล่าที่ป้าราตรีพูดว่า

“...งานบวชลูกชายทำเต็มเหมือนตามที่อยู่เพชรบุรี ของลูกชายป้าฉัตร 7 ชั้น ตั้งลานหน้าบ้านนี้แหละ ของป้าให้หมอดูฤกษ์ให้ฤกษ์วันสุกดิบ วันสุกดิบคนเมืองในเขาถือว่าเป็นวันดี ช่วยกันคนละไม้คนละมือถือว่าได้บุญกัน...”

(ราตรี หงส์ทอง, สัมภาษณ์วันที่ 1 ธันวาคม 2558)

“...เราเป็นคนใต้เราเห็นคนเมืองในเขาทำแล้วดูมีความหมายดีเลยตอนนั้นจะบวชลูกชายปรึกษาคนเมืองในเขาว่าถ้าเราทำขวัญนาคแล้วต้องยกฉัตรต้องหาหมอที่ไหน เขาแนะนำเรามาและช่วยยกเสาช่วยงานจนเสร็จเลย”

(จีระภา งามประดิษฐ์, สัมภาษณ์วันที่ 20 มิถุนายน 2558)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นว่า พิธียกเสาฉัตรเป็นเอกลักษณ์ของคนเมืองเพชร (เพชรบุรี) คนเมืองในได้นำความเชื่อที่สืบทอดถือปฏิบัติมาจากรุ่นสู่รุ่นเข้ามาในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาทำให้คนภาคใต้ดั้งเดิมมีความสนใจเปิดรับเอาความเชื่อในเรื่องพิธียกเสาฉัตรสิ่งเหล่านี้จึงเป็นตัวกลางของการผสมผสานทางวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด

4. การปรับตัวทางด้านศิลปกรรม

พื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนามีเอกลักษณ์โดดเด่นด้านศิลปกรรมมาตั้งแต่ยุคแรกๆที่คนเมืองในได้เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปกรรมภาคกลางที่ปรากฏให้เห็นภายในวัดบ้านใหม่พัฒนามาถึงปัจจุบัน เนื่องจากลักษณะสังคมของคนเมืองในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภูมิลาเนาเดิมมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาที่ถือว่าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งคนเมืองในนำความรู้ที่ได้จากสิ่งสมมรดกจากบรรพบุรุษทางด้านศิลปกรรมภาคกลาง หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ศิลปสกุลเพชรบุรี” มาสะท้อนให้เห็นถึงความละเอียดอ่อน มีความประณีตของงานฝีมือที่มีความแตกต่างไปจากศิลปกรรมภาคใต้ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอ ดังนี้

โบสถ์: สถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

เนื่องจากพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่ในอดีตเป็นชุมชนที่ถูกทิ้งร้าง มีวัดโบราณในอดีตมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2498 คนเมืองในได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พวกเขาจึงมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาถือเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ต่อมาในปีพ.ศ. 2524 พระครูนิวัตร อมโร เจ้าอาวาสคนแรกได้เข้ามาบุกเบิกวัดบ้านใหม่พัฒนา โดยมีตาถวิลเป็นแกนนำของคนในพื้นที่ชุมชนทั้งคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมได้ร่วมแรงร่วมใจสร้างโบสถ์หลังใหม่ขึ้น ลักษณะตัวโบสถ์สร้างด้วยปูนปั้นหินทรายแดง มีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก โดยฝีมือช่างคนเมืองในที่มีความรู้ด้วยสั่งสมมาจากบรรพบุรุษ จึงนำความรู้ด้านศิลปกรรมทางภาคกลาง หรือที่เรียกว่า “ศิลปสกุลช่างเพชรบุรี” ลักษณะหลังคาโบสถ์แกะสลักรูปช่อฟ้าตรงหน้าบันของโบสถ์ ในส่วนของประตูและหน้าต่างแกะสลักลายกระจังใบเทศเรียงกันซ้อนชั้นครอบด้วยฉัตร และรั้วรอบโบสถ์แกะสลักด้วยลายธรรมจักรที่เป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาที่ให้ความหมายว่าวงล้อแห่งธรรม อย่างไรก็ตามลักษณะการแกะสลักมีลวดลายนูนสูงทั้งหมดตามแบบสถาปัตยกรรมไทยภาคกลาง ผู้วิจัยได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับพระรูปหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าอาวาสของวัดบ้านใหม่พัฒนาในปัจจุบัน ที่ได้เล่าเรื่องราวให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...สมัยนั้นตาหลวงมาอยู่หลังตาหลวงวัตรสามปี เคื่อกำลังเริ่มสร้างโบสถ์ของวัดที่นี้สวยงามแปลกตา ใช้ศิลปะเมืองเพชรมาสร้างทำด้วยปูนปั้นหินทรายแดง แกะสลักทั้งหลัง ไม่ได้จ้างใครที่ไหน ช่างที่ทำก็เป็นลูกหลานคนเมืองในที่เขารู้แล้วเขาไปเรียนต่อยอดที่วิทยาลัยช่างสิบหมู่ เขาก็ลงมาช่วยพัฒนาวัดใช้เวลาไม่น้อยเลย นานหลายปี พอเสร็จก็ฉลองโบสถ์หลังใหม่...”

(พระครูศีตะ ธรรมวาที, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 17 ส่วนด้านหน้าของโบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนา โดยศิลปสกุลช่างเพชรบุรี

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

จากเรื่องเล่าของพระครูศิธา ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าคนเมืองในเมื่อย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนานอกจากจะมีการปรับตัวในด้านต่าง ๆ แล้ว การปรับตัวด้านศิลปกรรมถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่พวกเขานำมาประยุกต์สร้างสรรค์โบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนา โดยใช้ศิลปสกุลเพชรบุรีที่เป็นเอกลักษณ์มาสร้างสรรค์สร้างโบสถ์ให้มีความสวยงามและมีความโดดเด่น ทั้งนี้ถือว่าการอนุรักษ์ศิลปกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งไว้เพื่อความดิงาม อย่างไรก็ตามการสร้างโบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนาเกิดจากชาวบ้านคนเมืองในและคนภาคใต้ดั้งเดิมต่างฝ่ายต่างร่วมมือสอดคล้องกับนายเอกชัย ผู้ใหญ่บ้านที่ได้เล่าถึงเรื่องราวที่ว่า

“...ผมเชื่อว่าโบสถ์วัดแต่ละวัดที่อยู่ในสุราษฎร์ธานีที่มีการบูรณการตกแต่งที่ไหน ๆ ก็ไม่เหมือนวัดบ้านเรา เพราะเราเอาศิลปะเพชรบุรีเข้ามาใช้ในการบูรณการ เราเอาช่างสิบหมู่มาช่วยกันทำช่วยกันดูแลดูแลดูแลไปสำหรับคนใต้ดั้งเดิม แต่เค้าก็ชอบเค้าไม่ได้แบ่งแยกแถมเค้ายังชมว่าสวยงามแปลกตาอีกด้วยครับ”

(เอกชัย เชื้อนประไพ, สัมภาษณ์วันที่ 2 ธันวาคม 2558)

ภาพที่ 18 (บน) ภาพที่ 19 (ล่าง) แสดงโบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งแสดงลักษณะด้วยฝีมือ
 ศิลปสกุลช่างเพชรบุรีแตกต่างจากโบสถ์ทั่วไปในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

เรือพระ: พลังแห่งศรัทธาสู่ความสำเร็จของชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

ความโดดเด่นลักษณะของเรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนา หนึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างประเพณีภาคใต้กับศิลปสกุลช่างเพชรบุรีที่เข้ากันได้อย่างลงตัว โดยมีเรื่องราวความเป็นมาอ้างอิงตามหลักพระพุทธศาสนา เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้ในช่วงวันออกพรรษาจะมีประเพณีชักพระ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ลากพระ” เป็นประเพณีท้องถิ่นของคนภาคใต้ถือปฏิบัติมาอย่างยาวนาน หลังจากที่คนเมืองในเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ในอดีตวัดบ้านใหม่พัฒนายังไม่มีเรือพระเป็นของตนเอง ชาวบ้านในชุมชนต่างร่วมกันทำบุญลากเรือพระกับวัดบริเวณใกล้เคียงชุมชน หลังจากที่วัดบ้านใหม่ได้ร่วมลากเรือพระกับวัดอื่น ๆ ซึ่งทำให้คนเมืองในเกิดความตื่นตาตื่นใจ เนื่องจากเรือพระจะมี 2 ลักษณะ คือ เรือพระทางบก และเรือพระทางน้ำ ทั้งนี้เรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาเกิดจากความคิดริเริ่มของตาถวิลเป็นบุคคลแรก คิดสร้างเรือพระของวัดบ้านใหม่พัฒนาขณะที่เป็นผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้นและร่วมปรึกษารื้อกับพระครูศิเต เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนา เริ่มต้นสร้างขึ้นปีพ.ศ. 2530 เพื่อที่จะนำเงินมาพัฒนาวัด ในปีแรกเรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาใช้ไม้กระดานทำเป็นรถสี่ล้อตักแต่งให้สวยงาม ชาวบ้านในชุมชนร่วมมือกัน ต่อมาเรือพระมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนา รูปแบบไปทุกปี สำหรับเรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาคนเมืองในได้นำเอาศิลปสกุลช่างเพชรบุรีมาประยุกต์ใช้ในการประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงามและแปลกตาไปจากวัดอื่น ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการพบปะพูดคุยกับตาถวิลที่ได้เล่าเรื่องราวของเรือพระให้ฟังว่า

“...แต่ก่อนมาอยู่ที่นี้ใหม่ ๆ วันออกพรรษาบ้านเรายังไม่มีเรือพระ เราก็ไปลากเรือวัดใกล้ ๆ วัดเขาท่าเพชร ไปจนถึงริมแม่น้ำตาปี สมัยนั้นเราเป็นผู้ใหญ่เลยคิดที่จะสร้างเรือพระเป็นของวัดบ้านเราเองบ้าง ไหน ๆ แล้ววันออกพรรษาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราก็ร่วมกันสร้างเรือพระ โดยใช้ศิลปะเมืองเพชรมาสร้างเรือและตกแต่งให้สวยงาม จนได้รับรางวัลชนะเลิศมา 15 ปีซ้อน
(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558)

เช่นเดียวกับกับพระครูศิเต ธรรมวาทีเจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนาที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟัง ขณะที่ได้ชมเรือพระ ที่ว่า

“...แต่ก่อนวัดบ้านเราไม่มีเรือพระ ก็ปรึกษารื้อกับตาถวิลจนได้สร้างเรือ ได้แรงมาจากคนเมืองในเขานี้แหละ เริ่มลงมือทำสร้างตั้งแต่เดือน 9 ก่อนลงมือทำเรือพระก็ไหว้ครูบาอาจารย์ทางด้านศิลปะเพชรบุรี คนที่ทำเรือพระก็เป็นคนเมืองในได้เล่าเรียนในวิทยาลัยช่างสิบหมู่ เรือพระวัดเราสวยใคร

เห็นก็ชมแถมยังมีความแปลกตา ได้รางวัล 15 ปีซ้อน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542-2555
 ตอนนี้เขาไม่ให้ประกวดแล้ว ทางอบจ. เขายกฐานะให้เป็นเรือพระกิตติมาศก็ดี
 แต่ยังสามารถนำเรือพระแห่ได้เหมือนเดิม...”

(พระครูศิตะ ธรรมวาที, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 20 พระครูศิตะ ธรรมวาที เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนาปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับ
 ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาในอดีต
 ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยได้เห็นถึง ลักษณะการการผสมผสานวัฒนธรรมทางด้าน
 ศิลปสกุลช่างเพชรบุรีและวัฒนธรรมประเพณีภาคใต้ คนเมืองในได้นำความรู้ที่มีมาใช้ในการสร้างเรือ
 พระจนได้รับรางวัลและเป็นที่ยกย่องมาอย่างยาวนาน นับว่าเป็นความสำเร็จของคนเมืองในและคน
 ภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา สอดคล้องกับน้ำอ้อยที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...เรือพระที่วัดนี้น้องชายน้าเป็นคนทำช่วยกันกับเพื่อนๆเขาที่เป็นคน
 เมืองในด้วยกัน ที่เขาไปเรียนอยู่ที่ช่างสิบหมู่รุ่นแหละ มาช่วยกันหลายปี แต่ช่วง
 หลัง ๆ พอเขาไม่ได้ประกวดเพื่อนเขาไม่ค่อยได้มาส่วนน้องชายน้ามาทุกปี เรา
 ไม่ได้ทำแต่เราก็ดีใจเรือพระบ้านเราได้รางวัลเป็นหน้าเป็นตาให้หมู่บ้านให้ชุมชน
 เรา...”

(อ้อย, สัมภาษณ์วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558)

ภาพที่ 21 ชั้นส่วนเรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาในอดีตมีการนำเสนอเรื่องราวการเมืองเข้ามาประกอบ
ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 22 เรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาที่หัวเรือเป็นพระนารายณ์ทรงพระสุบรรณคล้ายเรือพระที่นั่งใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในชบวนพระยุหยาตราทางชลมารคตามแบบศิลปะ
ทางภาคกลาง

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 23 เรือพระวัดบ้านใหม่พัฒนาซึ่งมีการนำศิลปะทางภาคกลางมาผสมผสานจนเป็นเอกลักษณ์
โดดเด่นของชุมชน

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 24 เหวดาแบบภาคกลางประกอบตกแต่งเรือพระ ซึ่งแตกต่างไปจากเรือพระของภาคใต้

ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 25 รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดเรือพระของวัดบ้านใหม่พัฒนา
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า คนเมืองในรวมถึงพระสงฆ์ให้ความสำคัญกับในเรื่องของศาสนาพุทธเป็นอย่างมาก คนเมืองในส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ในอดีตก่อนที่คนเมืองในย้ายถิ่นฐานทางภาคกลางเมื่อถึงวันออกพรรษาจะมีประเพณีตักบาตรเทโว เป็นประเพณีที่สำคัญของพุทธศาสนิกชนภาคกลางมีการทำบุญสืบทอดและถือปฏิบัติมาเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีในวันออกพรรษา ส่วนวันออกพรรษาในภาคใต้นั้นโดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีประเพณีที่สำคัญคือ ประเพณีชักพระ โดยจะปฏิบัติแรม 1 ค่ำเดือน 11 ตามหลักพระพุทธศาสนา ต่อมาเมื่อคนเมืองในมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาก็ได้นำความรู้ที่โดดเด่นด้านศิลปะทางภาคกลาง หรือที่คนเมืองในเรียกว่า “ศิลปะสกุลช่างเพชรบุรี” มาปรับใช้และใช้ในการสร้างเรือพระที่ใช้ในการร่วมแห่ขบวนประเพณีชักพระที่มีหน่วยงานภาครัฐหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการออกนโยบายและจัดกิจกรรมขึ้นมา ในการสร้างเรือพนมพระของวัดบ้านใหม่พัฒนาจะตกแต่งอย่างสวยงามโดยใช้ศิลปะสกุลช่างเพชรบุรี จะเห็นได้ตามรูปข้างต้นว่ามีการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม มีการผสมผสานศิลปะทางภาคกลางนำมาประยุกต์ใช้กับประเพณีท้องถิ่นภาคใต้ ทำให้เรือพนมพระวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ซึ่งแตกต่างแปลกตาไปจากวัดอื่นในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดังนั้นนอกเหนือจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมด้านศิลปกรรมแล้ว ยังถือว่าเป็นโอกาสหนึ่งที่คนในพื้นที่ชุมชนได้ร่วมกิจกรรมตามนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้ร่วมกันสร้างความสามัคคีของคนในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันทางจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นการส่งเสริมให้มี

การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นตามหลักพุทธศาสนิกชนของคนภาคใต้ โดยที่คนเมืองในไม่ได้
แบ่งแยกวัฒนธรรมและประเพณี ทั้งนี้เป็นการนำเอาศิลปสกุลช่างเพชรบุรีกับประเพณีภาคใต้มา
ผสมผสานได้อย่างลงตัวโดยที่ยังสามารถสะท้อนภาพสังคมในเอกลักษณ์ของคนเมืองในได้เป็นอย่างดี

การปรับตัวทางเศรษฐกิจ

จากปารกร้างของพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาสู่การพัฒนาในยุคแรกตั้งแต่ปีพ.ศ.
2510 หลังจากคนเมืองในเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว เพื่อมาหาแหล่งที่ดินทำกิน นับตั้งแต่นั้น
มา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ปารกร้างชุมชน ให้กลายเป็นพื้นที่เกษตรกรรม
เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจให้เข้ากับบริบทพื้นที่ชุมชนแห่งนี้
มีรายละเอียด 2 ส่วนต่อไปนี้

1. การผลิตและการปรับเปลี่ยนในภาคการเกษตร

พื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างมาก เหมาะแก่การ
เกษตรกรรม เป็นความต้องการบนพื้นฐานของคนเมืองใน เพราะในอดีตพวกเขาอาศัยอยู่ในพื้นที่
ภูมิลำเนาเดิมและมีอาชีพเกษตรกรรม หลังจากที่ได้บุกเบิกพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ ต่างคนต่างก็ยึดถือครอง
พื้นที่เป็นของตนเองเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรตามพื้นที่ภูมิลำเนาเดิม แต่มีการ
ปรับเปลี่ยนผลิตพืชผลทางการเกษตรให้หลากหลายตามความถนัดของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
การทำสวนผลไม้ เช่น การปลูกชมพู่ทุลเกล้า ส้มเขียวหวาน ฝรั่ง มะพร้าว ฯลฯ ที่คนเมืองในได้นำ
ความรู้ที่ติดตัวมาใช้คัดเลือกผลผลิตให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมของพื้นที่
ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เนื่องจากในอดีตคนเมืองในไม่มีการจ้างแรงงานภายนอก เพราะต้องการลด
ต้นทุนของครอบครัว ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นหน่วยผลิตสำคัญและเป็นแรงงานพื้นฐานที่มีความจำเป็น
ในการประกอบอาชีพ ให้มีรายได้เหลือเพียงพอเพื่อเลี้ยงคนครอบครัว สอดคล้องกับคำบอกเล่าของ
ป้าศิริพร ที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังขณะที่เดินชมพื้นที่สวนผลไม้ว่า

“...ที่แรกมาอยู่ที่นี้มีที่ดินไม่มากเราปลูกผลไม้ ส้มเขียวหวาน ชมพู่ ฝรั่ง
ปลูกสารพัดอย่างละนิดละหน่อย ทำเป็นสวนผสมพอได้ขาย ช่วยกันสองคนตา
ยาย นั่งเรือเอาไปขายทางท่าในตลาดบ้านดอน ตลาดนัดซอยสอง แต่เดี๋ยวนี้นี้
พ่อค้าแม่ค้าเขามารับถึงสวนเอาไปส่งกรุงเทพฯ ...”

(ศิริพร แจ่มแจ่ม, สัมภาษณ์วันที่ 26 ตุลาคม 2558)

จากคำบอกเล่าของป้าศิริพร ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า คนเมืองในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีอาชีพเกษตรกรรมที่สืบทอดมาจากพื้นที่ภูมิลำเนาเดิม มีการปรับเปลี่ยนเลือกผลผลิตและปลูกแบบสวนผสมผสานให้เข้ากับสภาพภูมิอากาศและสภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ภาคใต้ เช่นเดียวกับกับป้าเตือนใจ ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาได้เล่าว่า

ภาพที่ 26 บริเวณสวนผลไม้ของนายสมพรและนางเล็ก ซึ่งยังมีลักษณะการปลูกผลไม้แบบภาคกลาง
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 26 พฤศจิกายน 2558

“...สมัยก่อนอยู่เพชรบุรีทำนา ปลูกต้นตาลริมคันนาเอาไว้ทำน้ำตาล โตนดส่งพวกแม่ค้าขายขนมหวาน พอเรามาอยู่ที่นี่เราไม่ได้ทำ ก็เปลี่ยนมาปลูกฝรั่ง มะพร้าวไว้หลังบ้าน 30-40 ต้นส่งขายและเอาไว้ทำน้ำตาลมะพร้าวส่งแม่ค้าเจ้าประจำในตลาดสดมานานแล้ว แต่ตอนนี้พอรุ่นลูกเราน้ำตาลก็ยังทำอยู่ แต่สวนฝรั่งเปลี่ยนไปปลูกปาล์มแทน...”

(เตือนใจ บุญมี, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2558)

จากเรื่องราวของป้าเตือนใจ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึง ลักษณะการปรับตัวของคนเมืองในยุคแรกเมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พวกเขาได้เลิกทำนาแต่ยังคงประกอบอาชีพการทำน้ำตาล โดยปรับเปลี่ยนจากการทำน้ำตาลโตนดเป็นน้ำตาลมะพร้าวแทน เพื่อส่งขายแม่ค้าในตลาดบ้านดอน ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2547 รุ่นลูกของป้าเตือนใจมีการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภายในที่ดินของตนบางส่วน คือ ปลูกปาล์มน้ำมันและยางพาราแทนพื้นที่สวนผลไม้ เพราะพวกเขาเห็น

ว่าปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ มีความเหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ อีกทั้งยังดูแลรับผิดชอบน้อยกว่าสวนผลไม้ นอกจากนี้ราคาของปาล์มน้ำมันและยางพารายังมีราคาสูงทำให้พวกเขา มีรายได้เพียงพอต่อความต้องการ อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตรย่อมส่งผลกระทบต่อความสำคัญของแรงงานภายในครอบครัวลดลง เนื่องจากในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันและยางพาราจะต้องใช้แรงงานภายนอกที่มีความชำนาญในด้านนี้ จึงทำให้ครอบครัวสูญเสียความสามารถในการพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับลุงสมพรและป้าเล็กที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...ลุงมาอยู่ที่นี้ซื้อที่ดินไว้ 10 ไร่ แรกมาอยู่ก็ปลูกชมพู่ทุลเกล้า สับพันธุ์ มาจากราชบุรี และก็ปลูกมะพร้าวไว้ทำน้ำตาลมะพร้าวส่งไปขายพ่อค้าแม่ค้า ช่วยกันทำมาหากินขยับขยายตัวได้ซื้อที่ทาง (ที่ดิน) ขายสวนยางพร้อมตัด (กรีต) 15 ไร่ ซื้อไว้ที่ตัด (กรีต) ไม่เป็นเราจ้างคนไต่เมื่อ 4-5 ปีที่แล้วยางแพงเราพออยู่ได้ ตอนนี้ เฮ้อ...(ถอนหายใจ) ยางถูกเกินสามโลร้อยยังดีที่เราได้จากมะพร้าวกับผลไม้พอได้หนุนเราบ้าง...”

ภาพที่ 27 บริเวณสวนมะพร้าวของนายสมพรและนางเล็กที่ถูกปรับเปลี่ยนมาทำน้ำตาลมะพร้าว
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 26 พฤศจิกายน 2558

จากเรื่องเล่าของลุงสมพรและป้าเล็กผู้วิจัยเห็นถึง คนเมืองในมีการผสมผสานผลผลิต การเกษตร เช่น ยางพารา ที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศและมีความเหมาะสมกับสภาพ ภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม แต่คนเมืองในต่างก็มีอุปสรรคด้านราคาสินค้าประเภทยางพาราที่ลดลง

อย่างต่อเนื่อง ทำให้พวกเขามีรายได้ลดน้อยลง แม้ว่าราคาผลผลิตของผลไม้ เช่น ฝรั่ง แก้วมังกร มะพร้าว จะสามารถเฉลี่ยรายได้ให้เพียงพอต่อความต้องการภายในครอบครัวได้ แต่คนเมืองในพื้นที่ชุมชนดังกล่าวจึงยังต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีคนเมืองในบางส่วน โดยเฉพาะคนแก่ที่ยังคงทำงานเพื่อสร้างคุณค่าและรายได้ให้กับตนเอง เพราะยังต้องการช่วยเป็นค่ากับข้าวให้ลูกหลานภายในครอบครัว ดังคำบอกเล่าของป้าจุกที่ว่า

“...เราแก่แล้วทำสวนหนัก ๆ เหมือนแต่ก่อนไม่ได้แล้วก็เป็นหน้าที่ของลูกหลานเขาไป เราคนเคยทำงานอยู่เฉยไม่ได้ ก็ปลูกผักบึง ปลูกพริก แต่งร้านข้างบ้านนี้แหละ ดีกว่านั่งกินนอนกินอยู่เปล่า ๆ เหมือนผักบึงทำมัดละ 10 บาท ได้ตั้งพอได้เก็บไว้ให้หลานไปโรงเรียนบ้าง...”

(จุก, สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2558)

อย่างไรก็ดีลักษณะการผลิตพืชผลทางการเกษตรของคนเมืองในในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาตั้งแต่ในอดีตที่เริ่มต้นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน เห็นได้ว่าพวกเขามีการปรับเปลี่ยนผลผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ อีกทั้งยังมีการเรียนรู้และการปรับตัวโดยนำปาล์ม น้ำมันและยางพารามาปลูกในพื้นที่ที่ดินของตนเอง เนื่องจากเมื่อปีพ.ศ. 2551-2556 ราคาปาล์ม น้ำมัน และยางพาราค่อนข้างสูง จึงทำให้คนเมืองในบางส่วนหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจนี้แทน แต่ในปัจจุบันราคาของพืชทั้งสองชนิดนี้ลดน้อยลง ส่งผลให้คนเมืองในต้องรับมือและปรับตัวในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. พลวัตและการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจนอกภาคการเกษตร

การเปลี่ยนแปลงของคนเมืองในในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 สาเหตุมาจากการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว จึงเกิดการปรับตัวเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของบริบทสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ เพราะเป็นปัจจัยตัวกำหนดพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวัน หลังจากที่คนเมืองในบุกเบิกพื้นที่ชุมชนแห่งนี้แล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่จึงถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่ที่ยังเกษตรเกษตรกรรม เนื่องจากพวกเขาได้ถูกปลูกฝังอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่อาศัยอยู่พื้นที่ภูมิลำเนาเดิม ผ่านระบบความคิด ความเชื่อ จึงมีความผูกพันกับการทำการเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติมาจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. 2553 พื้นที่ภาคใต้เกิดน้ำท่วม ทำให้ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้ในระดับหนึ่ง ส่งผลให้สวนผลไม้ในพื้นที่ชุมชนเกิดความเสียหาย คนเมืองใน

จึงขาดรายได้และตัดสินใจออกไปทำงานนอกระบบการเกษตร เช่น พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตามพวกเขาก็ยังอาศัยอยู่ในพื้นที่และไม่ได้ทิ้งอาชีพเกษตรกรรมให้หายไปจากตัวตน พื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา สอดคล้องกับคำบอกเล่าของนายณัฐพงษ์และนายปภัสที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“...แต่ก่อนทำสวนนี้แหละ พอปี 53 (พ.ศ. 2553) น้ำท่วมสวนผลไม้ไปหมดเลยท้อ จำเป็นต้องไปหางานทำที่บริษัทน้ำทิพย์ ส่วนผมทำอยู่ฮอนด้า เราต้องกินต้องใช้สร้างครอบครัวกันอีกเยอะถ้ารอแต่ทำสวนก็ไม่ไหวเลยไปหางานที่มีรายได้ประจำ มีสวัสดิการถึงจะเป็นลูกน้องเขาก็ไม่เป็นไร สวนเราก็ไม่ได้ทิ้งแต่เราเปลี่ยนเป็นปลูกปาล์มแทน เสาร์อาทิตย์หยุดงานก็เขาสวนกัน...”

(ณัฐพงษ์, นิลเกลื่อน, ปภัส, นิลเกลื่อน, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2558)

ภาพที่ 28 สวนปาล์มของนายณัฐพงษ์, นิลเกลื่อน ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนจากการทำสวนผลไม้มาปลูกปาล์มน้ำมันตามอาชีพของคนในท้องถิ่นภาคใต้
ที่มา: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย วันที่ 10 ธันวาคม 2558

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของคนเมืองในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา สะท้อนให้เห็นว่า การทำงานนอกระบบการเกษตรมีความซับซ้อนกับอาชีพการเกษตร เพราะไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปทำงานนอกระบบการเกษตรทั้งหมด เป็นเพียงการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับความต้องการและความมั่นคงทางด้านฐานะของครอบครัวที่ได้รับผลตอบแทนค่าจ้างอยู่ในรูปแบบเงินเดือนหรือที่เรียกว่า “มนุษย์

เงินเดือน”ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการทำงานในภาคการเกษตรที่มีรายได้ไม่แน่นอน อีกทั้งยังต้องมีการระวังถึงผลกระทบทางด้านราคาสินค้าการเกษตร จึงทำให้พวกเขาเปลี่ยนมุมมองและปรับเปลี่ยนอาชีพนอกภาคการเกษตรมากขึ้น

ปีพ.ศ. 2557 พื้นที่ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับนโยบายจากภาครัฐและถูกจัดให้เป็นเขตพื้นที่การรองรับการขยายตัวของเมืองทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเป็นชุมชนหนึ่งของตำบลวัดประดู่ จึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจดังกล่าว เปลี่ยนจากพื้นที่สังคมเกษตรกรรมเป็นพื้นที่สังคมนอกภาคการเกษตรที่เจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน ดังคำบอกเล่าของน้องพรที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยทราบ ว่า

“...ผมมองว่าอนาคตในหมู่บ้านเรามีถนนตัดผ่านไปได้หลายทาง ตัดถึงกันหมดไปออกได้ทุกทางทั้งมหาวิทยาลัย เซนทรัล โรงพยาบาลกรุงเทพ หมู่บ้านจัดสรรหลายโครงการ บ้านเราเป็นทางผ่านทำให้กลายเป็นเมืองมากขึ้น พ่อแม่เราทำสวนเขาก็ไม่ยอมให้เราทำสวน ส่งเราเรียนหนังสือหวังให้ลูกได้ทำงานอื่น ข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัวอะไรก็ว่าไปที่ไม่ใช่ทำสวน...”

(พร หงส์ทอง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2558)

จากคำบอกเล่าของน้องพรทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ในอดีตคนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก รองลงมา คือ ค้าขาย แต่ในปัจจุบัน คนเมืองในรุ่นหลังช่วงอายุ 25-50 ปีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนอาชีพให้แตกต่างไป คือ การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท เป็นต้น เพราะคนเมืองในรุ่นแรกเห็นว่า พวกเขาทำงานหนักต้องตากแดดตากฝน สินค้าทางการเกษตรมีราคาต่ำตามสภาวะเศรษฐกิจแปรผันทำให้พวกเขามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ จึงเปลี่ยนความคิดว่าต้องทำงานให้แตกต่างไปจากคนรุ่นแรกเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแต่ละช่วงเวลาและยังเป็นการปรับตัวในการดำรงชีพที่มีความซับซ้อนภายใต้ความเป็นพลวัตของบริบทพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาในปัจจุบัน

จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาแม้ว่าจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ให้แก่คนเมืองใน คือ มีช่องทางในการประกอบอาชีพที่มากขึ้นแต่ในทิศทางตรงกันข้ามก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ชุมชนและเป็นการมองข้ามวิถีการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพเกษตรกรรมของคนในพื้นที่ชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับคนเมืองในมาอย่างยาวนานหากพวกเขาไม่มีการอนุรักษ์ที่ดินไว้ อาจส่งผลกระทบเป็นอย่างมากจนไม่มีแหล่งที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง เป็นต้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แนวคิดการย้ายถิ่น แนวคิดวิถีชีวิต และแนวคิดการปรับตัว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การบันทึกภาคสนาม ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พระสงฆ์วัดบ้านใหม่พัฒนา และผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 28 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ดีความ สร้างข้อสรุปแบบสามเส้าและนำเสนอด้วยวิธีการเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

วิถีชีวิตของคนเมืองในจากอดีตสู่ปัจจุบัน

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่คนเมืองในย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา จากผลการศึกษาทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ในอดีตคนเมืองในมีความมุ่งมั่นในการสร้างรากฐานของตัวเองในพื้นที่ใหม่ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย และการประกอบอาชีพ เป็นต้น นับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินชีวิตในบริบทสังคมใหม่ นอกจากนี้คนเมืองในยังพร้อมเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่จากคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่อีกด้วย แต่ในขณะเดียวกันพวกเขายังคงรักษาสภาพวิถีชีวิตเดิมไว้ โดยเฉพาะด้านอาชีพที่ทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อความอยู่รอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าคนเมืองในจะย้ายถิ่นฐานจากพื้นที่ภาคกลางมาสู่พื้นที่ภาคใต้ แต่สิ่งสำคัญที่คนเมืองในรักและผูกพัน คือ การประกอบอาชีพปลูกผลไม้และการทำน้ำตาลมะพร้าว ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนเมืองในที่มีความเรียบง่ายและมีความผูกพันในอาชีพที่บรรพบุรุษนิยมทำกันมาตั้งแต่อดีต แม้ว่าจะมีการย้ายถิ่นฐานมาอยู่อาศัยในพื้นที่บริบทสังคมใหม่ก็ตาม

การปรับตัวของคนเมืองในจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จากผลการศึกษา การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริบทสังคมในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตั้งแต่คนเมืองในมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าการปรับตัว 3 ลักษณะ คือ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม และการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การปรับตัวทางด้านสังคม

การปรับตัวทางด้านสังคมของคนเมืองใน พบว่า มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในที่ย้ายถิ่นฐานมาก่อนและคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ โดยต่างฝ่ายต่างก็มีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีความผูกพันใกล้ชิดกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สิ่งเหล่านี้มีการปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัดและเป็นที่ยอมรับในชุมชน จนกลายเป็นแบบอย่างของการถ่ายทอดทางระบบความคิด ความเชื่อให้แก่คนในบริบทสังคม สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นทุนทางสังคมที่คนเมืองในได้สร้างมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่เป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบเครือข่าย หรือเฉพาะตัวบุคคลจนทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนพวกพ้องเดียวกัน ในการปฏิสัมพันธ์นั้นมีการพูดคุยสนทนาโดยคนเมืองในมิได้เรียนรู้ภาษาถิ่นใต้เพราะพวกเขาคิดว่าภาษาถิ่นใต้เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารกันในสังคม และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและความสามัคคีภายในชุมชน

การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม

โดยธรรมชาติของสังคมมนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาทั้งในรูปแบบนามธรรมและรูปธรรม วัฒนธรรมรูปแบบนามธรรมเป็นระบบความคิด ความเชื่อ ศาสนาประเพณี ค่านิยมของแต่ละสังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่โดยมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ทั้งนี้ในลักษณะการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมของคนเมืองใน พบว่ามี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านภาษา ด้านอาหาร ด้านประเพณี และด้านศิลปกรรม ให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมภาคใต้จนนำไปสู่การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมภาคใต้และวัฒนธรรมภาคกลางที่ไม่มีการกลืนกลายวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งให้ขาดหายไป นอกจากนี้การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมยังเป็นทุนมนุษย์ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในบริบทพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนานับตั้งแต่อดีตที่คนเมืองในได้ย้ายถิ่นฐานมาจนถึงปัจจุบัน

การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ

การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจของคนเมืองใน พบว่า รูปแบบการปรับตัวของคนเมืองในมีการเปลี่ยนแปลงผลผลิตที่เข้ากับสภาพภูมิอากาศทางภาคใต้ จากเดิมคนเมืองในที่อยู่อาศัยในพื้นที่ภาคกลางซึ่งนิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ เช่น ปลูกผลไม้ ตาลโดนด ต่อมาเมื่อย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา พวกเขาก็ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่จะมีคนเมืองในบางส่วนได้เปลี่ยนแปลงผลผลิตจากผลไม้เป็นยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน เพราะเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศและยังมีราคาผลผลิตที่สูง แต่ในทางตรงกันข้ามสินค้าเกษตรมีราคาที่ไม่แน่นอนทำให้คนเมืองในเหล่านี้หันไปทำงานนอกภาคการเกษตร เนื่องจากมีรายได้แน่นอนและมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพมากกว่าการทำเกษตรกรรม และในปัจจุบันยังเป็นพื้นที่

ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนายังเป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัวของเมือง ทำให้ที่ดินทางการเกษตรแปลงสภาพไปเป็นสังคมเมือง ส่งผลกระทบต่อคนเมืองในรุ่นแรก ๆ ผู้มีความวิตกกังวลต่อความเจริญที่กำลังเข้ามาสู่พื้นที่ชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับตัวของ “คนเมืองใน” จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า คนเมืองในมีการย้ายถิ่นฐานมาจากพื้นที่ภาคกลาง จังหวัดนครปฐม จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดตราดบุรี มาสู่บริบทพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเกิดจากความต้องการในการหาพื้นที่ในการสร้างที่อยู่อาศัยและเพื่อประกอบอาชีพเป็นไปตามแนวคิดของ Harris and Sabot (1982 อ้างถึงใน อำนวย นิลวิไล, 2543) ที่ได้กล่าวว่า การย้ายถิ่นว่าเป็นการตัดสินใจในการเคลื่อนย้ายของประชากรเชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Move) ในการแสวงหางานทำโดยการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานที่สมเหตุสมผลเป็นการย้ายถิ่นฐานจากจังหวัดหนึ่งไปยังจังหวัดหนึ่ง ในส่วนของการย้ายถิ่นของคนเมืองในนั้นมีสาเหตุมาจากปัญหาในพื้นที่ต้นทางเดิม คือ มีปัจจัยทางเศรษฐกิจในด้านที่ดินในการทำเกษตรกรรมมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้คนเมืองในต้องหาแหล่งที่ดินเพื่อทำการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการสอดคล้องกับ Raven stein (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ ธาณิธานนท์ 2542, น.34) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะเรื่องที่ดินเป็นสาเหตุสำคัญ การที่เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินหรือน้อยเกินไปที่จะพอมีรายได้เลี้ยงตัวเองได้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก สันฐาน (2554) กล่าวว่า กระบวนการย้ายถิ่นของหญิงอาชีพนวดแผนไทยมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการย้ายถิ่นฐานเข้าไปทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อนำเงินส่งกลับให้ครอบครัวเป็นทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเมื่อคนเมืองในมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา มีความมุ่งมั่นในการบุกเบิกพื้นที่และสร้างความมั่นคงในการสร้างที่อยู่อาศัยและการดำรงวิถีชีวิตให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตการทำน้ำตาลโตนดมาเป็นการทำน้ำตาลมะพร้าวที่คนเมืองในได้ยึดถือและสืบทอดปฏิบัติกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องกับณรงค์ เส็งประชา (2538, น.58) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ ความรู้ ความเชื่อ และวิถีชีวิตในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้มีส่วนร่วมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม และได้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง แม้ว่าคนเมืองในมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่คนเมืองในยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ คงมนต์ (2555) ทำการศึกษาเรื่อง “คนแต่แรก: วิถีชีวิตและการปรับตัวจากที่มีจากการกลายเป็นเมืองของชุมชนทุ่งรี” คนแต่แรกในชุมชนทุ่งรีมี

การพึ่งพาธรรมชาติแม้ว่าปัจจุบันวิถีชีวิตของคนทุ่งรีมีการเปลี่ยนแปลงไปในการใช้ประโยชน์ที่ดินจากภาคเกษตรกรรมไปเป็นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กรรม แต่ยังมีคนแต่แรกอีกส่วนหนึ่งยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเดิมไว้หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

นอกจากการย้ายถิ่นของคนเมืองในที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา แล้วคนเมืองในมีการปรับตัว 3 ลักษณะดังนี้ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม และการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการปรับตัวจากผลการศึกษา สอดคล้องกับ พรศิริ พงษ์อร่าม (2554, น.25-26) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลาเป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางด้านสังคมและพื้นที่ทางความคิด อันได้แก่ การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ระเบียบแบบแผนของคนในชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม นอกจากนี้อธิบายได้ว่า ลักษณะการปรับตัวของคนเมืองใน สอดคล้องกับ พระยาอนุমানราชชน (2514 อ้างถึงใน โสภภาพ ดวงดี, 2552) ที่ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เมื่อมาอยู่รวมกันต้องมีวัฒนธรรม เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนจะสมบูรณ์ในวัฒนธรรมโดยไม่ต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ได้วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าในการปรับตัวของคนเมืองในนั้นเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมโยงและหลากหลายเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมใหม่ที่ได้อาศัยอยู่ มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ดั้งเดิมเข้ากันได้อย่างลงตัวโดยที่วัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งไม่หายไปจากสังคม สอดคล้องกับ ดิโนยา ก้อนแก้ว (2550) ทำการศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมในด้านการแสดงของวงโปงลางสะออน” การปรับตัวทางวัฒนธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ของวงโปงลางสะออน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการผสมผสานวัฒนธรรมและด้านการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของวงโปงลางสะออนเป็นวงดนตรีแบบผสมผสานดนตรีพื้นบ้านอีสานกับการแสดงในรูปแบบละครเวทีสากล มีความคิดแบบใหม่ในการนำดนตรีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสมัยใหม่แต่ยังคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การปรับตัวของคนเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. วิถีชีวิตของคนเมืองใน ในส่วนของคนเมืองในรุ่นหลังควรมีการอนุรักษ์วิถีชีวิต การทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มีลักษณะเด่นไปจากพื้นที่อื่นใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของที่เกิดขึ้นในภายหลังอาจส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิม หายไปจากพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือ ในการอนุรักษ์วิถีชีวิตและเผยแพร่การเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตดั้งเดิมและมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ

2. การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ คนเมืองในและหน่วยงานภาครัฐจะต้องช่วยกันมีการ วางแผนในการจัดการ จากผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนารองรับการขยายตัวของเมือง ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากเดิมพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีการเกษตรไปเป็นพื้นที่เก็งกำไร หรือ ทำให้พื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นเชิงพาณิชย์เพื่อความมั่นคงระยะยาว อาจส่งผลกระทบต่อในอนาคต ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนเมืองใน ในพื้นที่อื่น ๆ ของ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. มีการศึกษาวิถีวัฒนธรรมของคนเมืองในรุ่นใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม เป็นอย่างไร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายงานบทความประชุมวิชาการ

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับจากผู้ตีพิมพ์และประชุมวิชาการ

1.การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ “The 11th International Conference on Humanities and Social Sciences: Challenge, Equity and Responsibility” ระหว่างวันที่ 26 – 27 พฤศจิกายน 2558 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

11th International Conference on Humanities and Social Sciences (IC-HUSO) 2015
26-27 November, 2015 Khon Kaen, Thailand

NOTIFICATION OF PAPER ACCEPTANCE

Date: September 17, 2015

Dear Nattakan Ngampradit and Utit Sungkharat

Paper Number: ICHUSO-0066

Conference website: <http://hs.kku.ac.th/ichuso>

We are pleased to inform you that your paper entitled "**Social Adaptation of KhonMueangNai People in SuratThani Province**" is accepted for oral presentation in the 11th International Conference on Humanities and Social Sciences (IC-HUSO) 2015 which will be held from **November 26-27, 2015 at Khon Kaen University, Khon Kaen Province, Thailand**. Your paper was evaluated in a double-blind peer-reviewed. We invite you to present your full paper at the conference.

You will have 15 minutes for presentation and 5 minutes for audience discussion and questions. Electronic devices such as a computer, a projector, and an overhead projector will be provided in the presentation room.

Please submit your revised manuscript on **September 30, 2015**. Please also note that only selected full papers will be included in conference proceedings and in a CD as well as online publication on website. In the conference handbook, only abstracts will be published. The proceedings and the handbook will be distributed at the conference.

Payment for registration fee must be made no later than **September 30, 2015** and kindly send us the scanned copy of the payment proof as soon as possible at email: ichuso2015@gmail.com

We look forward to welcoming you to Khon Kaen University in November, Thailand.

Yours sincerely,

(Assoc. Prof. Kulthida Tuamsuk, Ph.D.)

Conference Chair
 Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences
 Khon Kaen University, Thailand

Paper Number: ICHUSO-061

Factors Affecting Collaboration Between Suppliers in Tourism Supply Chain*Tran Thi Huyen Trang¹
Nguyen Thi Quynh Trang²*¹*MBA, Tourism & Hospitality Faculty, National Economics University, Vietnam*
²*E-mail: trangquynh@gmail.com*³*E-mail: quynhtrang_tourismnew@gmail.com***Abstract**

Tourism is a cultural and social activity which includes a range of activities such as travelling, enjoying cuisine and the beauty of landscape, experiencing multi-culture and lifestyle and so on. Tourism demand is synchronous and synthesizes many other single demands. Thus, to satisfy tourists' demand, it is needed a system of tourism suppliers coordinating closely towards tourists' satisfaction. From that point, tourism supply chain theory has received the concern of researchers and managers. Besides the financial benefits, humanities and social factors like trust, commitment, personal relations and knowledge sharing among the suppliers play an important role in building, developing sustainably and maintaining the relationship among tourism suppliers. Basing on synthesis literature review and secondary data, the paper analyzes and focuses on four factors affecting collaboration among suppliers in tourism supply chain. These factors mainly relate to social issue and cultural behaviors of tourism suppliers.

Paper Number: ICHUSO-066

Social Adaptation of KhonMueangNai People in Surat Thani Province*Nattakan Ngamgradit¹
Urit Sangkharat²*¹*Master of Arts student, Human and Social Development Program, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand*²*Lecturer, PhD in Cultural Studies, Department of Educational Foundation, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand*³*E-mail: ntkoit@hotmail.com***Abstract**

The objective of this qualitative study was to investigate social adaptation of KhonMueangNai people in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province. The data were collected through in-depth interviews and participant observations on 10 respondents consisting of locals of Wat Ban Mai Phatthana Community, the village headman, and a Buddhist monk in the community.

"KhonMueangNai" is a word used to call people migrating from provinces in the central part of the country, Nakhon Pathom, Petchburi, and Ratchaburi, since 1967 to settle in Wat Ban Mai Phatthana Community in Mueang District, Surat Thani Province, which has become a community of "Khon Mueang Nai". The study found that Khon Mueang Nai have adapted themselves socially in three aspects. 1) Adaptation in language -they had to learn the Southern Thai dialect to communicate with locals, and as a result, some of them speak with an accent that is a mixture of the central Thai and Southern Thai dialect while others can speak the Southern Thai dialect very well. Therefore, the relationship between KhonMueangNai and locals is smooth, and together, they live in harmony. 2) Adaptation in culture and tradition -KhonMueangNai have learned culture and traditions of Southerners such as wedding and ChakPhra traditions that they have mixed with the culture and traditions from the central part. As a result, Wat Ban Mai Phatthana Community has integrated cultures from the two parts of the country very well. 3) Adaptation in terms of participation -residents of Wat Ban Mai Phatthana Community are a mixture of locals and migrants from the central part who must live together, therefore, they need to adapt themselves by listening to each other's opinions, and helping each other. They use Wat Ban Mai Phatthana a Buddhist temple, when they have meetings presided over by the

Social Adaptation of KhonMueangNai People in Surat Thani Province

Nattakan Ngampradit¹ and Utit Sungkharat²

¹Master of Arts student, Human and Social Development Program, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand

²Lecturer, PhD in Cultural Studies, Department of Educational Foundation, Prince of Songkla University,
Hat Yai Campus, Thailand

¹E-mail: ntkoil@hotmail.com

Abstract

The objective of this qualitative study was to investigate social adaptation of KhonMueangNai people in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province. The data were collected through in-depth interviews and participant observations on 10 respondents consisting of locals of Wat Ban Mai Phatthana Community, the village headman, and a Buddhist monk in the community.

"KhonMueangNai" is a word used to call people migrating from provinces in the central part of the country, Nakhon Pathom, Petchburi, and Ratchaburi, since 1967 to settle in Wat Ban Mai Phatthana Community in Mueang District, Surat Thani Province, which has become a community of "KhonMueangNai". The study found that KhonMueangNai have adapted themselves socially in three aspects. 1) Adaptation in language -they had to learn the Southern Thai dialect to communicate with locals, and as a result, some of them speak with an accent that is a mixture of the central Thai and Southern Thai dialect while others can speak the Southern Thai dialect very well. Therefore, the relationship between KhonMueangNai and locals is smooth, and together, they live in harmony. 2) Adaptation in culture and tradition -KhonMueangNai have learned culture and traditions of Southerners such as wedding and ChakPhra traditions that they have mixed with the culture and traditions from the central part. As a result, Wat Ban Mai Phatthana Community has integrated cultures from the two parts of the country very well. 3) Adaptation in terms of participation -residents of Wat Ban Mai Phatthana Community are a mixture of locals and migrants from the central part who must live together, therefore, they need to adapt themselves by listening to each other's opinions, and helping each other. They use Wat Ban Mai Phatthana, a Buddhist temple, when they have meetings presided over by the village headman which reflect adaptation in terms of participation among the two groups of people.

Keywords: Social adaptation, KhonMueangNai

Introduction

Moving and migrating are normal for humans who usually travel and migrate from one place to another that is more fertile and suitable for living. When they move to a new place and society, it is natural for them to adapt themselves to the new environment and society.

Surat Thani is a province in the upper Southern part of Thailand with a large area consisting of various geographical characteristics including highlands, mountainous areas and coastal plains that are suitable for agriculture, trading and many other occupations. The area of this province covers large and small islands and sea areas in the Gulf of Thailand (<http://www.suratthani.go.th/home>, 2014).

Surat Thani is an important social, cultural, and economic center for the upper South that is very prosperous making it attractive to tourists who flow into the province. Thus, people from other parts as well as the Southern part of the country move in Surat Thani to settle down and to make a living by building new occupations for more income.

Wat Ban Mai Phatthana Community in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province is a community where people from provinces in the central part of the country which are Nakhon Pathom, Petchburi, and Ratchaburi have come to settle down since 1967. Originally, this area was a forest with a few households. However, after a few families of "Khon Mueang Nai" moved in and saw that they could reclaim land and make a living in that area, they persuaded their relatives and neighbors to move to the area and it has eventually become a community called "Khon Mueang Nai" community. Adaptation among Khon Mueang Nai people to their living in Surat Thani is very interesting, and this prompted the researcher to find out about social adaptation of Khon Mueang Nai people of Wat Ban Mai Phatthana Community in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.

Objective

To investigate social adaptation of Khon Mueang Nai people in Surat Thani Province

Related research documents

Roy's Adaptation Model—According to adaptation refers to responses individuals have when faced with change taking place towards themselves or their environments. Their responses are to adapt and balance themselves physically, mentally, and socially. (Andrew & Roy, 1991). Roy believes that humans are composed of physical, mental, and social components that are related and function as one unit to maintain happiness or good health. Thus, whenever the body is affected, the mind and society are also affected; likewise, whenever the mind is affected, the body and society are also affected. For this reason, individuals have to adapt themselves to keep the body, mind, and society balanced; individuals who are successful in keeping them balanced will have life stability.

Yaem-ot (2013). in the abstract of his study "Cross-border Myanmar workers: Way of life and adaptation in the rubber plantations" states that Myanmar workers crossing the border into Thailand to work for income they feel worth their labor, and because work in rubber plantation is hard and Myanmar workers are patient and hard-working, many of them are hired to work in rubber plantations in Ban Khuankhi Raet where the study was conducted. The study found that the workers had to adapt themselves socially, culturally, and economically. They find that the most difficult adaptation is language because it is the most important obstacle to their daily life communication while adaptations in other aspects are not difficult as they are similar to their own way of life.

A study by Siriwong (2000). on "Social and cultural adaptation of a community due to migration" reports that Mae Mo Luang community originated because of the expansion of the Mae Mo lignite mine of the Provincial Electricity Authority. People migrating to a new area

which is different, especially in terms of context, location, and way of life from the area where they used to be had to change and adapt themselves in terms of society and culture. People in the community had to change from doing agricultural to industrial and service occupations making relationships among people in the community change from kinship-like relationships to more individual oriented kind of relationships which reduce dependence-relationship. When people adapt themselves, the conditions of the area can affect adaptation time and expectation of advantages and disadvantages of adaptations.

In this study, the researcher applied Roy's Adaptation Model for analysis, and the study scope was based on related studies.

Methodology

Respondents

Data were collected from key informants 10 persons consisting of KhonMueangNai people (locals of Wat Ban Mai Phatthana Community), the village headman, and the abbot of Wat Ban Mai Phatthana, a Buddhist temple in the community.

Research Methods

In conducting this qualitative study and to obtain data covering the objective, data were collected using these methods: 1) in-depth interviews, 2) participant observations, and 3) field data records.

Data analysis

The data collected from related documents, research, in-depth interviews, participant observations, and field records were analyzed based on related concepts. The data were decoded, interpreted, synthesized, and presented with analytical description.

Results

The results of the study revealed that KhonMueangNai (people in Wat Ban Mai Phatthana Community) in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province adapted themselves socially as follows.

People in this community migrated from Nakhon Pathom, Ratchaburi and Petchburi because their relatives or neighbors persuaded them, therefore, they have good relationships among themselves, and at the same time, they learned to adapt themselves in order to have good relationships with local Southerners who have lived in the community before they moved in. Their social adaptation has been in various aspects as follows.

1. Language—KhonMueangNai originally spoke with the central Thai accent but when migrating to Wat Ban Mai Phatthana Community which is in the Southern part where a Southern dialect is used, they tried to learn to speak it so that they can communicate and get along well with locals who have lived there. Consequently, some of them can speak the Southern dialect very well. (EkachaiKhueanpraphai, Ratre Hongthong, and Phachara Hongthong, 2014, December 10)

2. Culture and tradition—Because the way of life of locals of the community is with culture and traditions that they have inherited from generation to generation, when KhonMueangNai migrated to Wat Ban Mai Phatthana Community, they tried to learn the culture and traditions of the community while maintaining the culture and traditions of their own. (SomchitChaemchaeng, SiripornChaemchaeng and Chaem, 2014, November 16). As a result, they have culture and traditions that are well-integrated between the central and the Southern cultures such as their wedding tradition. Some KhonMueangNai people have married with the locals, thus they have kinship relations with local Southerners. Another Southern tradition in which central Thai tradition has been integrated is ChakPhra tradition. KhonMueangNai people have applied their knowledge of central Thai art in making

and decorating the Rue Phra or the float used in the ChakPhra tradition to make it more beautiful. (PhraKhrusitaDhammawathi andThawinDetchinda.2015, March 17).

3. Participation—KhonMueangNai people have adapted themselves placing emphasis on participation in community activities when they migrated to Wat Ban Mai Phatthana Community. Likewise, locals of the community have also adapted themselves to new comers through participation in community activities. For instance, in ChakPhra tradition. (RangsanSapprasert, 2014, November 16) people in the community cooperate in making Rue Phra or the float. As a result of good cooperation among people in the community, their Rue Phra has won provincial first prize for 15 consecutive years which is evidence of successful cooperation and participation, and pride of the community. (Somporn,2015, March 17)

Discussion

The study on social adaptation of KhonMueangNai people of Surat Thani Province found that the people had to adapt themselves when they migrated to a new community from three provinces in the central part of the country, which are Nakhon Pathom, Ratchburi and Petchburi, as a result of persuasion by their relatives and neighbors. They had to learn to interact with the locals of the community who had lived there before they migrated to the place. This corresponds with Roy's Adaptation Model and Andrew & Roy, 1991 who state that when individuals are faced with changes that happen to them or their environment, adaptation takes place (Andrew; & Roy. 1991: 33–35). They had to adapt themselves in terms of language; they learned to speak with a Southern dialect even though some central Thai accent is still heard when some of them try to speak the Southern dialect. However, some KhonMueangNai people could adapt very well and could speak the Southern dialect fluently. Adaptation in language is needed because language is a communication tool that improves social interaction, understanding, and socialization among people. They also socialize through doing community activities, and they help each other to get acquainted with others. Yaem-ot (2013) reports in the abstract of his study that Myanmar workers who cross the border to work in rubber plantations in Thailand have to adapt themselves socially and culturally. They bring with them their culture such as merit-making which has mixed with Thai culture well, and consequently, people in the community have unity that has become kinship-like relationship among them.

References

- Andrews, & Roy, C. (1991). **The Adaptation Model**. Norwalk: Appleton & Lange.
- Siriwong, Charoen. (2000). **Community socio-cultural adaptation due to migration**, November 13, 2014. <http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/24338>
- Surat Thani Province. (2014). November 13, 2014 http://www.suratthani.go.th/home/index.php?option=com_content&task=view&id=25&Itemid=76.
- Yaem-ot, Thinnakon. 2013. **Cross-border Myanmar workers: The way of life and adaptation in rubber plantations**. Master of Arts, Prince of Songkla University.

Respondents

- Chaem. (2014, November 16). Interviewed at Wat Pho Pak, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province.
- EkachaiKhueanpraphai. (2014, December 10). Interviewed at Wat Ban Mai Phatthana, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province.
- PhacharaHongthong. (2014, December 10). Interviewed at No. 34/2, Village No. 6, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.
- PhraKhuSitaDhammawathi. (2015, March 17). Interviewed at Wat Ban Mai Phatthana, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province.
- RangsanSapprasert. (2014, November 16). Interviewed at No. 45, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.
- RatreeHongthong. (2014, December 10). Interviewed at No. 34/2, Village No. 6, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.
- SomchitChaemchaeng. (2014, November 16). Interviewed at No. 45, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.
- Somporn. (2015, March 17). Interviewed at Wat Pho Pak, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province.
- SiripornChaemchaeng. (2014, November 16). Interviewed at No. 45, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province.
- ThawinDetchinda. (2015, March 17). Interviewed at Wat Pho Pak, Wat Pradu Sub-district, Mueang District, SuratThani Province.

ภาคผนวก ข

รายการบทความตีพิมพ์วารสาร

การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

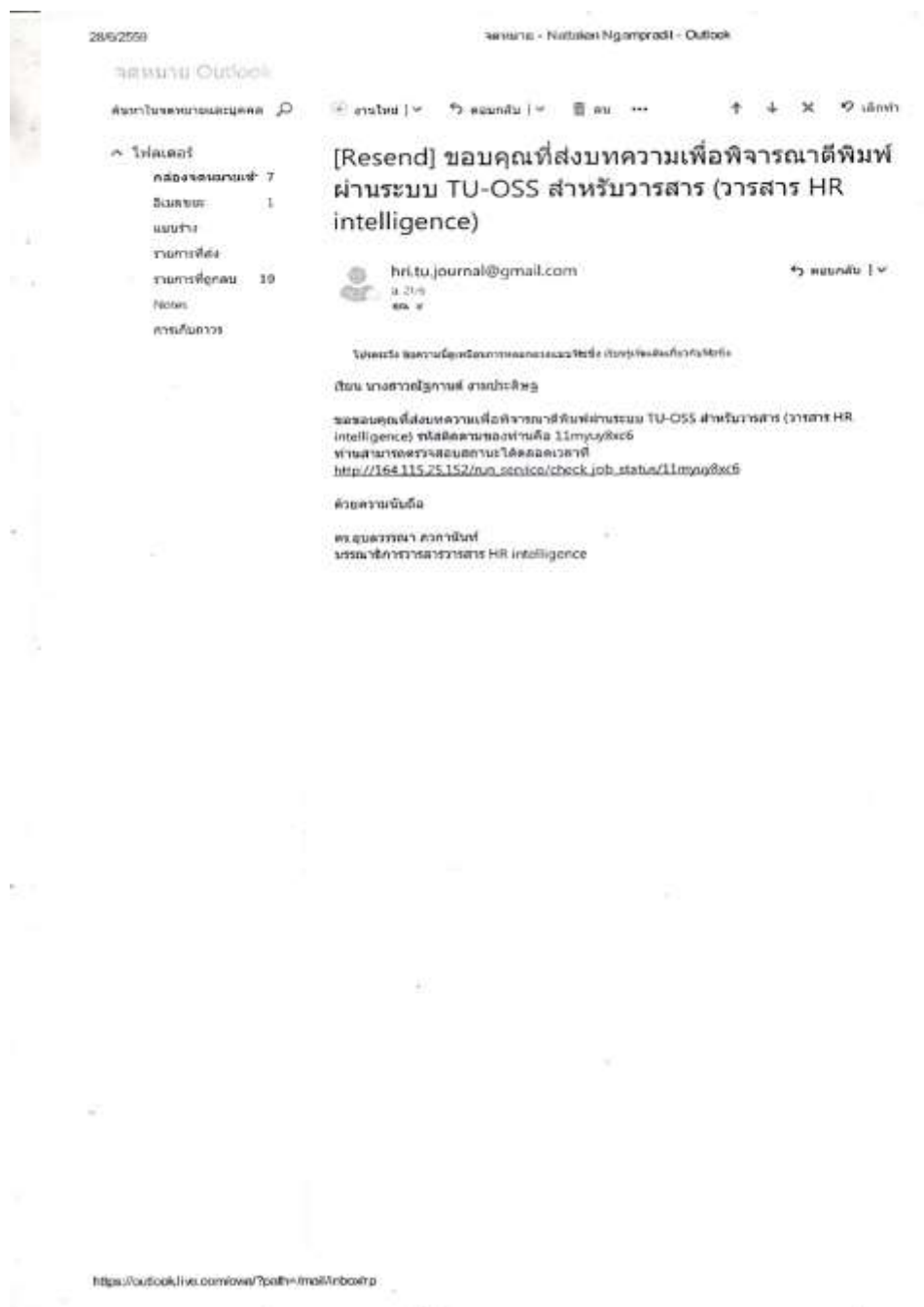
Adaption of the culture and tradition of Khon Mueang Nai

in Suratthani Province

(ได้รับการตอบรับจากวารสาร อยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสาร)

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับจากผู้ตีพิมพ์

2. การตอบรับที่ได้รับบทความเพื่อสู่ขั้นตอนในการพิจารณาของกองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HR intelligence มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 23 มิถุนายน 2559 เรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

28/6/2559

TU-OSS

วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559

เรียน นางสาวณัฐการ์ณธ์ งานประดิษฐ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อ

ขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร วารสาร HR Intelligence

ได้ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นแล้ว พบว่า

มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตของวารสาร วารสาร HR Intelligence

มีรูปแบบที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ตามค่าและน้ำหนักร่วมผู้เขียนในการส่งบทความเพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์

ความถูกต้องเพิ่มเติม กองบรรณาธิการได้รับบทความของท่านไปพิจารณาเบื้องต้นแล้ว หากเห็นควรได้รับการตีพิมพ์

จะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความตามระบบวารสารต่อไป

จึงขอเรียนให้ท่านทราบว่า บทความของท่านจะถูกส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 3 ท่านพิจารณาให้ความเห็นและ

จะส่งผลการพิจารณาให้ท่านโดยประมาณใน 30 วัน ซึ่งท่านสามารถติดตามสถานะการดำเนินการได้จากระบบ TU-

OSS

ขอแสดงความนับถือ

(ศร. สุบรรณรณา ภวกันันท์)

การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Adaption of the culture and tradition of Khon Mueang Nai in Suratthani Province

ณัฐกานต์ งามประดิษฐ์¹อุทิศ สังขรัตน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ผู้ใหญ่บ้าน และพระสงฆ์ในวัดบ้านใหม่พัฒนา

จากผลการศึกษาพบว่า คนเมืองใน มีการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ 3 ลักษณะดังนี้ 1). ด้านประเพณีในลักษณะของอาหารการกิน คนเมืองในมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาหารการกิน โดยนำวัตถุดิบที่หาง่ายในพื้นที่มาประกอบอาหารและรสชาติอาหารเผ็ดจัดจ้าน เป็นต้น ประเพณีชักพระ คนเมืองในได้มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและภาคใต้เข้าด้วยกัน โดยนำศิลปะเพชรบุรีเข้ามาตกแต่งเรือพนมพระทำให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างไปจากที่อื่น 2). ด้านความเชื่อ คนเมืองในมีความเชื่อในพิธีการทำขวัญนาค ได้นำเอาความเชื่อเหล่านี้เข้ามาให้คนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา คนภาคใต้ดั้งเดิมเกิดการเรียนรู้และยอมรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน 3). ด้านศิลปวัฒนธรรม คนเมืองในมีอัตลักษณ์ในด้านศิลปะเพชรบุรี เมื่อคนเมืองในย้ายเข้ามาในชุมชน วัดบ้านใหม่พัฒนาก็ได้บูรณาการโบสถ์ด้วยการแกะสลักกำแพงปูนด้วยหินทรายแดง มีความละเอียดสวยงามอีกทั้งยังเป็นศิลปะที่แตกต่างไปจากศิลปะทางใต้ จึงทำให้โบสถ์วัดบ้านใหม่พัฒนา มีความโดดเด่นแปลกตาไปจากวัดอื่นๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ : การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณี, คนเมืองใน

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

²อาจารย์ ดร. สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

This research aims to study the Adaption of the culture and tradition of Khon Mueang Nai in Wat Pradu Sub-district, Mueang District, Surat Thani Province. The qualitative research methods to collected data, interviews in-depth and observation involved include people locals of Wat Ban Mai Phatthana Community, the village headman, and a Buddhist monk in the community.

The results were as follows the Khon Mueang Nai have three of adaptation in the culture and tradition in areas: 1) the tradition; Khon Mueang Nai has adjusted to eating behavior. These materials are easy to find in the cooking and flavors of spicy food, etc. The traditional ceremony of Chak Phra, Khon Mueang Nai has a mix of the culture in Central region and south of Thailand. These bringing arts to decorate of Phanom Pha in Phetchaburi Art and make to have identity. 2) Belief; Khon Mueang Nai has to believe the men in ceremonial compensation lapses. Bring these beliefs into a southern traditional monastic in Wat Ban Mai Phatthana Community. Southern traditional learning culture and accept each other. 3) The culture; Khon Mueang Nai has identity in the arts Phetchaburi. When they moved into the residential community, they have developed a church and carved red sandstone wall with mortar. It has Niceness and a different of art from the south. Wat Ban Mai Phatthana Community is distinguished in Suratthani Province.

Keyword: Adaption of the culture and tradition, Khon Mueang Nai

บทนำ

การปรับตัวของมนุษย์จากวัฒนธรรมเดิมสู่รูปแบบวัฒนธรรมใหม่เป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะในเรื่องที่เราเองดูวัฒนธรรมของเขาหรือวัฒนธรรมใหม่จากมุมมองวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปเป็นการปรับตัวแบบ Ethnocentrism แต่ก็จะมีคนบางส่วนที่สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปสามารถเรียนรู้จนเกิดการยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีติดตัวมาก็ยังคงอยู่สามารถแสดงออกมาได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ถือเป็นกรณีผสมผสานทางวัฒนธรรม คุณลักษณะดังกล่าวเป็นการปรับตัวในรูปแบบที่เรียกว่า Acculturation หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า "ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ยอมรับสิ่งใหม่ แต่ยังคงรากเหง้าเดิม" ส่วนกลุ่มคนอีกประเภทหนึ่งก็คือพวกที่ปรับตัวแล้วกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ไม่คงเหลือสิ่งของเดิม เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรม จะเกิดขึ้นสมบูรณ์แบบเมื่อไม่สามารถทำการแยกคนออกจากกลุ่มได้ เรียกรูปแบบนี้ว่า Assimilation ซึ่งจะพบในกลุ่มของรุ่นลูกหลานเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบมรดกสั่งสอน การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสำคัญ (ผกาพรรณ จันทร์เพิ่ม 2556,ออนไลน์)

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปตามกาลเวลาของแต่ละยุคสมัย ที่มนุษย์ต่างก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะสิ่งแวดล้อมในสังคมไทยเกิดจากความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด หรือเรียกสั้น ๆ ว่า "ยุคโลกาภิวัตน์" เมื่อมนุษย์มีการอาศัยอยู่รวมกันเป็นสังคม ต่างคนต่างก็มีวัฒนธรรมประเพณีของตนเองที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษนับเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของตนจากรุ่นสู่รุ่น สังคมนั้นจึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มนุษย์เกิดการปรับตัวและการผสมผสานทางวัฒนธรรมภายใต้บริบทของสังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่ ซึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น จำเป็นต้องดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นอิสระและลำพังแต่เพียงผู้เดียวได้ ทำให้มนุษย์มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจึงทำให้เกิดการยอมรับกันในสังคม

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยที่เป็นศูนย์กลางทางสังคมและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมรวมทั้งมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ เช่น ประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว ซึ่งจัดขึ้นในวันออกพรรษา (แรม 1 ค่ำเดือน 11) การทอดผ้าป่า ซึ่งการทอดผ้าป่าของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะแตกต่างไปจากที่อื่นๆ คือ เป็นการทอดผ้าป่าหน้าบ้าน โดยจะเริ่มงานตั้งแต่ 1 นาฬิกาของวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 สำหรับพุ่มผ้าป่าจะตกแต่งอิงเรื่องราวพุทธประวัติและทำพิธีถวายพุ่มผ้าป่าในตอนเช้าของแรม 1 ค่ำ เดือน 11 นอกจากนี้มีประเพณีสารทเดือนสิบ หรือที่คนภาคใต้ดั้งเดิมเรียกว่า รับ-ส่งตายาย ทำให้จังหวัด สุราษฎร์ธานีเป็นดินแดนแห่งวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ (กระทรวงท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2546[ออนไลน์])

นอกจากนี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่อยู่กึ่งกลางของภาคใต้ เป็นเส้นทางสัญจรของคนทั้งจากภาคกลางลงไปสู่ภาคใต้ตอนล่าง และผู้คนจากภาคใต้ตอนล่างต้องเดินทางผ่านเมื่อเข้ากรุงเทพฯ หรือขึ้นไปภาคอื่นๆ การที่อยู่กึ่งกลางคาบสมุทรดังกล่าวนี้จึงทำให้ผู้สัญจรพักแวะเวียนอยู่เสมอๆ ทั้งในจังหวัดยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลากหลาย ทั้งทางทะเล และการท่องเที่ยวชมอุทยานเขาskog เชื่อนรัชประภา ฯลฯ นอกจากนี้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่มีหลากหลายทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นที่ตั้งหลักปักฐานของคนต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาตั้งแต่ออดีตจวบจนปัจจุบัน โดยเฉพาะการอพยพย้ายถิ่นของคนภาคกลางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นชุมชนหนึ่งที่ผู้คนจากจังหวัดภาคกลาง อันได้แก่จังหวัด นครปฐม เพชรบุรี และราชบุรี อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานนับในช่วงทศวรรษ 2510 เป็นต้นมา ซึ่งคนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเรียกกลุ่มคนอพยพเหล่านี้ว่า “คนเมืองใน” ทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลประดู่ก่อนที่คนเมืองในจะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานนั้น ลักษณะเดิมของพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าและมีชาวบ้านที่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมปลูกบ้านเรือนอาศัยอยู่เพียงแค่มกที่หลังคาเรือน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มีความเจริญรุ่งเรืองเช่นปัจจุบัน ต่อมาเมื่อมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาของคนเมืองในมากขึ้นๆ ก็กลายเป็นชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา

การเข้ามาของคนเมืองในที่มาอาศัยในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนานับตั้งแต่แรกๆ กลุ่มคนเหล่านี้ต่างก็นำเอาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นภาคกลางเข้ามาด้วย เมื่อมาตั้งถิ่นฐานใหม่ร่วมกับคนท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป คนเมืองในจึงต้องมีการปรับตัวทางวัฒนธรรมให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้วัฒนธรรมและประเพณีเดิมของคนเมืองในที่ติดตัวมาได้มีการปรับประยุกต์ใช้ร่วมกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและวัฒนธรรมหลักของภาคใต้ ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาจึงมีพัฒนาการเกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างลงตัวอันเป็นลักษณะโดดเด่นเฉพาะของชุมชน ทำให้ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาเป็นชุมชนที่มีพัฒนาการและการปรับตัวทางวัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการศึกษาคั้งนี้คือ ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาชาวบ้านส่วนใหญ่ที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่เป็นคนภาคกลางอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก และมีการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่แท้จริงของคนภาคใต้ดั้งเดิมอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยขอบเขตการศึกษาของเนื้อหา มีดังนี้ 1) ศึกษาขอบเขตด้านพื้นที่ชุมชนวัด

บ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ศึกษาขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษาวิธีการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย คนเมืองใน (ชาวบ้านวัดบ้านใหม่พัฒนา) อันประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสวัดบ้านใหม่พัฒนาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดจำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แนวทางในการสัมภาษณ์ สุ่มบันทึกจากการสังเกต กล้องถ่ายภาพ และเทปบันทึกเสียง โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแนวคำถามเป็นเพียงแนวที่ผู้วิจัยสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นคำถามที่ไม่มีกฏเกณฑ์ตายตัว ส่วนใหญ่เป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ 2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้มีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณีที่เกิดขึ้นภายในชุมชนดังกล่าว 3) การบันทึกภาคสนามเป็นการจดบันทึกและการบันทึกเสียงและรูปภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อค้นหาข้อมูลโดยใช้แนวคิดการปรับตัวเป็นกรอบในการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษา หลังจากที่ได้ข้อมูลครบถ้วนเพียงพอแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัสตีความและสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปรับตัวทางวัฒนธรรม

Oberg (อ้างถึงใน พรวิภา เหาตะวิณิช, 2556 น.15) ได้อธิบายการปรับตัวทางวัฒนธรรมประกอบด้วย 4 ระยะ คือ 1) ขั้นตื่นตาตื่นใจ (honeymoon stage) เป็นช่วงที่ผู้ย้ายถิ่นเพิ่งมาถึงจุดมุ่งหมาย มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างในวัฒนธรรมใหม่เป็นสิ่งที่น่าสนุกสนาน น่าตื่นตื้นเต้นน่าสนใจ 2) ขั้นวิกฤติหรือต่อต้าน (crisis stage) เป็นช่วงที่ผู้ย้ายถิ่นเริ่มเห็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนขึ้น มีความอึดอัดคับข้องใจจากการตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม (culture shock) จนอาจทำให้เกิดความรู้สึกหงุดหงิด ซึมเศร้า กังวล กลัวตามมา 3) ขั้นฟื้นตัว (recovery stage) ผู้ย้ายถิ่นจะเริ่มมีพัฒนาการในการดำเนินชีวิตประจำวันและมีความรู้สึกสบายใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว 4) ขั้นการปรับตัว (adjustment stage) เป็นช่วงที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกว่าตนเป็นคนต่างถิ่นลดลงรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ รู้สึกว่าสามารถทำให้วัฒนธรรมของตนเองและการอยู่อาศัยในวัฒนธรรมใหม่ไปด้วยกันได้อย่างมีสมดุล

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

เอ็ดเวิร์ด บี.ไทเลอร์ (Edward B. Tylor), 1871:1 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2552 น. 14) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า “วัฒนธรรม คือ ผลรวมของบรรดาสิ่งต่างๆที่มีความสลับซับซ้อน ที่ประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี อุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมอื่นๆที่มนุษย์แสดงออกในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม”

Schusky และ Culbert, 1967 :35-36 (อ้างถึงในรพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติและคณะ, 2550) ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ดังนี้ การกระทำของมนุษย์แทบทุกอย่างเป็นวัฒนธรรมหรือได้รับ

อิทธิพลโดยตรงมาจากวัฒนธรรม เช่น การรับประทานอาหาร เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์และสัตว์ทุกชนิดย่อมต้องการอาหาร แต่มนุษย์ตอบสนองความต้องการของอาหารได้โดยการเรียนรู้ ดังจะเห็นว่ามนุษย์ในแต่ละสังคมมีความต้องการอาหารไม่เหมือนกัน มีการเลือกที่จะทานอาหารชนิดนั้น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้นั่นเอง

ฉวีวรรณ สุวรรณภา (อ้างถึงใน มณฑิรา ตาเมือง, 2554) วัฒนธรรม หมายถึงมรดกทางสังคมที่ได้ตกทอดมาเป็นสมบัติของมนุษย์ในสมัยปัจจุบัน และนำมาใช้ในการครองชีวิตเป็นแบบแผนแห่ง การครองชีวิต หรือ Design of Living ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิถีในการปฏิบัติ รวมทั้งการจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยได้วิวัฒนาการสืบทอดกันมาอย่างมีแบบแผน

อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2543, น.31) วัฒนธรรมในการพัฒนาสังคมมนุษย์ บางที่เราอาจเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมได้ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์สังคม สัตว์หลายชนิดมีความสร้างบ้านของมันเป็นเมืองเพื่อจัดระเบียบความสัมพันธ์ของพวกมันในเมืองนั้นๆ เช่น มดหรือผึ้ง แต่ความสามารถของสัตว์เหล่านั้นถูกโปรแกรมและกำหนดโดยลักษณะทางพันธุกรรมในยีนส์เช่นกัน แต่มนุษย์มีกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่สามารถปรับเปลี่ยนและปรับปรุงสภาวะแวดล้อมของตนเองเอาชนะข้อจำกัดทางกายภาพหลายๆอย่างได้ เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ แต่มนุษย์ใช้กลไกของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมมาช่วยในกระบวนการปรับตัว (Adaptation) ทั้งนี้ในการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับสภาวะด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวการสำคัญในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้มีมานานาทัศนะที่แตกต่างกันไปตามความเข้าใจว่าธรรมชาติของสังคมเป็นอย่างไร ดังนั้น ตามทัศนะนี้วัฒนธรรมซึ่งหมายถึงการถ่ายทอดการเรียนรู้จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งก็จะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการปรับตัว (Adaptation) สังคมใดมีกลไกการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศได้ดีก็จะนำไปสู่การพัฒนาที่ก้าวหน้าขึ้น

ทฤษฎีการผสมผสานทางวัฒนธรรม

กอร์ดอน Gorn, 1964 : 62 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2552, น. 174) ได้กล่าวว่าแนวความคิดเกี่ยวกับความกลมกลืนทางวัฒนธรรมนั้น นักสังคมวิทยาจากมหาวิทยาลัยชิคาโก คือ โรเบิร์ต อี พาร์ค (Robert E. Park) และเออร์เนส เบอร์กอสส์ (Ernest W. Burgess) ได้ให้นิยามว่า คือ “กระบวนการแทรกแซงระหว่างกันและการเชื่อมเข้าหากันของวัฒนธรรม ซึ่งทำให้บุคคลและกลุ่มชนมีความต้องการความจำ ความเข้าใจและทัศนคติของบุคคลและกลุ่มชนอื่น และด้วยการมีส่วนร่วมในด้าน

ประสบการณ์และประวัติศาสตร์อันเดียวกัน ได้นำบุคคลและกลุ่มชนเหล่านั้นไปสู่วิถีชีวิตทางวัฒนธรรมร่วมกัน”

เจริญ ศิริวงศ์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ” ชุมชนบ้านเกาะหลวงมีการอพยพมาจากสาเหตุการขยายเหมืองลิคไนต์แม่เกาะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตในพื้นที่เดิมมาอยู่ที่แห่งใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างด้านบริบทและที่ตั้งของชุมชนและวิถีชีวิตการประกอบอาชีพของคนในชุมชนในพื้นที่อพยพเกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรม คนในชุมชนจากประกอบอาชีพเกษตรกรรมไปเป็นอาชีพอุตสาหกรรมและบริการ ทำให้ในชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันแบบเครือญาติมาเป็นปัจเจกบุคคล ทำให้ต้องเกิดการพึ่งพาอาศัยในชุมชนลดน้อยลงไป สภาพพื้นที่ของชุมชนทำให้เกิดการปรับตัวระยะเวลาและความหวังต่อผลดีและผลเสียของการปรับตัว

ดโนยา ก้อนแก้ว (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมในด้านการแสดงของวงโปงลางสะออน” การปรับตัวทางวัฒนธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ของวงโปงลางสะออน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการผสมผสานวัฒนธรรมและด้านการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของวงโปงลางสะออนเป็นวงดนตรีแบบผสมผสานดนตรีพื้นบ้านอีสานกับการแสดงในรูปแบบละครเวทีสากล มีความคิดแบบใหม่ในการนำดนตรีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสมัยใหม่และยังสอดแทรกมุขตลกให้เกิดความสนุกสนานจนทำให้โปงลางสะออนเป็นที่สืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า คนเมืองโน (ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา) ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณี ดังนี้

การปรับตัวด้านวัฒนธรรม

ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา เป็นชุมชนที่มีการย้ายถิ่นฐานของผู้คนมาจากจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี โดยส่วนใหญ่มาจากการชักชวนในเครือญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ละแวกใกล้เคียงจากถิ่นฐานเดิม ในบางครัวเรือนมีการย้ายถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยรุ่นพ่อแม่ของตนยังมีชีวิตอยู่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว ทำให้คนเมืองโนเหล่านั้นมีการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดีจึงเกิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณี พบว่ามีหลายลักษณะดังนี้

1. ด้านประเพณี จากวิถีชีวิตของคนเมืองโนในพื้นที่ต้นทางเดิมนั้น คนเมืองโนมีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจากรุ่นสู่รุ่น เมื่อมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาต่างก็มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างลงตัว ได้แก่

1.1 อาหารการกิน จากเดิมคนเมืองในมณีวิถีชีวิตในเรื่องของอาหารที่มีรสชาติไม่จัดเกินไปแบบฉบับคนภาคกลาง เมื่อมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ภาคใต้ มีการนำวัตถุดิบบางอย่างที่สามารถหาได้ง่ายนำมาประกอบอาหารและมีรสชาติเข้มข้นแบบฉบับภาคใต้ เช่น สะตอ เป็นพืชชนิดหนึ่ง ที่นิยมปลูกกันมากในพื้นที่ภาคใต้ นิยมนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายเมนู จึงทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินอาหารเพื่อให้เข้ากับพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันเพื่อความอยู่รอดในการใช้ชีวิตประจำวัน

“น้ำเองชอบทานสะตอ ที่บ้านชอบทำกับข้าวเหมือนต่างใต้จะเน้นรสชาติเผ็ดสักนิด เพราะแพนน้ำเป็นคนใต้ เราก็เลยติดรสชาติดูไปด้วย รสชาติทางนี้ไม่เหมือนทางนี้พอเรามาอยู่ที่นี้นานๆลิ้นเราติดรสชาติดูคนใต้ไปเสียตาย”

(อ้อย, สัมภาษณ์วันที่ 30 พฤศจิกายน 2558)

“เราย้ายมาอยู่ที่นี่ มีอะไรก็กินอย่างนั้น เราค่อยๆปรับให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมที่นี้ ป้าเป็นคนง่ายมีอะไรก็กินอันนั้น แต่ว่าลุงนั่นแกชอบสะตอ ทุเรียน ยิ่งสะตอไม่ต้องพูดถึง ทั้งสะตอสด ทั้งดอง ถึงหน้าทีสะตอออกเยอะๆ กับข้าวที่บ้านสะตอเกือบทุกวัน กินไม่เบื่อ”

(ปัทมา อินทร์จันทร์, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

“ลุงชอบมาก เพิ่งเคยกินตอนอยู่ที่นี้ ลุงจำได้แรกไม่กล้ากิน กลิ่นมันเหม็นบ้านเราทางนี้มันไม่มี มันไม่เหมือนทางนี้ พอเราได้ลองกินก็ติดใจตั้งแต่นั้นมาลุงชอบมันทำได้หลายอย่าง ดี ลุงชอบกินเผ็ด ยิ่งถ้าเอาสะตอมาผัดเผ็ดกับกุ้ง หรือกินกับน้ำพริกข้าวร้อนๆ ก็ได้แล้ว ลิ้นเรามันติดทางนี้หมดแล้ว เราอยู่ที่ไหนมีอะไรก็กินอันนั้นเลือกมากไปก็อยู่อยาก”

(สมชัย เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

จากคำสัมภาษณ์ของ อ้อย,ปัทมา อินทร์จันทร์ และสมชัย เดชจินดา ซึ่งให้เห็นได้ว่าการปรับตัวทางด้านอาหารการกินให้เข้ากับพื้นที่ภาคใต้ที่ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางใหม่ เพื่อความอยู่รอดและเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารการกินที่มีวัตถุดิบในพื้นที่ที่อาศัยอยู่

1.2 ประเพณีชักพระ คนเมืองในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต้นทางเดิมเมื่อถึงวันออกพรรษาจะมีประเพณีที่เกี่ยวข้องทางพระพุทธศาสนา คือ ประเพณีตักบาตรเทโว ที่พุทธศาสนิกชนชาวภาคกลางนิยมร่วมทำบุญและได้ยึดถือสืบทอดมาและถือปฏิบัติเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีในวันออกพรรษาของทุกปี ถือว่าเป็นวันสำคัญวันหนึ่งของคนเมืองในที่นับถือศาสนาพุทธและในภาคใต้นั้นโดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีประเพณีที่สำคัญในวันออกพรรษา คือ ประเพณีชักพระ โดยจะปฏิบัติในวันแรม 1 ค่ำ

เดือน 11 พุทธศาสนิกชนด้วยความมีจิตศรัทธาในพุทธศาสนาต่างร่วมทำบุญตักบาตรอันเชิญพระพุทธรูปประดิษฐานบนบุษบกเรือพนมพระซึ่งจะตกแต่งไว้อย่างสวยงาม และที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยโบราณจากรุ่นสู่รุ่น ต่อมาเมื่อคนเมืองในได้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนานั้น ซึ่งเป็นพื้นที่ภาคใต้คนเมืองในที่เข้ามาอยู่อาศัยต่างก็ได้นำความรู้ทางศิลปะที่โดดเด่นทางภาคกลาง หรือที่คนเมืองในเรียกว่า ศิลปะเพชรบุรี เข้ามาผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมภาคใต้ ในการสร้างเรือพนมพระและตกแต่งให้เกิดความสวยงามจึงทำให้เรือพนมพระของวัดบ้านใหม่พัฒนามีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ ทำให้เป็นที่แปลกตาสำหรับชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

“งานชักพระ ทางภาคกลางนั้นจะไม่มีประเพณีเหล่านี้ ซึ่งแตกต่างจากทางภาคใต้ที่นี่ แต่พอเราเข้ามาอยู่ที่นี้เราก็ทำประเพณีเหมือนทางภาคใต้เรานับถือศาสนาพุทธ เราก็เอาแนวตามหลักทางศาสนามาใช้ในการเข้าร่วมประเพณีชักพระเราเข้ามาอยู่ที่นี้แรกๆ ในวันออกพรรษาเราจะทำบุญตักบาตร มีแต่วัดบ้านใหม่พัฒนาเป็นวัดอยู่ที่ไม่มีพระ เป็นวัดร้างๆ เราก็ต้องนั่งเดินไปบ้างนั่งเรือไปบ้าง เพื่อที่จะออกไปทำบุญตักบาตรวัดในเมืองกับวัดเขาท่าเพชร เราก็เห็นมีเรือบ้างเป็นรถบ้าง คนสุราษฎร์ธานีหรือคนใต้ที่เขาเรียกว่าเรือพระ มีการลากเรือพระไปทั่วเมือง ตกแต่งสวยงาม เมื่อปีต่อมาก็มีพระมาบวชอยู่ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา เราเองก็คุยกับพระที่มาบวชว่าวันออกพรรษาเราน่าจะมีเรือพระลากไปในเมืองให้คนได้เข้ามาทำบุญได้นำเงินมาพัฒนาวัด จากแรกๆเรือพระเป็นรถลากสี่ล้อ เราก็พัฒนามาเรื่อยๆทุกปี นำความรู้ศิลปะทางภาคกลาง เพชรบุรีบ้านเราเข้ามาตกแต่งทำให้เกิดความสวยงาม ตอนนั้นเขาไปร่วมขบวนเรือพระในเมืองมีแต่คนแปลกตากับความสวยงามที่ไม่เหมือนใคร”

(ถวิล เดชจินดา, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2558)

จากคำสัมภาษณ์ ถวิล เดชจินดา จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับ พระครูศิตะ ธรรมวาที ที่ได้กล่าวทำนองเดียวกันว่า

“ตากลวงมาอยู่ที่นี้ก็หลายปีแล้วเหมือนกัน แต่ก่อนวัดบ้านใหม่เรานี้เป็นวัดไม่มีพระ แต่เดิมพอเจ้าอาวาสคนแรกมรณะไปก็ไม่มีใครมาอยู่มันไกลมีแต่ป่า พ่อแม่ตากลวงก็ย้ายมาอยู่ที่นี้เลยตัดสินใจบวชจนปัจจุบันนี้ได้เป็นเจ้าอาวาส พอถึงเดือนสิบเอ็ดจะมีแหเรือพระ เราก็เริ่มกันลงไม้ลงมือทำเรือพระกัน ชาวบ้านก็ช่วยกัน มีลูกหลานบ้านยายทุมเขาเป็นช่างสิบหมู่ก็มาช่วยทำชาวบ้านก็ช่วยกันคนละไม้คนละมือ พอเสร็จก็เอา

ไปร่วมแห่ขบวนประกวดได้รางวัลมาหลายปีซ้อน จนตอนนี้ทางอบจ.เขาไม่ให้ประกวดแล้ว เขาให้เป็นเรือพระกิตติมาศักดิ์ของสุราษฎร์ธานีแล้ว”

(พระครูศิตะ ธรรมวาที , สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558)

2. ด้านความเชื่อ คนเมืองในมีความเชื่อของพิธีกรรมการทำขวัญนาคเป็นพิธีสำหรับลูกผู้ชายที่จะเข้าพิธีอุปสมบทก่อนที่จะบวชเป็นพระสงฆ์ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเจ้านาค ในการเข้าพิธีทำขวัญนาคนั้นจะมีผู้เชิญชาญหรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หมอทำขวัญ ซึ่งหมอทำขวัญนั้นจะต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น โดยพิธีการทำขวัญนาคนั้นจะเริ่มตั้งแต่การยกเสาฉัตรไว้หน้าบ้านของเจ้านาค เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่เจ้านาคและผู้ที่อยู่อาศัยภายในบ้านตลอดจนถึงผู้ที่มาร่วมงาน ในการตั้งเสาฉัตรนั้นจะต้องดูฤกษ์ยามตามหลักความเชื่อของคนเมืองใน ในการตั้งเสาฉัตรนั้นจะต้องเป็นไม้ไผ่ตรงไม้คดงอสูงประมาณ 5 เมตร และจะมีการตกแต่งเสาฉัตรด้วยผ้าเป็นวงกลมมาติดรอบเสาฉัตร 7 ชั้นหรือ 9 ชั้น ตามความเหมาะสม เมื่อตั้งเสาฉัตรเรียบร้อยแล้วถือว่าเป็นการตั้งเสาฉัตรเสร็จสิ้นแต่หากถ้าเสาฉัตรล้มลงมา ก่อนเสร็จพิธี คนเมืองในมีความเชื่อว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีและเป็นสิ่งอัปมงคล ต่อมาในพิธีการทำขวัญนาคจะมีหมอขวัญทำพิธีไหว้ครูหมอเมื่อไหว้ครูหมอเสร็จสิ้นลง จากนั้นก็จะเป็นการแห่แห่ล่บทกลอนสอนเจ้านาค โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการระลึกบุญคุณของบิดามารดาโดยมีดนตรีในการเคาะควบคุมจังหวะ เมื่อหมอขวัญแห่ล่บทกลอนสอนเจ้านาคเสร็จสิ้นตามลำดับถือว่าพิธีการทำขวัญนาคเป็นอันเสร็จสิ้น ต่อมาเมื่อคนเมืองในย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีคนภาคใต้ดั้งเดิมอาศัยอยู่ ในการอุปสมบทของคนภาคใต้ดั้งเดิมนั้นจะไม่มีพิธีการทำขวัญนาค ซึ่งเมื่อคนภาคใต้ดั้งเดิมได้เห็นคนเมืองในที่ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชุมชนดังกล่าวทำให้คนภาคใต้ดั้งเดิมที่อยู่ในชุมชนนั้นเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆเข้ามา ปัจจุบันเมื่อมีการอุปสมบทเกิดขึ้นก็จะมีพิธีการทำขวัญนาคให้กับเจ้านาคเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่เจ้านาคและพ่อแม่ญาติพี่น้องอีกด้วยเช่นกัน ทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างลงตัว และร่วมกันอนุรักษ์สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

“ลุงก็เป็นคนหนึ่งที่ย้ายมาอยู่ที่นี้ ลุงเป็นหมอทำขวัญนาคเราก็สืบทอดมาจากรุ่นพ่อรุ่นแม่ต่อๆมาเรื่อยๆ รับมาไว้ที่เรา ในการทำขวัญนาคนั้นถือว่าเป็นการสอนเจ้านาคให้รู้จักคุณพ่อแม่ การทำขวัญนาคจริงๆแล้วเป็นของภาคกลาง พอเราย้ายมาที่นี่เราก็ทำเหมือนเดิมบ้านไหนมีงานหรือไม่มีงานถ้าขึ้นชื่อว่าบวชลูกบ่าวลุงก็ไปทำขวัญให้ พอคนใต้ที่เขาอยู่ที่นี้แต่แรกเขาเห็นเราทำแล้วมีความหมายเขาก็ทำด้วย ปัจจุบันคนเมืองในกับคนใต้ที่อยู่ที่นี่ก็ทำเหมือนกัน แต่ยังไงเราก็ยึดตามหลักศาสนาพุทธคือลูกผู้ชายต้องบวชพระ”

(เรียม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2558)

จากคำสัมภาษณ์ของหมอเขียว จะเห็นได้ว่าพิธีการทำขวัญนาคสอดคล้องกับราตรี หงส์ทองและ สวัสดิ์ หงส์ทอง ได้กล่าวทำนองเดียวกันว่า

“ทำขวัญนาค ป้ามีลูกป่าว2คนก็บวชคนหนึ่งแล้ว ป้าให้หมอเขียวทำขวัญนาค แก่แก่เหล่เหล่เยอะเพราะมาก สอนนาคลูกชายป้าร้องกันสนั่นหวั่นไหว ป้าเองยังน้ำตาไหล ออกมาเลย ลูกกับป้าเชื่อเรื่องทำขวัญนาคเพราะเราเห็นมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่เราที่ทำให้พี่น้องป้าผู้ชายตอนเขาบวชกันไหนๆเรามีลูกชายเราก็ทำให้เต็มพิธีตามรุ่นปู่ย่ารุ่นตา ยายให้เขาเถอะแถมเราก็ได้บุญเกาะชายผ้าเหลืองลูก”

(ราตรี หงส์ทอง, สวัสดิ์ หงส์ทอง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2558)

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม คนเมืองในมีศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปกรรมของทางภาคกลาง หรือที่คนเมืองในเรียกว่า ศิลปะเพชรบุรีนั้น คนเมืองในถือว่าเป็น ศิลปะเพชรบุรีนั้นเป็นศิลปะดั้งเดิมที่ติดตัวมาจากการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ศิลปกรรมไว้ซึ่งความดีงาม ต่อมาเมื่อคนเมืองในมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนวัดบ้านใหม่ พัฒนานั้น คนเมืองในเล็งเห็นถึงความสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในถิ่นที่อยู่ อาศัยใหม่ คนเมืองในได้ช่วยบูรณาการสร้างโบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนาให้มีความสวยงามไปจาก ของเดิม เพราะสภาพวัดจากเดิมเป็นวัดที่อยู่ท่ามกลางป่าไม่มีผู้คนสนใจ เมื่อคนเมืองในย้ายเข้ามาอยู่จึง ทำให้คนเมืองในช่วยกันคิดช่วยกันบูรณาการสร้างโบสถ์ให้ออกมาสวยงามจนถึงปัจจุบัน โดยมีลูกหลาน คนเมืองในที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยช่างสิบหมู่มาช่วยดูแลและใช้ศิลปะเพชรบุรีเป็นแนวทางในการบูรณา การ อาทิเช่น การแกะสลักกำแพงปูนจากหินทรายแดงของตัวโบสถ์ ที่มีความละเอียดอ่อนสวยงามที่ แปลกตาไปจากศิลปะภาคใต้จึงทำให้โบสถ์ของวัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะที่ไม่เหมือนวัดอื่นๆในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

“ผมเชื่อว่าโบสถ์วัดแต่ละวัดที่อยู่ในสุราษฎร์ธานีที่มีการบูรณาการตกแต่งที่ไหนๆ ก็ไม่เหมือนวัดบ้านใหม่เรา เพราะเราเอาศิลปะเพชรบุรีเข้ามาใช้ในการบูรณาการ เรา เอาช่างสิบหมู่มาช่วยกันทำช่วยกันดูแลเลยดูแปลกตาไปสำหรับคนใต้ดั้งเดิม แต่เค้าก็ ชอบเค้าไม่ได้แบ่งแยกแถมเค้ายังชมว่าสวยงามแปลกตาอีกด้วยครับ”

(เอกชัย เชื้อนประไพ, สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤศจิกายน 2558)

“โบสถ์ที่วัดนี้มีความสวยงามก็เหมือนเรือพระของวัดนั้นแหละ ใช้ศิลปะเพชรบุรี เหมือนกัน ลูกสาวเห็นใหม่มันต่างจากที่อื่นๆ ทางใต้ตัวนางที่ปั้นออกมาจะหน้าคมๆแต่ ทางเพชรบุรีหน้าจะบานเล็กหน่อยจุมูกตั้งก็ไม่ได้เด่นชัดเหมือนทางใต้ แต่ด้วยความที่

เราได้อยู่ที่ได้ใช้ศิลปะเพชรรูรีซึ่งต่างจากศิลปะพื้นถิ่นภาคใต้ดั้งเดิมจึงทำให้เกิดความแปลกใหม่ขึ้นมา”

(พระครูศิตะ ธรรมวาที, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558)

การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองในนั้น เป็นการปรับตัวที่สามารถดำเนินการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อให้เข้ากับคนภาคใต้ดั้งเดิม โดยคนเมืองในมีความพยายามที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณี ความเชื่อ และศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งยังความคุ้นเคยให้เข้ากับคนในชุมชนพื้นถิ่นเดิม จึงทำให้คนเมืองในและคนใต้ดั้งเดิมที่อยู่อาศัยในพื้นที่วัดบ้านใหม่พัฒนาที่มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมได้อย่างลงตัวและอยู่กันอย่างมีความสุข

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า คนเมืองในคนเมืองใน (ชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา) มีสาเหตุการปรับตัวที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานและการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยใหม่ๆ โดยชาวบ้านในชุมชนมีพื้นที่ต้นทางเดิมมาจาก จังหวัด นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี จากการชักชวนของเครือญาติ เพื่อนบ้านละแวกใกล้เคียงจากพื้นที่ต้นทางเดิม การเรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับคนภาคใต้ดั้งเดิมในพื้นที่ชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนา สอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวทางวัฒนธรรม Oberg(อ้างถึงใน พรวิภา เหาตะวิณิช, 2556 น.15) ที่กล่าวว่า ช่วงที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกว่าเป็นคนต่างถิ่นลดลงรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ รู้สึกว่าสามารถทำให้วัฒนธรรมของตนเองและการอยู่อาศัยในวัฒนธรรมใหม่ไปด้วยกันได้อย่างมีสมดุล และสอดคล้องกับเอ็ดเวิร์ด บี.ไทเลอร์ (Edward B. Tylor), 1871: 1 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2552 น. 14) ที่ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมคือ ผลรวมของบรรดาสิ่งต่างๆที่มีความสลับซับซ้อน ที่ประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณี อุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมอื่นๆที่มนุษย์แสดงออกในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม” สอดคล้องกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองในที่มีการเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีชักพระจึงทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาคกลางและวัฒนธรรมใต้ดั้งเดิมเข้ากันได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลของการปรับตัวดังกล่าว จึงมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นพื้นฐานในการศึกษาข้อมูล จะเห็นได้ว่าชาวบ้านในชุมชนมีการปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ๆที่เข้ามาตามกระแสในโลกปัจจุบันมีการพัฒนามาจากการมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานหลักของคนในชุมชนเป็นส่วนสำคัญ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการพบปะสังสรรค์ของคนในชุมชน ผู้นำชุมชนที่คอยดูแลเอาใจใส่ชาวบ้านในชุมชน มีกิจกรรมวัฒนธรรมต่างๆที่สามารถผสมผสานเข้าด้วยกันระหว่างภาคกลางและภาคใต้ โดยไม่ได้มีกลิ่นกลายวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง และยังคงรักษาวัฒนธรรมที่นำเข้ามาในชุมชนและวัฒนธรรม

ดั้งเดิมให้มืออยู่และสืบทอดต่อไปยังรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งยังทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ความรัก ความสามัคคี ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่กันอย่างเป็นญาติมิตร สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนในชุมชนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนเมืองใน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบคนเมืองในพื้นที่นี้ กับคนเมืองในพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. มีการศึกษาวิถีวัฒนธรรมของคนเมืองในรุ่นใหม่กว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างไร

ขอขอบคุณ

ขอขอบพระคุณพ่อแม่ ดร.อุทิศ สังข์รัตน์ และเพื่อนๆ ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจมาได้โดยตลอด ขอขอบคุณชาวบ้านชุมชนวัดบ้านใหม่พัฒนาที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จนได้ความรู้ที่เกี่ยวข้องตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). **จังหวัดสุราษฎร์ธานี**, สืบค้นข้อมูลเมื่อ 18 เมษายน 2558.
<http://thai.tourismthailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/สุราษฎร์ธานี>
- เจริญ ศิริวงศ์.(2543).**การปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ**, 13 พฤศจิกายน 2558.<http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/24338>
- ดไณยา ก้อนแก้ว. (2550). **การปรับตัวทางวัฒนธรรมในด้านการแสดงของวงโปงลางสะออน**, 13 พฤศจิกายน 2558. <http://library.msu.ac.th/webu/searching.php?MAUTHOR>
- ผกาวรรณ จันทร์เพิ่ม.(2556). **การปรับตัวท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย**,10 ตุลาคม 2558.
<https://www.gotoknow.org/posts/545920>
- พรวิภา เหาตะวานิช. (2556). **การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้ใช้แรงงานไทยย้ายถิ่น : การวิจัยเชิงคุณภาพ**. วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 1(1), 15
- มณฑิรา ตาเมือง. (2554). **ภาษา สังคม และวัฒนธรรม**.มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รพีพรรณ สุวรรณโชติ. (2546). **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. สงขลา: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2552). **การศึกษาสังคมและวัฒนธรรมแนวความคิด วิถีวิทยา และทฤษฎี**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิัญญา เฟื่องฟูสกุล. (2543). **วัฒนธรรมในการพัฒนาสังคมมนุษย์**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุคลากรกรม

ถวิล เดชจินดา (2558,11 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัทมา อินทร์จันทร์ (2558,12 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระครูศิตะ ธรรมวาที (2558,11 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอ
เมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ราตรี หงส์ทอง (2558,1 ธันวาคม) สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 34/2 หมู่ที่6 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เรียม (2558,1 ธันวาคม) สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 34/2 หมู่ที่6 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สวัสดิ์ หงส์ทอง(2558,1 ธันวาคม) สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 34/2 หมู่ที่6 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมชัย เดชจินดา(2558,12 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เอกชัย เชื้อนประไพ (2558,19 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่วัดบ้านใหม่พัฒนา ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อ้อย (2558,30 พฤศจิกายน) สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 34/46 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นางสาวณัฐกานต์ งามประดิษฐ์
รหัสประจำตัวนักศึกษา 5711120043

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตเชียงใหม่	พ.ศ.2556

ทุนการศึกษา

- ทุนสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยระดับคณะศิลปศาสตร์

การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

Nattakan Ngampradit, Utit Sungkharat. (2015). Social Adaptation of Khon Mueang Nai People in Surat Thani Province. (p.42). Songkhla: Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University

ณัฐกานต์ งามประดิษฐ์ อุทิศ สังข์รัตน์. (2559). การปรับตัวทางวัฒนธรรมและประเพณีของคนเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การตอบรับการได้รับบทความเพื่อสู่ขั้นตอนในการพิจารณาของกองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HR intelligence มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 23 มิถุนายน 2559.